

Nawae Najam kêtôm MATAI KETO

Nawae najam kêtôm Matai Keto nec gêjac jaen najam tonec naminj gebe Kilisi (Mesia, Kêsiwaga), tañ Anôtô gêjac mata enj nañ, Jesu tau. Binj tañ Anôtô gêjac mata gêdênj nê lau gêc Binlênsêm Langwa nañ, enj gêgôm njanô kêsâ kêpi njac tau tonañ. Jesu têna kêkôc enj anja lau Juda nênj, tañ enj njapalêgenj gêmôa êsêac njaluñ e kêtû kapôênj nañ, mago najam gêlam gêdenj êsêac lau Juda taunjenj nê atom, kepenj njamalac pebenj kêtôm nom njagamênjenj gêwinj.

Matai kêdênanjenj nê Nawae Najam njatitipgenj njapep. Enj gêjac m gêdênj Jesu têna kêkôc enj naminj, go keto Jesu gêlinj sanju ma Sadanj kêlêtom enj njabinj. Go gelom enj kêkôc nê sakinj Mesianja sa naminj gebe gêjam mêtê to kêdônjenj lau ma gêgôm gêmâc ôlinj najam kêsâ jagêmôa Galilaia njagamenj nañ. Su go keto Jesu anja Galilaia gêja Jerusalem njabinj, gocgo gêjac minj gênj samob, tañ kêtâp enj sa gêdênj nê woke njamuña nañ, e jagêdênjenj sêjac enj kêpi ka ma Anôtô gênu enj mata jali gêdi sa anja njacmatênênjenj nañ.

Binj tê Najam tau gebe êwaka sa ênêc awêgenjenj nê, njatenjenj tonec gebe Jesu enj kêdônjsêga kapôênjenj tau enjgoc, tañ gêwa Anôtônê Binjsu sa amboac njatau enj ma kêsôm Anôtônê Gamênjenj nawae lasêgenjenj. Binj tañ enj kêdônjenj-kêdônjenj nañ, sejonjenj njagêdô samob sa gêc njasêbu kapôênjenj 5 tonec gebe (1) Binj Lôcña, tañ enj gêwa lau Gamênjenj Undambênja nênj njam sa gebe sêpô lêna taunjenj kêtû Mêtênja to njalêlôm njawapac ma têtac malô to sebe sêngôm Anôtônê binjenj êtu

tôŋŋa ma taen walô lau to geŋŋa to ŋalêlôm ŋawa ma sê wama taunŋa to sêjanda êsêac kêtû Anôtônê biŋŋa. Go gêwa êsêacnêŋ kolenj to nêŋ lêŋ ŋam ma Anôtônê moasiŋ to nê ŋagêjô êjam ma sêŋgônj matenj jali ŋawasi ŋam sa amboac tonan (môkêlatu 5-7); (2) Jesu kêkêŋ nê ŋacsenŋomi 12 sêja ma gêwa nêŋ sakinj ŋam sa gêdên êsêac (môkêlatu 10); (3) biŋgôliŋ kêpi Gamêŋ Undambêŋa ŋamŋa (môkêlatu 13), (4) tanac dabiŋ taunŋa gêjac Jesunê lau samob ŋawae (môkêlatu 18); go (5) Jesu geoc biŋ nom tonec ŋatêm ênac pep to Anôtônê Gamêŋ mênêsaŋa ŋabinj lasê (môkêlatu 24-25).

Ŋadênanj

1. Jesunê mimi ŋam to têna kêkôc enj ma gêmoa ŋapalêgeŋŋa ŋaminj 1:1-2:23
2. Ŋackêsagu Joaŋ nê sakinj 3:1-12
3. Jesu gêliŋ sanju ma Sadaŋ kêlêtôm enj 3:13-4:11
4. Jesu kêkôc nê sakinj sa gêmoa Galilaia 4:12-18:35
5. Jesu gêwi Galilaia siŋ gêja Jerusalem 19:1-20:34
6. Jesunê woke ŋamuŋa anja Jerusalem to malac, taŋ gêc malac tau ŋagala nanj 21:1-27:66
7. Apômtau gêdi sa ma geoc tau lasê ŋaminj 28:1-20

Jesu Kilisi nê ŋam (Luk 3:23-38)

¹ Abraham latu Dawid nê latu Jesu Kilisi nê ŋam ŋabuku tonec.

² Abraham kêka Isak lasê, Isak kêka Jakob lasê, Jakob kêka Juda to lasitêwai lasê, ³ Juda kêka Peres agêc Sera lasê, Tamar kêkôc êsêagêc, Peres kêka

Hesron lasê, Hesron kêka Aram lasê, ⁴ Aram kêka Aminadab lasê, Aminadab kêka Nason lasê, Nason kêka Salmon lasê, ⁵ Salmon kêka Boas lasê, Rahab kêkôc en, Boas kêka Obed lasê, Rut kêkôc en, Obed kêka Isai lasê, Isai kêka kiñ David lasê.

⁶ Dawid kêka Salomo lasê, Urianê awê kêkôc en, ⁷ Salomo kêka Rehoboam lasê, Rehoboam kêka Abia lasê, Abia kêka Asa lasê, ⁸ Asa kêka Josapat lasê, Josapat kêka Joram lasê, Joram kêka Usia lasê, ⁹ Usia kêka Jotam lasê, Jotam kêka Ahas lasê, Ahas kêka Heskia lasê, ¹⁰ Heskia kêka Manase lasê, Manase kêka Amos lasê, Amos kêka Josia lasê, ¹¹ Josia kêka Jekonia to lasitêwai lasê gêdên tañ sêngôn gamên jaba Babel nañ.

¹² Sêngôn gamên jaba Babel su acgom, go Jekonia kêka Sealtiel lasê, Sealtiel kêka Serubabel lasê, ¹³ Serubabel kêka Abiud lasê, Abiud kêka Eliakim lasê, Eliakim kêka Asor lasê, ¹⁴ Asor kêka Sadok lasê, Sadok kêka Akim lasê, Akim kêka Eliud lasê, ¹⁵ Eliud kêka Eleasar lasê, Eleasar kêka Matan lasê, Matan kêka Jakob lasê, ¹⁶ Jakob kêka Josep, tañ gêjam Maria nañ lasê, ma awê tau tonañ kêkôc Jesu, tañ, sêsam en sebe Kilisi nañ.

¹⁷ Gôlôac samob tonañ ñai anga Abrahamnê e gêdên Dawid nañ nêñ ñadênañ 14, ma anga Dawid e gêdên sêngôn gamên jaba Babel nañ nêñ ñadênañ 14, ma gêdên sêngôn gamên jaba Babel e gêdên Kilisi tau nañ nêñ ñadênañ 14.

*Jesu kêtú ñamalac
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Jesu Kilisi kêtú ñamalac ñalên tau tonec. Êsêac sê ênê tana Maria gêdên Josep. Agêc sêmoa sêwiñ taun atom e sêlic awê tau taê anga Nalau Dabun

nê. ¹⁹ Ma ênê akweŋ Josep eŋ ɲac gêdêŋ gebe êŋgôm awê tau maja êsa atom, tec gebe êwi eŋ siŋ kelecgeŋ. ²⁰ Taê gêjam biŋ tonanŋ gêmoa e Apômtaunê aŋela geoc tau lasê to gêsunŋ mê gêdêŋ eŋ ma kêsôm gebe “Dawidnê latu Josep, taêm dani taôm atom, ôkôc nêŋ awê Maria sa wacêŋgônŋ êwiŋ aôm, gebe eŋ taê aŋga Ɲalau Dabuŋ nê. ²¹ Eŋ oc êkôc latu teŋ, nanŋ ôê ênê ɲaê gebe Jesu, gebe eŋ êsi nê lau su aŋga nêŋ sec to ênam êsêac kêsi.”

²² Biŋ samob tonanŋ ɲai ɲanô kêsa gebe Apômtaunê biŋ, taŋ kêkêŋ propete awasuŋ kêsôm lasê nanŋ, êtu anô gebe

²³ “Alic acgom, awêtakiŋ teŋ taê e êkôc latu teŋ, ma sê ênê ɲaê gebe Imanuel!” (tanam ôkwi gebe “Anôtô mêngeŋgônŋ aêac.”)

²⁴ Josep gêc mê e mata gêlac ma gêgôm kêtôm Apômtaunê aŋela kêsakiŋ eŋ, tec jakêkôc nê awê sa mêngeŋgônŋ gêwiŋ eŋ, ²⁵ ma gêjac jaê eŋ ɲapep e kêkôc latu su, ma gê ênê ɲaê gebe Jesu.

2

Lau mêtê aŋga oc ɲam

¹ Jesu têna kêkôc eŋ aŋga Betlehem Judaiaŋa gêdêŋ kiŋ Herodo nê têm su, ma lau samuc nêŋ lau mêtê aŋga oc ɲam jasêô lasê Jerusalem ² ma têtû kênac gebe “Judanêŋ kiŋ, ɲapale wakuc nanŋ, gêmoa ondoc. Aêac alic ênê utitalata aŋga oc ɲam su, tec abe mênapônŋ aenduc êndêŋ eŋ.” ³ Kiŋ Herodo gêŋô e kêtakê ɲanô, ma lau Jerusalemŋa samob amboac tonanŋ. ⁴ Tec kêkalem launêŋ dabuŋsêga to biŋsutau samob sa jakêtu lêsu êsêac ɲapep gebe “Kilisi oc têna êkôc eŋ aŋga ondoc.” ⁵ Ma êsêac sêjô eŋ awa

gebe “Anğa Betlehem Judaianja gebe propete keto amboac tonec gebe

⁶ ‘Aôm Betlehem gamêḡ Judaḡa, taḡ kôtu kasêga Judaḡa ḡamôkê saun-saunma atom, gebe kasêga teḡ mênêsa anğa aômnm, taḡ ejop ḡoc lau Israel.’ ”

⁷ Herodo gēḡo su, go kêkalem lau mêtê kelecgeḡ gebe sêndêḡ eḡ sêna ma kêtû Iêsu noc utitalata mêngeô lasêḡa gêdêḡ êsêac. ⁸ Go kêkêḡ êsêac sêja Betlehem ma kêsôm gebe “Naatu kênac ḡapalê tau ansin sugen e embe atap eḡ sa, nanḡo mênasôm ḡawae êndêḡ aê gebe tauc wacjapôn ocduc amboac tonan.” ⁹ Sêḡo kiḡnê biḡ su, go dêdi sêja. Ma utitalata, taḡ sêlic anğa oc ḡam nan, kêsêlêḡ gêmun êsêac e jakêkô gamêḡ, taḡ ḡapalê gêc nan ḡaô. ¹⁰ Sêlic utitalata tau e têtac ḡajam ma têtû samuc ḡanô. ¹¹ Sêsô andu ḡalêlôm sêja e sêlic ḡapalê agêc têna Maria, tec sêu tauḡ ma sêpôn aenduc gêdêḡ eḡ, go sêḡa nêḡ talu ma sê awa gold to katêkwi ma lakisia ḡajam-ḡajam sa jasêkêḡ gêdêḡ eḡ.

¹² Ma Anôtô kêkêḡ puc êsêac ḡa mê gebe sêmu sêndêḡ Herodo sêna atom, tec sêc sêsa intêna teḡ sêmu sêja nêḡ gamêḡ.

Josep kêkôc nê gôlôac sa sêja Aiguptu

¹³ Êsêac sêc sêja su, go Apômtaunê aḡela geoc tau lasê gêdêḡ Josep ḡa mê ma kêsôm gebe “Ôndi sa ma ôkôc ḡapalê agêc têna sa aêc asap Aiguptu ana, naônḡôn ônê jakêḡ biḡ aôm acgom, gebe Herodo kêtû kêka-kêka gebe ênac ḡapalê êndu.” ¹⁴ Tec Josep gêdi sêc kêkôc ḡapalê agêc têna sa gêdêḡ gêbêc, ma sêc sêsêp Aiguptu sêja. ¹⁵ Jasêmoa tonan e Herodo

gêmac êndu acgom, gebe biñ tañ Apômtau kêkên propete kêsôm lasê gebe
 “Aê gamôêc ñoc Latuc anğa Aiguptu gêmên” nañ êtu anô.

Herodo gêjac ñapalê dedec êndu

¹⁶ Gêdên tañ Herodo kêjala gebe lau mêtê sêsau en nañ, en têtac ñandan kapôên ma kêjatu lau gebe sênac ñapalê ñac anğa Betlehem to gamên ñamadiñ, tañ nêñ jala tagen to luagêc nañ, samob êndu kêtom ñasawa, tañ en kêtú lêsú biñ gêdên lau mêtê nañ.
¹⁷ Gêdên tonan biñ, tañ propete Jeremia kêsôm lasê nañ, kêtú anô gebe

¹⁸ “Sêñô awen ñaonda anğa Rama, sêwakic to têtan tañiboa ñanô, gebe Rahel kêtan nê gôlôac, ma sêjam malô-malô en e kêtôm atom, gebe sêjanğac.”

Sêkôc ñapalê Jesu anğa Aiguptu gêmu gêmên

¹⁹ Herodo gêmac êndu su acgom, go Apômtaunê anjela geoc tau lasê gêdên Josep anğa Aiguptu ña mê
²⁰ ma kêsôm gebe “Ôndi s ma ôkôc ñapalê agêc têna sa amu ana gamên Israel, gebe êsêac, tañ sêgôm gênlêlôm sebe sensen ñapalê nañ, sêmac êndugac.”
²¹ Tec Josep gêdi sa, kêkôc ñapalê agêc têna sa ma sêc sêja gamên Israel. ²² Gêñô Arkelaus kêtú kiñ Judaiana gêjô tama Herodo su ñawae e kêtêc tau gebe êna tônê atom, tec gêc mê kêkên puc en ma gêc kêtaiñ taugen gêja gamên Galilaiana. ²³ Jagêô laeê malac teñ ñaê Nasaret ma gêngôn tonan gebe propetenên biñ êtu tôn gebe “Êsêac sêsam en gebe ñac Nasareneña.”

3

Nackêsagu Joaņ gêjam mêtê

(Mar 1:2-8; Luk 3:1-18; Joaņ 1:19-28)

¹ Gêdêņ têm tonañ ñackêsagu Joaņ kêpoa lasê ma gêjam mêtê gêmoa gamêņ sawa Judaiaņa ² ma kêsôm gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêņ undambêņa kêdabiņgac.” ³ Ñac tau tonañ, tec propete Jesaia kêsôm biņ kêpi eņ gebe

“Ñac teņ gêmôêc awa tonec gêmoa gamêņ sawa gebe

‘Amansaņ gamêņ Apômtau êsêlêņņha to amêtoc ênê intêna solop.’ ”

⁴ Joaņ tau tonañ kêsô ñakwê bôc kamele ñaôlilu to kêjandiņ ômbiņkap bôc ñaôlic gêc dambêpalê, ma geņ wagô to lêp kêtû nê mo. ⁵ Gêmoa tonañ, go lau Jerusalem to Judaia samob ma gamêņ Jordanna samob sêwê sêsa dêdêņ eņ sêja. ⁶ Êsêac seoc nêņ sec lasê, go kêsagu êsêac aņga bu Jordan.

⁷ Joaņ gêlic Parisai to Sadukai nêņ taêsam sêmêņ gebe ênsaņgu êsêac, tec kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Moac ñalatu amac, asa gêwa sa gêdêņ amac gebe awê Anôtônê têtac ñandaņ, taņ oc mênêsa naņ sa.

⁸ Asa nêm lêņ êwa amac sa gebe ajam taôm ôkwi.

⁹ Taêm êka to asôm êndêņ taôm gebe Abraham kêtû aêac tamenji, nec atom. Aê jasôm êndêņ amac gebe Anôtô kêtôm gebe êņu poc tonec ñai sa têtû Abrahamnê latui. ¹⁰ Ki ñamata gêdêņ kawakac tec gêc. Amboac tonañ ka samob, taņ sêjam ñanô ñajam atom naņ, oc êsap su ma êmbaliņ êpi ja êna. ¹¹ Aê tec kasagu amac ña bu anam taôm ôkwiņa, ma ñac, taņ êndaņguc aê naņ, nê ñaclai kêlêlêc aê su, ma aê katôm atom gebe jaņgeņ ênê atapa. Ñac tonañ

oc ênsanġu amac ña Ñalau Dabuġ to ja. ¹² Eñ lêma kêkam lala sekolonġ ġeġña ġebe êtiġ ġeġ ñapaôma ma ênac ñanô sa êpi nê andu-ġeġñanôña êna, go ñapaôma êkêġ êpi ja, taġ êsa ñapaġ naġ.”

Joanġ kêsagu Jesu anġa Jordan

(Mar 1:9-11; Luk 3:21-22)

¹³ ġêdêġ tonanġ tec Jesu anġa Galilaia jagêô lasê Jordan ġêdêġ Joanġ ġebe ênsanġu eġ. ¹⁴ Mago Joanġ ġêġac jao tau ġebe “Aôm ônsanġu aê acgom, go ñajam. Amboac ondoc ġôdêġ aê ġômôêġ.” ¹⁵ Tec Jesu ġêġo eġ awa ġebe “Galoc ondecġeġ ġebe ġêġac aêġêc ñawae ġebe danġôm biġ, taġ Anôtô kêġatu naġ, ñanô êsa.” Go Joanġ kêkêġ ġêwiġ eġ. ¹⁶ Jesu ġêliġ sanġu su, go ġacġeġ kêpi anġa bu ġêmêġ, ma undambê ġeġa e ġêlic Anôtônê Ñalau amboac balôsi kêsêp maġġêsac eġ ñaô. ¹⁷ Ma awa teġ kêsas anġa undambê ġebe “Aêġoc Latuc tau tonec, tec têtac ġêwiġ eġ to ġalic eġ ñajam.”

4

Sadanġ kêlêtôm Jesu

(Mar 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ ġêdêġ tonanġ Ñalau Dabuġ ġêwê Jesu kêsas ġamêġ sawa ġêġa ġebe Sadanġ êlêtôm eġ. ² Ma Jesu ġêġam dabuġ mo ġeleġña 40 ma ġêbêcauc 40 e mo ġêġo eġ. ³ Go Sadanġ ġakêsôm ġêdêġ eġ ġebe “Aôm embe Anôtônê latu, go ôsôm poc tonec ñai êtu mo.” ⁴ Ma Jesu ġêġo eġ awa ġebe “Teto ġêc ġebe ‘Mo tagenġ êôc ñamalac tôġ atom, biġ samob, taġ kêsas Anôtô awa naġ, tec ġêôc eġ tôġ.’ ”

⁵ Go Sadanġ kêkôc eġ aġêc sêpi malac dabuġ sêġa ġaketoc eġ kêkô lôm dabuġ ñasalôm ñalami, ⁶ ma

kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm embe Anôtônê Latu, go u taôm ôna gebe teto gêc gebe ‘Eñ oc êsakinj nê anjela êtu aômña mênjêsip aôm ña lemeñ, gebe ôndin amkainj êpi poc atom.’ ” ⁷ Tec Jesu gêjô eñ awa gebe “Teto tenj kêtiam gêwinj gebe ‘Ônsaê Apômtau aômnmêm Anôtô atom.’ ” ⁸ Go Sadanj kékôc eñ agêc sêpi lôc balinj tenj sêja jakêtôc gamêñ nomña samob tonawasi gêdêñ eñ ⁹ ma Kêsôm gebe “Aôm embe ôpônj amduc to otenj mec êndêñ aê, oc jalinj gêñ tonec ñai samob su êndêñ aôm êwac.” ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Sadanj, ôkôc taôm sa ôêc ôna gebe teto gêc gebe ‘Ôpônj amduc êndêñ Apômtau, aômnmêm Anôtô, to ônam sakinj eñ taugen.’ ” ¹¹ Go Sadanj gêwi eñ sinj, ma anjela mênjsêjam sakinj gêdêñ eñ.

*Jesu gêja Galilaia ma gêjac m nê kôm mêtêña
(Mar 1:14-15; Luk 4:14-15)*

¹² Jesu gêñô sêkôc Joanj tônj ñawae su ma kêtainj tau su gêja Galilaia. ¹³ Go gêwi Nasaret sinj jagêngônj Kapanaum, tanj gêc gamêñ Sebulon to Naptali jabanj bugêjactonja, ¹⁴ gebe binj, tanj propete Jesaia kêsôm nanj, êtu anô gebe

¹⁵ “Gamêñ Sebulon to gamêñ Naptali, tanj gêc kêkanônj bugêjactonj anja Jordan ñamakenj ônêña nanj, lau samuc nêñ Galilaia.

¹⁶ Lau tanj sêngônj gêsunjbôm nanj, sêlic ja kapôênj tenjgoc, ma êsêac, tanj sêngônj gêmác ñagamêñ ñakesec nanj, nêñ ja mênjkêpigac.”

17 Gêdêñ tonañ Jesu gêjam mêtê gêjac m gebe “Anam taôm ôkwi gebe gamêñ undambêña kêdabinjac.”

*Jesu kêkalem lau inja aclê
(Mar 1:16-20; Luk 5:1-11)*

18 Jesu kêsêlêñ gêmoa bugêjacton Galilaiana e gêlic ñaclagêc lasi, Simon, tañ sêsam en gebe Petere nan, agêc lasi Andrea sêkêñ wasañ sêmoa, gebe êsêagêc ñac ulu inja. 19 Tec kêsôm gêdêñ êsêagêc gebe “Andañguc aê ma oc jakêñ amagêc alô ñamalac.” 20 Tec gacgen dedec nêñ wasañ gêc ma têdaguc en.

21 Gêwi gamêñ tau sinj ma kêsêlêñ gêja e gêlic ñac ten agêc lasi kêtiam, Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joañ, sêngôn wanj sêwiñ tamenj Sebedai tau sêbênôc nêñ wasañ sêmoa, go gêmôêc êsêagêc. 22 Tec gacgen dedec wanj totamenjigenj kêpoac ma têdaguc en sêja.

*Jesu gêjam sakinj lau
(Luk 6:17-19)*

23 Go Jesu kêsêlêñ gêjac laoc Galilaia ñagamêñ samob ma kêdôn êsêac anja nêñ lôm to gêjam mêtê kapi ñawae ñajam Anôtônê gamêañña ma gêgôm launêñ gêmac to ôlinj ñasec tokainjtokainj ñajam kêsa. 24 Ma ênê wae kêsa gêjam gamêñ Suriana samob auc, tec sejon lau ñasec samob dêdêñ en sêja, lau togêmac tokainj-tokainj ma tonjandanj ñagêdô ma lau, tañ ñalau sec gêgôm êsêac to meloc kêtê êsêac ma ñatêkwa kêtû golonj nanj, ma gêgôm êsêac ôlinj ñajam kêsa samob. 25 Ma lau taêsam anja Galilaia to Malaclemenju ma anja Jerusalem to Judaia ma Jordan ñamakenj ônêña têdaguc en.

5

Biñ lôcña

¹ Jesu gêlic lau taêsam, tec kêpi lôc ten e jagêngôn sic, ma nê ñacsenjomi dêdên en sêja. ² Go gêoc awa sa ma kêdôn êsêac to kêsôm gebe

Jesu awa gêoc lau
(Luk 6:20-23)

³ “Aê aoc êoc êsêac, nañ sêpô lêna tañ kêtû mêtêña, gebe gamên undambêña kêtû êsêacnên.

⁴ Aê aoc êoc êsêac, nañ ñalêlôm ñawapac, gebe Anôtô oc ênac êsêac têtac tôn.

⁵ Aê aoc êoc êsêac, nañ nêñ ñalêlôm malô, gebe êsêac têtap gêñ, tañ Anôtô gêjac mata nañ sa.

⁶ Aê aoc êoc êsêac, nañ nêñ êka
ñanô gebe sêengôm biñ, tañ Anôtô
kêjatu nañ ñanô êsa,
gebe Anôtô oc êmoasiñ êsêac.

⁷ Aê aoc êoc êsêac, nañ taên walô lau, gebe Anôtô oc taê walô êsêac.

⁸ Aê aoc êoc êsêac, nañ nêñ ñalêlôm ñawa, gebe oc sêlic Anôtô.

⁹ Aê aoc êoc êsêac, nañ sê wama lau, gebe Anôtô oc êsam êsêac gebe latui.

¹⁰ Aê aoc êoc êsêac, nañ ñamalac
êjanda êsêac kêtû sêgôm biñ,
tañ Anôtô kêjatu nañ, ñanô kêsa,
gebe gamên undambêña kêtû êsêacnên.

¹¹ “Aê aoc êoc amac tec ñamalac sêmbu to sêjanda amac ma sêngôlin biñ ñakain gwalêkin êpi amac êtu aêña. ¹² Têmtac ñajam ma atu samuc, gebe nêñ ñagêjô kapôn gêc undambê, gebe amac masigen ma sêgôm propete lanğwa amboac tonañ.

*Bij nom ñagwêc to ñajaña
(Mar 9:50; Luk 14:34-35)*

¹³ “Nom ñagwêc amac. Gwêc embe ñamakic ênaña, oc dangôm ñamakic êsa êtiam amboac ondoc, kêtú secgac. Tambaliñ siñ ma lau sêka tôñ.

¹⁴ “Nom ñaja amac. Malac teñ embe ênêc lôc, oc êsiñ tau ôkwi êtôm atom. ¹⁵ Embe têtui ja sa, go sêñgênduc ña suc auc atom, tetoc êkô jakaiñ ñaô, go êpô lau samob, tañ sêmoa andu ñalêlôm nañ. ¹⁶ Amboac tonañ nêñ ja ñawê êsa êpô ñamalac, gebe sêlic amacnêñ kolen ñajam ma sêlambin Tamemi undambêña.

Bij kêpi biñsu

¹⁷ “Taêm anam gebe aê gameñ kêtú jansen Mosenê biñsu to propetenêñ biñ samob suña atom. Gamêñ kêtú jansen suña atom, kêtú janğôm êtu tôñña. ¹⁸ Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Undambê to nom oc ênaña ma ñatalô sepeñ to sêmôêña ñasauñ teñ oc ênaña anğa Mosenê biñsuña atom e samob êtu tôñ acgom. ¹⁹ Amboac tonañ, ñac teñ embe êwi biñsu tonañ ñasauñanô teñ siñ ma êndôñ lau êtôm tonañ, oc sêsam eñ gebe ñapalê sauñ ec teñ anğa gamêñ undambêña. Ma ñac teñ embe êmansañ to êndôñ biñ tau, oc sêsam eñ gebe ñac kapôêñ anğa gamêñ undambêña. ²⁰ Gebe aê jasôm êndêñ amac gebe amacnêñ biñgêdêñ embe êlêlêc biñsutau to Parisai nêñ ñêñgeñ atom, oc asô gamêñ undambêña ana atom.

*Bij kêpi têtac ñandan
(Luk 12:57-59)*

21 “Amac anôgac gebe sêsôm gêdên lau ñanô gebe ‘Ônac ñamalac êndu atom. Teñ embe ênac ñac teñ êndu, oc sêmêtôc eñ.’ 22 Mago aê jasôm êndên amac gebe Ñac teñ embe têtac ñandañ êndên nê lasitêwainên teñ, oc sêmêtôc eñ. Ma teñ embe êsôm lasitêwainên teñ gebe ‘Majam gêbac,’ oc gôlôacnên laumata sêmêtôc eñ. Ma teñ embe êsôm gebe, ‘Melocma gôbacgac,’ oc êsêp lamboam ñakêlêndiñ ñaja êna. 23 Embe ôkên nêm da êndên altar êna ma taêm ênam taôm gebe agêc lasim nêm biñ teñ gêc, 24 go ondec nêm da ênêc altar ñagala ma ôna agêc lasim amansañ biñ êndên taôm acgom, go ômu ôna ôkên nêm da.

25 “Nêm soño-soño embe êkên aôm ôndên ñac-mêtôcwaga, go ôtu palê êndên eñ seben êndên tañ asêlêñ amoa intêna nañ, gebe soño-soño êkên aôm ôndên mêtôcwaga atom. Moae mêtôcwaga êmasuc aôm ôndên gejobwaga kapoacwalôña, go eñ êmbaliñ aôm ôsêp kapoacwalô ôna. 26 Biñjanô, aê jasôm êndên aôm gebe Oc ôsa anga tônê ômôên atom e ônac nêm tôp samob êmbacnê acgom.

Biñ mockaiñña

27 “Amac anôgac sêsôm gebe ‘Ôngôm gêñ mockaiño to mockaiñña atom.’ 28 Mago aê jasôm êndên amac gebe Ñac teñ embe mata ê awê teñ e têtac êkac eñ, nañ êngôm gêñ mockaiñña êndên eñ anga nê ñalêlôm. 29 Matamanô anôña embe êtim aôm, nañ ôkip sa ma ômbaliñ siñ. Ôlim ñagêñ teñ ênaña acgom, gebe sêmbaliñ aôm toôlim samucgeñ ôsêp lamboam ñakêlêndiñ ôna atom. 30 Ma lêmam anôña embe êtim aôm, nañ ôndim su ma ômbaliñ siñ. Ôlim

ņagêņ teņ ênaņa acgom, gebe sêmbaliņ aôm toôlim samucgeņ ôsêp lamboam ñakêlêndiņ ôna atom.

Bij sêndim sêmôcwalo êņgicna
(*Mat 19:9; Mar 10:11-12; Luk 16:18*)

³¹ “Êsêac sêsôm teņ gebe ‘Ñac teņ embe êndim sêmôcwalô êņgic, naņ êkêņ papia sêwi taun siņņa êndêņ awê.’ ³² Mago aê jasôm êndêņ amac gebe Ñac teņ embe êndim sêmôcwalô êņgic, go êņgôm eņ êtu awê mockaiņoņa. Embe awê tobiņ, go tasôm atom. Ma teņ embe ênam awê, taņ sêwi siņ su naņ, oc êņgôm gêņ mockaiņņa.

Bij tatôc lemeņņa

³³ “Ma amac aņô teņ, taņ sêsôm gêdêņ lau ñanô gebe ‘Ôtôc lêmam ônsau atom, ma ôņgôm biņ, taņ kôtôc lêmam naņ, ñanô êsa êndêņ Apômtau.’ ³⁴ Mago aê jasôm êndêņ amac gebe Atôc lememe atomanô, atôc êndêņ undambê atom gebe Anôtônê lêpôņ tônê, ³⁵ ma atôc êndêņ nom atom gebe ênê akaiņ ñalêpôņ, to atôc êndêņ Jerusalem atom gebe Kiņ kapôeņ tau nê malac. ³⁶ Ma ôtôc lêmam êpi mômêmapac atom gebe aôm tonañ ôņgôm mômêmlauņ tagenêpô tau ôkwi êtu kwalam me êtu jec nec kôtôm atom. ³⁷ Amacnêm biņ amboac tonec acgom gebe ‘Aec’ to ‘Masi’. Embe asôm ñalô êlêlêc tonec su, oc aņga ñac sec tau nê.

Bij ñagêjôņa
(*Luk 6:29-30*)

³⁸ “Amac aņôgac sêsôm gebe ‘Mataanô êjô mataanô ma luluņ êjô luluņ.’ ³⁹ Mago aê jasôm êndêņ amac gebe Anac jao taôm êndêņ ñamalac sec atom. Teņ embe êtap aôm êsêp alimanô anôņa,

nañ ôôtôc ñamakeñ êndêñ eñ êwiñ. ⁴⁰ Ma ñac ten embe taê ênam gebe êwê aôm ôndêñ mêtôcwaga ôna êtu êkôc nêñ ñakwê ôlimña, nañ ôkêñ ñaobo baliñ êwiñ. ⁴¹ Ma ten embe êkac aôm gebe ojon ênê waba intêna ñasawa tageñ, nañ ôsêlêñ ñasawa luagêc ôwiñ eñ. ⁴² Ten embe eteñ gêñ êndêñ aôm, nañ ôkêñ, ma ten embe êkôc tôp anğa aômñêñ, nañ ôkêñ dêmôm eñ atom.

Biñ têntac gewiñ ñacjoña
(Luk 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Amac anôgac sêsôm gebe, ‘Têmtac êwiñ nêñ lau wacbañ aôm ma têmtac endec nêñ soño-soño.’ ⁴⁴ Mago aê jasôm êndêñ amac gebe Têmtac êwiñ nêñ soño-soño to ateñ mec êtu êsêac, tañ sêjanda amac nañña, ⁴⁵ ec atu Tamemi, tañ gêngôn undambê nañ, nê latui, gebe eñ kêkêñ nê oc kêpi kêpô lau sec to lau ñajam, ma kêkêñ nê kom gêjac lau gêdêñ to lau keso. ⁴⁶ Embe têmtac êwiñ lau, tañ têntac gêwiñ amac nañ, oc ñanô amboac ondoc. Teloñ sêgôm gêñ tonañ amboac tonañeñ. ⁴⁷ Ma embe awem ênac nêñ lasitêwaigeñ, go anğôm gêñ ñanô amboac ondoc. Lau samuc sêgôm gêñ tonañ amboac tonañeñ. ⁴⁸ Amboac tonañ anac dabin taôm ñapep amboac Tamemi undambêña gêjac dabiñ tau ñapep.

6

Biñ tamoasiñ launja

¹ “Alic taôm gebe anam sakiñ Anôtô êtu ñamalac sêlic amacña atom. Embe anğôm êtu lau sêlic amacña, go atap ñagêjô anğa Tamemi, tañ gêmoa undambê nañ, nê sa atom.

2 “Amboac tonañ embe ômoasiñ lau, nañ ôkêñ lau sênac dauc êtañ aôm atom amboac lau tetoc taun saña sêgôm sêmoa lôm to malaclun gebe ñamalac sêlambin êsêac. Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. 3 Mago aôm embe ômoasiñ lau, nañ ôngôm kelecgeñ, lau teñ sêñô ñawae atom, 4 gebe nêñ moasiñ êsiñ tau ênêc lêlômgeñ, go Tamam, tañ gêlic gêñ kêsêp lêlômgeñ nañ, êkêñ ñagêjô êndên aôm.

*Biñ tateñ mecña
(Luk 11:2-4)*

5 “Ma embe aten mec, nañ atôm lau tetoc taun saña atom, gebe êsêac têtac gêwiñ gebe teteñ mec sêkô lôm to intêna gêga tau ñamala êtu têtôc taun êndên lau sêlic êsêacña. Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac. 6 Mago aôm embe oten mec, nañ ôsô nêñ balêm ôna e naôlai katam auc, go oten mec êndên Tamam, tañ gêmoa lêlôm, ma Tamam, tañ gêlic gêñ kêsêp lêlômgeñ nañ, êkêñ ñagêjô êndên aôm.

7 “Embe aten mec, nañ aten êtu biñ ole amboac lau samuc atom. Êsêac tonañ seboc sêkôc ñanô êtu nêñ ñalô gwalêkiñña. 8 Atôm êsêac atom, gebe Tamemi kêjala gêñ, tañ gêjô amac ma abe aten nañ kwananjen. 9 Amboac tonañ aten nêñ mec amboac tonec gebe

“Tamemai, tañ gômoa undambê.

Aômnêm ñaê lau sênam dabunman.

10 Ômôên ôtu Apômtau ôtôm gamêngeñ.

Aômnêm biñ êtu tôñ anga nom amboac anga undambê.

11 Ôkêñ aêacma mo êtôm bêcgeñña êndêñ aêac êndêñ oc tonec.

12 Nêm tôp, tañ gêc aêac nañ, ôsuc ôkwi amboac aêac asuc ma tôp ôkwi gêdêñ tañ.

13 Ôwê aêac asa lêtôm atom.

Ôjañgo aêac su aña gêñ sec.

(Aôm Apômtau, aôm ñaniniñ to ñajaña ma ñawê ñatau lañgwa teñgeñ. Biññanô.)'

14 Gebe amac embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi, go Tamemi undambêña êsuc amacnêm biñ ôkwi amboac tonañ. 15 Ma embe asuc ñamalacnêñ biñ ôkwi atom, go Tamemi êsuc amacnêm biñ ôkwi atom amboac tonañgeñ.

Biñ tanam dabuñ moña

16 “Embe anam dabuñ mo, nañ añaôm lañômanô bêlê-bêlê amboac lau tetoc tañ saña atom. Lau tonañ sêgôm lañôñanô taujala gebe têtêc tañ êndêñ lau sêlic êsêac sêjam dabuñ mo. Tec biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Êsêac seso nêñ ñaôligac.

17 Amboac tonañ aôm embe ônam dabuñ mo, nañ ôniñ oso môkêmapac to Okwasin lañômanô, 18 gebe ôtôc taôm ôndêñ lau sêllc aôm gôjam dabuñ mo nec atom, mago Tamam, tañ gêmoea lêlôm nañ, oc êjala ma gêlic gêñ kêsêp lêlômgeñ, tec êkêñ ñagêjô êndêñ aôm.

Biñ awa undambêña

(Luk 12:33-34)

19 “Anac nêm awa sa aña nom atom, gebe bulesen to da enesen gêñ tau su ma geñgeñtêna oc sêkwê ma sênam geñgeñ sa. 20 Anac nêm awa sa aña undambê acgom, gebe bulesen to da enesen su ma geñgeñtêna sêkwê ma sênam geñgeñ sa atom.

²¹ Gebe gamêñ, tañ nêñ awa gêc nañ, nêñ ñalêlôm oc êsap tõe amboac tonañgeñ.

Bij kêpi ôliñ ñaja
(Luk 11:34-36)

²² “Matamanô kêtú ôlim ñaja. Matamanô embe ñajam, oc ñawê ênam ôlim samucgeñ auc. ²³ Ma matamanô embe sec, oc ôlim samuc ñakesec. Embe ñawê, tañ gêc nêñ ñalêlôm nañ, ñakesec êsa, go ñakesec tau ênam sêga.

Bij tanam sakiñ Anôtô to awañ
(Luk 16:13)

²⁴ “Ñac teñ ênam sakiñ ñatau luagêc êngôm êtôm atom, eñ oc têtac endec teñ ma têtac êwiñ teñ me oc êsap teñ tõe ma têtac êmbu teñ. Amac amboac tonañ. Atôm gebe anam sakiñ Anôtô to awa êpi tageñ atom.

Bij tapô sim taauñ atomña
(Luk 12:22-31)

²⁵ “Tec aê jasôm êndêñ amac gebe Apô sim taôm êtu aniñ to anôm geñ êôc amac tõe amoa matem jaliña atom to êtu ñakwê ênsañ ôlimña atom. Amoa matem jali kêlêlêc mo ma ôlim kêlêlêc ñakwê su. ²⁶ Asala moc, nañ sêmoa umboñ ñalabu. Êsêac taun sêsê gêñ to sejoñ ma sêjac ñanô sa kêpi andu atom, mago Tamemi undambêña gêlôm êsêac. Ma amac abe oc alêlêc moc tau atom me. ²⁷ Amacnêñ asa oc êpô sim tau êtu nê têm êmoa nomñaña ma ênac têku ñasawa tageñ êwiñ.

²⁸ “Amac apô sim taôm ñakwêña kêtú asageñña. Asala mênamiñ, tañ kêpuc kêkô saleñ nañ, gêjam kôm to kêsac obo atom. ²⁹ Mago jasôm êndêñ amac gebe Salomonê gêñ ñawasi samob, tañ kêkwa eñ auc

nañ, ñateñ kêtôm gêñ tonañ ñai atomanô. ³⁰ Mago Anôtô embe êkêñ gégwan, tañ galoc kêkô kôm ma bêbêc sêkêñ êsa ja nañ, ñagêlôm êkwa auc, nañ oc êkêñ gêñ êkwa amac auc êlêlêc atom me. Amac lau akêñ gêwiñ kwalecña. ³¹ Amboac tonañ apô sim taôm to asôm gebe ‘Taniñ asageñ’ me ‘Tanôm asageñ’ me ‘Tasô asageñ’ nañ atom. ³² Gêñ samob tonañ ñai lau samuc oc taêñ êka. Mago Tamemi undambêña tec kêjala gebe apô lêna gêñ samob tonañ ñai. ³³ Amboac tonañ ansom ênê gamêñ to anğôm biñ, tañ eñ kêjatu nañ, êtu ñamata acgom, go gêñ samob tonañ ñai êtu amacnêm êwiñ. ³⁴ Apô sim taôm êtu gêñ elen bêbêcña atom, gebe apô sim taôm gêñña oc masi êndêñ elen bêbêc atom. Gêñwapac kêlêti bêc samob auc kêtômgeñ.

7

Bij tamêtôc lauña (Luk 6:37-38, 41-42)

- ¹ “Amêtôc lau atom, go Anôtô êmêtôc amac atom.
² Gebe Anôtô êmêtôc amac êtôm amac amêtôc lauña nañ, to ênam dôñ amac êtôm dôñ, tañ anam dôñ lauña nañ. ³ Asageñ gôlic ka ñasili, nañ gêgun lasim mataanô ma ka ñadambê, tañ kêkô taôm matamanô nañ, gôlio, sapu. ⁴ Ma amboac ondoc gobe ôsôm êndêñ lasim gebe ‘Ondecgeñ ma jambuc ñasili anğa matamanô sa.’ Mago ka ñadambê kêko aôm taôm matamanô. ⁵ Aôm dansañtêna, ômbuc ka ñadambê anğa matamanô sa êmuñ acgom e ñawa êsa, go ômbuc ñasili anğa lasim mataanô sa.
⁶ “Akêñ gêñ dabuñ êndêñ kêam atom, oc sêkac taun ôkwi ma sêñac amac, to ambaliñ nêm kêkôm,

tañ kêtù nê̄m awamata nañ, êndêñ bôc atom, oc sêka popoc.

Ateñ, ansom, amandi katam

(Luk 11:9-13)

⁷ “Ateñ gêñ, go akôc ñanô, ansom, go atap sa, amandi katam, go êlêc su êndêñ amac. ⁸ Gebe ñac, tañ keteñ gêñ nañ, êkôc ñanô sa to ñac, tañ gesom nañ, êtap sa. Ma ñac, tañ kê̄madi katam nañ, êlêc su êndêñ eñ. ⁹ Amacnê̄m asa, nañ latu eteñ mo ma êkêñ poc êndêñ eñ, ¹⁰ me eteñ i ma êkêñ moac êndêñ eñ. ¹¹ Amac lau sec, mago ajala akêñ gên ñajam êndêñ nê̄m gôlôac ñasec-ñasec. Ma abe Tamemi, tañ gêmôa umdambê nañ, êkêñ gêñ ñajam êndêñ êsêac, tañ teteñ eñ nañ, êlêlêc su atom me. ¹² Gêñ samob, tañ amac abe ñamalac sêñgôm êndêñ amac nañ, taôm añgôm êndêñ êsêac, gebe Mosenê biñsu to propetenêñ biñ ñam tau tonec.

Biñ sacgêdô gasuc-gasucña

(Luk 13:24)

¹³ “Asô sacgêdô gasuc-gasuc ana, gebe sacgêdô kapôeñ to intêna kêsô gedec, tañ gêwê lau sepeñ sênaña tau nañ, ma lau taêsam sêsa tonañ. ¹⁴ Ma sacgêdô gasuc-gasuc to intêna saun, tañ gêwê gêdêñ gamêñ dangon maten jaliña nañ, ma lau, tañ têtap intêna tonañ sa nañ luagêcgeñ.

Tajala ka êndêñ ñañanô

(Luk 6:43-44)

¹⁵ “Ajop taôm êndêñ propete dansañ, gebe lau tonañ tonakwê domba ñaôlic dêndêñ amac sêwac, mago nêñ ñalêlôm amboac kêam ñaclai sêñac gêñ ñawaô. ¹⁶ Ajala êsêac êndêñ nêñ lê geñ. Aiñ oc

tajon anġa okêm atom, ma jambô anġa locġôm atom. ¹⁷ Amboac tonanġ ka nġajam samob ġêġam nġanô nġajamġenġ, ka sec tec ġêġam nġanô sec. ¹⁸ Ka nġajam oc êtôm ġebe ênam nġanô sec atom, ma ka sec oc êtôm ġebe ênam nġanô nġajam atom. ¹⁹ Ka samob, tanġ ênam nġanô nġajam atom nanġ, oc sêsap su ma sêmbalinġ êpi ja êna. ²⁰ Amboac tonanġ ajala êsêac êndênġ nêġ lêġ nġanô.

²¹ “Lau samob, tanġ sêsam aê ġebe ‘Apômtau, Apômtau’ nanġ, oc sêsô ġamênġ undambêġna sêna tomalagenġ atom, lau tagenġ, nanġ sêġġôm Tamoc, tanġ ġêmoa undambê nanġ, nê binġ êtu têtġ. ²² Êndênġ bêc ônê lau taêsam oc sêsôm endenġ aê ġebe ‘Apômtau, Apômtau, aêac aoc binġ lasê ajam aôm lanġôm to atinġ nġalau sec ajam aôm lanġôm ma aġôm ġêġsêġa ġwalêki nġ ajam aôm lanġôm, aġôm atom me.’ ²³ Mago aê oc ġasôm êpi êsêac ġebe ‘Kajala amac atomanô, secwaga, aêc su anġa aêġnoc.’

Nġac luagêc sêkwê andu
(Luk 6:47-49)

²⁴ “Lau, tanġ sêġô aêġnoc binġ tonec ma sêġġôm nġanô êsa nanġ, têtôm nġac tokauc, tanġ kêsunġ nê andu kêsêp poc. ²⁵ Ma kom ġêġac to bu ġêc ma mu ġêbuc nġatêna ġakêpi andu tau, mago kêku atom, ġebe poc kêkapiġ têtġ. ²⁶ Ma lau samob, tanġ sêġô aêġnoc binġ tonec ma sêġġôm nġanô êsa atom nanġ, têtôm nġac meloc, tanġ kêsunġ nê andu kêsêp ġanġac. ²⁷ Ma kom ġêġac to bu ġêc ma mu ġêbuc nġatêna ġakêpi andu tau e kêku sa ġaġulunġ tagenġ.”

²⁸ Jesu ġêġac mata nê binġ tonec ma lau samob têtakê kêtû ênê mêtêġna, ²⁹ ġebe enġ kêdônġ êsêac

kêtom êsêacnêj biñsutau atom, kêdôj êsêac kêtôm ñac tonjaclai tenj.

8

Jesu gêgôm ñac tokamocbôm ôli kêtû selec

(Mar 1:40-44; Luk 5:12-14)

¹ Gêdêj Jesu gêmu kêsêp anga lôc nanj, lau taêsam têdaguc enj. ² Ma sêlic ñac tokamocbôm tenj mênkêpônj aduc gêdêj enj ma kêsôm gebe “Apômtau, embe têmtac êwiñ, go ôngôm aê jatu selec.” ³ Tec Jesu kêmêtôc lêma jakêmoasac enj ma kêsôm gebe “Aê gabe ôtu selec.” Ma gacgenj ênê kamocbôm kêsêlô. ⁴ Go Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Ôlic acgom, ôtu awê êndêj lau tenj atom, naôtôc taôm êndêj dabuñwaga ma ôkêj da êtôm Mose kêjatu gebe êwaka nêmbiñ sa êndêj êsêac.”

Jesu gêgoôm kapitai Kapanaumña nê ñacsenjom ôli ñajam kêsa

(Luk 7:1-10)

⁵ Go jagêô lasê Kapanaum ma kapitai tenj gêdêj enj gêja jaketenj enj ⁶ ma kêsôm gebe “Apômtau, aênoc ñacsenjom, tê gêc ñatêkwa kêtû golonj ma ñandanj secanô.” ⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêj enj gebe “Aê gabe jawac janğôm enj ôli ñajam êsa.” ⁸ Ma kapitai gêjô enj awa gebe “Apômtau, aê galic tauc katôm gebe ôsô ñoc andu ñasalôm ñalabu ôna atom, ôsôm ña awamgenj ma ñoc ñacsenjom ôli ñajam êsa. ⁹ Gebe aê ñac tenj, tanj kasô gôliñwaga ñagêdô ñalabu ma siñwaga sêsô aê ñalabu. Embe jasôm êndêj ñac tenj gebe ‘Ôna,’ oc êna, ma êndêj ñac tenj gebe ‘Ômôênj,’ oc êmênj, ma êndêj ñoc sakinwaga gebe ‘Ôngôm

gêñ tonac,' oc êngôm.” ¹⁰ Jesu gêñô e gêñac lêma ma kêsôm gêdêñ lau, tañ tédaguc eñ nan, gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Aê katap Israelnêñ ñac teñ nê kêkêñ gêwiñ amboac tonañ sa atom. ¹¹ Amboac tañ jasôm êndêñ amac gebe Lau taêsam anga oc kêpi to oc kêsêpñ nasêwiñ Abraham agêc Isak ma Jakob sêniñ gêñ sêngôn gamêñ undambêña. ¹² Ma gamêñ tau ñaawêlatu nan têtin êsêac su sêsêp gêsunbôm, tañ gêc dêmôêña nan sêna. Anga tônê lau oc têtan ma lunlun êkôsiniñ tau ñano.” ¹³ Go Jesu kêsôm gêdêñ kapitai gebe “Ôna, aômñem bin ñanô êsa êtôm kôkêñ gêwiñ.” Ma gêdêñ ñasawa tecenanjen ñacsenjom ôli ñajam kêsa.

*Jesu gêgôm lau taêsam ôlin ñajam kêsa
(Mar 1:29-34; Luk 4:38-41)*

¹⁴ Ma Jesu gêja Peterenê andu ma gêlic ênê lawao gêmâc ôli ñawajaô kapôêñ gêc. ¹⁵ Tec kêmoasac eñ lêma ma ñandan gêôn su, go gêdi sa mêngegjam sakiniñ eñ.

¹⁶ Go ñakêtula sejon lau tonalau sec gwalêkin dêdêñ Jesu sêja, jakêtin ñalau sec tonañ ña awagen, ma gêgôm lau togêmac samob ôlin ñajam kêsa. ¹⁷ Eñ gêgôm amboac tonañ, tec bin, tañ propete Jesaia kêsôm nan, kêtun anô gebe “Eñ gêoc aêacnêñ gêmâc to kêsip aêacnêñ ñandan sa.”

*Bin tandanguc Jesuna
(Luk 9:57-62)*

¹⁸ Jesu gêlic lau taêsam sêgi eñ auc, tec kêjatu gebe sembon eñ êna ñamakeñ ônêña. ¹⁹ Go binjutau teñ gêdêñ eñ gêja jakêsôm gebe “Mêtêmokê, gamêñ, tañ aôm gobe ôna nan, aê oc jandanuc aôm.” ²⁰ Tec Jesu kêsôm gêdêñ eñ gebe “Mojan sê ic ma moc,

tañ sêmoa umbonj ñalabu nanj, sêjam sac, mago Ñamalacnê Latunê gamêñ tej gebe endenj kwalim ênêcña gêc atom.” ²¹ Go ñacsenjominêñ ñac tej kêsôm gêdêñ enj gebe “Apômtau, ôlôc gebe jana jansunj tamoc acgom.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôndanjguc aê ma ñacmatê sênsunj taunj nêñ ñacmatê.”

Jesu kêsôm mu to ñadembom kêtû malô

(Mar 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Jesu kêpi wanj ma nê ñacsenjomi sêwiñ enj sêja, ²⁴ go mu gêbuc ñatêna gêli bu sa e ñadembom kêsâlê wanj auc, ma enj tau gêc bêc gêc. ²⁵ Tec êsêac têtû gasuc jasêñu enj ma sêsôm gebe “Apômtau, ônam aêac sa, oc dambac tanaña.” ²⁶ Go enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac atênêp kêtû agenña, akêñ gêwiñ kwalecgoc.” Go gêdi sa gec binj mu to ñadembom, ma bênôñ kêsêp e kêñôma. ²⁷ Tec ñamalac sêñac lemeñ ma sêsôm gebe “Enj ñac amboac ondoc tec mu to ñadembom tañenj wamu gêdêñ enj nec.”

Ñac luagêc tonjalau sec anja Gadarene ôliñ ñajam kêsa

(Mar 5:1-20; Luk 8:26-39)

²⁸ Ma Jesu jakêsô lau Gadarene nêñ gamêñ anja ñagêjactonj ñamakenj ônêña. Tec ñac luagêc tonjalau sec sêsa anja sêô jadêdac enj. Ñaclagêc tau ñaclai sec, tec lau têtêc taunj ma sêsa intêna tonan atom. ²⁹ Tec agêc têtôc enj êndu ma sêmôêc gebe “Anôtônê Latu, aêacnêñ asagenj ñagêdô gêdêñ taunj. Amboac ondoc, ñanoc kêdabinj atom ma gômôêñ gobe ôiênsu aêac.” ³⁰ Bôcanô matu kapôêñ tej señ gêñ sêmoa ñasawa ec balin, ³¹ tec ñalau sec tau teten enj gebe “Embe ôtiñ aêac, nanj ôkêñ aêac asêp bôc tomatu

tônê ñai ñalêlôm ana.” ³² Ma enj kêsôm gêdênj êsêac gebe “Ana.” Tec sêsa jasêsêp bôc tonan ñalêlôm sêja ma bôc tau samob tomatugenj sêsabi anja sêlic gulunj tagenj jasêsêp bu sêjanja.

³³ Go lau bôcña sêc jasêô lasê malac ma sêjac minj binj samob, tanj kêtap ñaclagêc tonjalau sec sa nanj. ³⁴ Go lau malac tonanña samob sêpuc Jesu t ñtônj sêsa sêja e dêdac enj ma tetenj enj gebe êwi êsêacnênj gamênj sinj ma êc êna.

9

*Jesu gêgôm ñac ñatêkwa ketu golonj ôli ñajam kêsa
(Mar 2:1-12; Luk 5:17-26)*

¹ Jesu kêpi wanj tenj ma gelom jakêsô nê malac. ² Ma lau anja tonan sêbalan ñac tenj ñatêkwa kêtû golonj gêsac sac gêdênj enj sêja. Jesu gêlic êsêac sêkênj gêwinj, tec kêsôm gêdênj ñac ñatêkwa kêtû golonj gebe “Latucenec, têtmac êpa su, gebe aê kasuc aômnêm sec ôkwi su.” ³ Ma binjsutaunênj ñagêdô sêsôm gêdênj taunjenj gebe “Ñac tonec kêsôm binj alôbalôbgoc.” ⁴ Mago Jesu kêjala binj, tanj êsêac taênj gêjam sêmoa nanj, ma kêsôm gebe “Amboac ondoc, amac taêm gêjam binj sec gêc nêm ñalêlôm. ⁵ Binj ondoc tasôm ñagaô. Tasôm tonec gebe ‘Aê kasuc aômnêm sec ôkwi’ nec, me tasôm gebe “Ôndi sa ma ôsêlênj.’ ⁶ Ma aê gabe amac ajala gebe Ñamalacnê Latu kêtû ñatau anja nom gebe êsuc sec ôkwi anja nomña.” Go awa gêjac ñac ñatêkwa kêtû golonj gebe “Ôndi sa, ôc nêm mê sa ma ôêc ôna nêm andu.” ⁷ Tec ñac tau gêdi sa ma gêc gêja nê andu. ⁸ Lau taêsam sêlic e têtakê ma sêlambin Anôtô, gebe kêpuc ñamalac tônj ña ñaclai amboac tonan.

Jesu kêkalem Matai
(*Mar 2:13-17; Luk 5:27-32*)

⁹ Ma Jesu gêdi anğa tonan ma gêlic nacı tenj gêngôn telonj malen, nê nâê Matai. Tec kêsôm gêdên enj gebe “Ôndanğuc aê.” Ma enj gêdi kêdaguc enj gêja.

¹⁰ Jesu geñ gên gêngôn andu tau, ma telonj to lau sec taêsam sêmênj sêngônj sêwiñ Jesu to nê nacsenomi. ¹¹ Parisai sêlic ma sêsôm gêdên ênê nacsenomi gebe “Amboac ondoc, ma amacnêm mêtêmôkê geñ gên gêngônj gêwiñ telonj to lau sec.” ¹² Jesu gênô ma kêsôm gebe “Lau ôliñ nıjam sêpô lêna tauñ kêtı doktaña atom, mago lau togêmac tec sêpô lêna. ¹³ Ana ma taêm ênam biñ tonec nıam acgom gebe ‘Aê gabe akênj da atom, gabe taêm walô taômgeñ.’ Gebe aê gamênj gabe jakalem lau gêdênj atom, jakalem lau secgeñ.”

Biñ tanam dabuñ moña
(*Mar 2:18-22; Luk 5:33-39*)

¹⁴ Gêdênj tonan Joaņnê nacsenomi dêdênj enj jatêtu kênac enj gebe “Amboac ondoc, tec aêac to Parisai ajam dabuñ mo, ma aômñêm nacsenomi sêjam dabuñ atom nec.” ¹⁵ Ma Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Lau embe sêniñ awê nıamoasiñ ma nıac-gebe-ênam-awêwaga êmoa êwiñ êsêac, oc nêñ nıalêlôm nıawapac me. Mago nıabêc oc mênjêsa ma sêkôc nıac-gebe-ênam-awêwaga su anğa êsêacnênj, nanğo êsêac sênam dabuñ mo.

¹⁶ “Nıamalac tenj ambênôc nıakwê lanğwa nıa obo nıatali wakuc atom, gebe nıatali wakuc oc êôc nıakwê êngic ma êkac kalalac e êtu sec samucgeñ. ¹⁷ Ma nıac tenj êkênj wain wakuc êsêp bôc nıaôlic lanğwa atom. Embe êngôm, oc wain êôc nıaôlic êpoa e êtaiñ ênaña,

ma naôlic tau Êtu sec. Wain wakuc sêkênj êsêp
 ñaôlic wakuc acgom, go êmoasiñ gên tau lulugen.”

*Jairi latuo to awê, tañ kêmoasac Jesunê ñakwê nañ
 (Mar 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Gêdênj tañ Jesu kêsôm biñ tonañ gêdênj êsêac
 gêmoa nañ, Iômmôkê teñ mênkêpônj aduc gêdênj eñ
 ma kêsôm gebe “Aêñoc latuco galoc gêmac êndu
 su. Mago ômôênmanj gebe ôkênj lêmam ênsac eñ ma
 mata jali êsa.” ¹⁹ Tec Jesu gêdi ma tonê ñacsenomi
 têdaguc eñ sêja.

²⁰ Ma awê teñ gêjam dec kêtôm Jala 12, nañ
 kêtû gasuc mênkêkô eñ dêmôêmu ma kêmoasac ênê
 ñakwê ñalêsô. ²¹ Awê tau kêsôm gêc taugenj gebe
 “Aê embe jamoasac ênê ñakwêgenj, oc êngôm aê ôlic
 ñajam êsa.” ²² Tec Jesu kêsa tau ôkwi jamata gê eñ
 ma kêsôm gebe “Latucoenec, têmtac êpa su, kôkênj
 gêwiñ tec gêgôm aôm ôlim ñajam kêsa.” Ma gêdênj
 ñasawa tecenañ awê tau ôli ñajam kêsa.

²³ Go Jesu gêja e gêô lasê Iômmôkênê andu ma
 gêlic lau sêju gasuc to sêgôm ñaonda kapôênj, ²⁴ tec
 kêsôm gebe “Aêc su, gebe ñapalêo gêmac êndu atom,
 gêc bêcgenj tec gêc.” Ma êsêac sêômac eñ. ²⁵ Ma
 gêdênj sesoc lau sêsa sêja nañ, Jesu kêsô gêja kêkam
 ñapalêo gêdênj lêma ma eñ gêdi sa. ²⁶ Ma biñ tau
 ñawae kêsa kêtôm gamênj tonañ ñai samob.

Jesu gêgôm matenpec luagêc ñajam kêsa

²⁷ Jesu gêdi anga tonañ, ma matenpec luagêc
 têdaguc eñ, nañ sêmôêc kapôênj gebe “Dawidinê
 Latu, taêm walô aêagêc.” ²⁸ Kêsô andu gêja, ma
 matenpec luagêc tonañ dêdênj eñ sêja, tec Jesu kêtû
 kênac êsêagêc gebe “Amagêc akênj gêwiñ gebe aê

katôm gebe janğôm gêŋ tonec me masi.” Agêc sêsôm geden eŋ gebe “Aec, Apômtau.” ²⁹ Go kêmoasac êsêagêc matenjanô ma kêsôm gebe “Nêm biŋ, taŋ akêŋ gêwiŋ naŋ, ŋanô êsa.” ³⁰ Ma agêc matenjanô kêpoa lasê. Go Jesu kêbaob êsêagêc gebe “Alic taôm gebe asôm êndêŋ lau teŋ sêŋô atom.” ³¹ Mago agêc sêsa sêja e sêgôm ênê wae kêsa kêtû tapa kêtôm gamêŋ tonan ŋai samob.

Jesu gêgôm awamê kêsôm biŋ lasê

³² Êsêac sêsa sêja ma lau sêkôc ŋac tonjalau awamê teŋ sêmêŋ. ³³ Jesu kêtij ŋalau sec tonan kêsa gêja su, go awamê tau kêsôm biŋ lasê ma lau taêsam tonan sêŋac lemeŋ ma sêsôm gebe “Aêac taiic gêŋ teŋ amboac tonec anğa Israel atomanô.” ³⁴ Ma Parisai sêsôm gebe “Eŋ kêtij ŋalau sec ŋa ŋalau sec nêŋ kasêga.”

Jesu taê walô lau

³⁵ Ma Jesu gêjac laoc malac kapôêŋ to saun samob gêja ma kêdôŋ êsêac anğa nêŋ lôm togêjam mêtê kêpi ŋawae ŋajam Anôtônê gamêŋŋa ma gêgôm launêŋ gêmác to ôliŋ ŋasec samob ŋajam kêsa. ³⁶ Eŋ gêlic êsêac lau taêsam ma taê walô êsêac, gebe sêpô lêna tauŋ to sêmoa jageo ŋanô amboac domba, naŋ nêŋ ŋacgejob masi. ³⁷ Go eŋ kêsôm gadêŋ né ŋacseŋomi gebe “Mo tau tec ŋanô kêsa samob, mago kolenwaga tec luagêcgeŋ. ³⁸ Amboac tonan aten êndêŋ mo tau ŋatau, gebe êkêŋ kolenwaga nasênac nê gêŋ ŋanô sa.”

10

Jesu kêjaliņ aposolo 12 sa

(Mar 3:13-19; Luk 6:12-16)

¹ Jesu gêmôêc nê ñacseņomi 12 dêdêņ en sêja ma kêkêņ ñaclai gêdêņ êsêac gebe têtin ñalau ñatêmui to sêņgôm gêmac to ôlin ñasec samob ñajam êsaņa. ² Êsêac aposolo 12 tau nêņ ñaê tonec Ñac ñamataņa Simon, taņ sêsam en gebe Petere naņ, agêc lasi Andrea ma Sebedai latuagêc Jakobo agêc lasi Joaņ, ³ Pilip agêc Batolomai, Tom agêc telon Matai, Alpai latu Jakobo agêc Tadaï, ⁴ Simon Kanaanņa agêc Juda Isariot, taņ geoc en lasê.

Jesu kêkêņ ñacseņomi 12 kêtu kôm misionņa

(Mar 6:7-13; Luk 9:1-6)

⁵ Lau 12 tonañ Jesu kêsakinj êsêac to gêjac biņsu êsêac gebe “Asa lau samuc nêņ intêna atom to asa lau Samaria nêņ malac atom, ⁶ andêņ lau Israel nêņ domba gêbômgeņ ana. ⁷ Asêlêņ naanam mêtê to asôm gebe ‘Gamêņ undambêņa kêdabiņgac.’ ⁸ Aņgôm gêmac ôlin ñajam êsa, aņu ñacmatê dêndi sa, aņgôm kamocbôm têtu selec, atin ñalau sec su sêna. Amac akôc ñaômageņ, tec akêņ ñaômageņ. ⁹ Gold to silber ma mone saun ñagêdô êsêp nêņ ômbiņkap ñaatali atom. ¹⁰ Ambic atali amoa intêna atom, akôc ñakwê luagêc atom, akôc atapa atom ma aoc tóc atom, gebe koleņ tau ñanô oc êlôm koleņwaga.

¹¹ “Embe asa malac kapôêņ to saun ana, go atu kênac ñac, taņ sêlic en jagêdêņ aņga malac tau ma naaņgôn awiņ en e andi êtiam. ¹² Ma embe api andu tau ana, go awem ênac lau acgom. ¹³ Ma embe lau gêdêņ, go amacnêņ biņmalô êpi êsêac. Mago embe lau gêdêņ atom, go nêņ biņmalô êmu

wacêpi amac taôm. ¹⁴ Ma embe sêkôc amac sa atom to sêkêŋ taŋeŋ nêŋ biŋ atom, naŋ awi andu to malac tau siŋ e andôŋ ŋakekop aŋga emkaiŋ su. ¹⁵ Biŋ ŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ bêc sêmêtôc biŋŋa Sodom to Gomora oc sêŋgôŋ naeo êtôm malac tonan atom.

Jesunê lau sêôc ŋandan
(*Mar 13:9-13; Luk 21:12-27*)

¹⁶ “Alic acgom, aê jasakiŋ amac amboac domba asêp kêam sec ŋalêlôm ana. Amboac tonan aŋgôm nêŋ gêŋ tokauc atôm moac ma malô-malô amboac balôsi. ¹⁷ Ajop taôm êndêŋ ŋamalac, gebe oc sêkêŋ amac andêŋ mêtôcwaga ana ma si amac aŋga êsêacnêŋ lôm, ¹⁸ ma sêwê amac andêŋ gôliŋwaga to kiŋ ana êtu aêŋa gebe awa biŋ sa ŋaŋêŋgeŋ êndêŋ êsêac to lau samuc. ¹⁹ Êndêŋ taŋ sêkôc amac ana naŋ, apô sim taôm êtu leŋ to biŋ asômŋa atom, gebe êndêŋ noc tau biŋ asômŋa tau ênsuŋ tau êndêŋ amac êwac. ²⁰ Gebe amac taôm asôm biŋ atom, Tameminê ŋalau êôc amac awem sa.

²¹ “Têwa êkêŋ lasi êndêŋ siŋ ma tama êkêŋ latu ma ŋapalêo to ŋac sêli taun sa êndêŋ tenenŋi to tamenŋi ma sênsuŋ êsêac e siŋ enŋeŋ êsêac su. ²² Ma lau samob têntac endec amac êtu ŋoc ŋaêŋa. Mago ŋac, taŋ êôc gêŋwapac totêtac êpa sugen e ŋatêku êsu naŋ, Anôtô ênam eŋ kêsi. ²³ Embe sêjanda amac aŋga malac teŋ, naŋ aêc ana teŋ. Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amac oc anam kôm êpi Israelnêŋ malac samob tomalagen atom, ma ŋamalacnê Latu êmêŋ.

²⁴ “Kwapuc oc êlêlêc kwalam lanŋwa, ma sakiŋwaga oc êlêlêc nê ŋatau atom. ²⁵ Kwapuc

êtôm nê kwalam lanġwa, ma sakinġwaga êtôm nê nġatau, go êtôm. Embe sêsam gôlôac tenġ nêġ nġatau gebe Belsebul, oc sêsam nġaê sec êpi ênê lau amboac tonanġenġ.

*Aêac tatêc asa
(Luk 12:2-7)*

²⁶ “Amboac tonanġ atêc nġamalac atom. Gêġ samob, taġ sêsanġ auc nanġ, oc êtu awê, ma biġ samob, taġ gêc lêlômġenġ nanġ, oc êsa awê. ²⁷ Biġ taġ jasôm êndêġ amac kesecġenġ nanġ, asôm êtu awê, ma biġ taġ anġô êsêp taġemsuġ nanġ, anam mêtê êpi akô salôm nġaô. ²⁸ Ma atêc êsêac, taġ sênac ôlimġenġ êndu, mago sênac katôm êndu têtôm atom nanġ atom. Mago atêc Anôtô, taġ kêtôm gebe ensenġ ôlim to katôm sêsêp lamboam nġakêlêndinġ sênanġa nanġ. ²⁹ Kêliġkeienġ luagêc, nanġ nġaôli sauġ ec tenġ. Mago nġatenġ êu tau êsêp nom atom e Tamemi êlôc sa acgom. ³⁰ Nġac tau tonanġ kêsa amac mômêmlauġ sa tomalagenġ. ³¹ Tec atêc taôm atom gebe amac alêlêc kêliġkelenġ taêsam su.

*Tasom KILLSI lase êndêġ nġamalac
(Luk 12:8-9)*

³² “Nġac tenġ embe êsôm aê lasê êndêġ nġamalac, oc jasôm enġ lasê êndêġ Tamoc, taġ gêġġgônġ undambê nanġ, amboac tonanġ. ³³ Ma nġac tenġ embe ênsê aê auc êndêġ nġamalac, oc jansa enġ auc êndêġ Tamoc, taġ gêġġgônġ undambê nanġ, amboac tonanġ.

*Biġmalô masi, sinġenġ
(Luk 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ “Taêm ênam tonec gebe aê gamêġ gabe jakêġ biġmalô ênêc nom nec atom. Aê gamêġ gabe jakêġ biġmalô atom, gamêġ gabe jakêġ sinġ. ³⁵ Aê gamêġ

gabe jawa ñamalac êkôc, latu agêc tama, ma latuo agêc têna, ma lawao wakuc agêc lawao lanġwa. ³⁶ Ma lau gôlôac m tenġa têtû ñacjo êndên taun andên-êndênġen.

³⁷ “Ñac tenġ embe têtac êwiġ tama me têna êlêlêc aê su, oc êwê kainġ aê atom. Ma tenġ embe têtac êwiġ latu me latuo êlêlêc aê su, oc êwê kainġ aê atom.

³⁸ Ma ñac tenġ embe êoc nê kakesotau êndanġuc aê atom, oc êwê kainġ aê atom. ³⁹ Ñac tenġ embe taê ênam gebe êmoa mata jali, oc êmac êndu. Ma ñac tenġ embe êmac êndu êtu aêġa, oc êġġôn mata jali.

Binġ tatap ñagêjô sanġa
(Mar 9:41)

⁴⁰ “Ñac tenġ embe êkôc amac sa, oc êkôc aê sa, ma tenġ embe êkôc aê sa, oc êkôc ñac, taġ kêsakinġ aê gamênġ nanġ sa. ⁴¹ Ñac tenġ embe êkôc propete tenġ sa êtu enġ propetenġa, nanġ ocġo êkôc ñagêjô êtôm propete êkôc, ma tenġ embe êkôc ñac gêdênġ tenġ sa êtu enġ ñac gêdênġa, nanġ ocġo êkôc ñagêjô êtôm ñac gêdênġ êkôc. ⁴² Ma tenġ embe êkênġ bu ñaluc laclu tenġ êndênġ lau ñaôma tonec ñai nêġ tenġ ênôm êtu enġ aêġoc ñacsenġomġa, nanġ jasôm binġnanôġenġ êndênġ amac gebe ñagêjô ñajam eso enġ atomanô.” * sêc samob nê ñatau. Sandanġnê ñaê tenġ, taġ ġêwa sa gebe enġ kêtû ñalau sec samob nêġ ñatau.

11

¹ Jesu kêdônġ nê ñacsenġomi 12 su, ġo ġêdi anġa tonanġ ġêġa gebe naêndônġ to ênam mêtê lau êtôm nêġ malacġenġ.

* **10:42:** Sanda n ae tenġ, taġ ġêwa sa gebe enġ kêtû ñalau

*Nackêsagu Joan kêkên lau dêden Jesu sêja
(Luk 7:18-30)*

² Joan gêngôn kapoacwalô e gêñô Kilisinê kolen ηawae, tec kêsakinê nê ηacsen omi ηagêdô ³ jatêtu kênac en gebe “Aôm ηac tau, tan sêsôm sebe êmênna nan, me aêac ansaê ηac ten acgom.” ⁴ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Ana ma anac min gêñ, tan anô to alic nan, êndên Joan ⁵ gebe matenpec sêlic gamên kêtiam to maginê kêsusêsêlên, kamocbôm têtû selec to tanen sunbic sênô bin, ηacmatê dêdi sa to lau sêsôm ηawae ηajam lasê gêdên lau ηalêlôm sawa. ⁶ Ma aê aoc êoc êsêac, nan têtac lulu kêtû aên atom nan.”

⁷ Êsêac sêc sêja acgom, go Jesu gêoc awa sa ma kêsôm bin gêdên lau toton-toton tau kêpi Joan gebe “Amac asa gamên sawa aja abe al ic asagen. Abe alic sôbolec ten mu gêoc jakêsêp mênkêsêp me. ⁸ Aja abe alic asagen. Abe alic ηac ten kêsô ηakwê palê-palê me. Alic acgom, lau, tan sêsô ηakwê palê-palê nan, sênôn kingen nên andu. ⁹ Asa aja kêtû agenηa. Abe alic propete ten me. Aec, aê jasôm êndên amac gebe ηac tau kêlêlêc propete su, ¹⁰ gebe ηac tau tec teto bin kêpi en gebe

‘Ôlic acgom, aê jasakiñ ηoc ηacjaen êmun aôm naêmansañ nêm intêna, tan gêc aôm lanôm nêna nan.’

Anôtônê bin tau tonan. ¹¹ Binjanô, aê jasôm êndên amac gebe Lau samob, tan lauo sêkoc êsêac nan, nên ten kêlêlêc nackêsagu Joan atom. Mago ηac saun, tan sêsam en kêtû ηamu anga gamên undambênna nan, kêlêlêc en su. ¹² Gêdên tan nackêsagu Joan kêpoa lasê e mên gêdên galoc nec Anôtô gêu

gamêḡ undambêḡa lasê, ma lau, taḡ sêjac têḡp naḡ, oc sêjaḡgo su. ¹³ Gebe propete samob to Mosenê biḡsu seoc biḡ lasê e gêdêḡ Joaḡ ¹⁴ ma amac embe taêm ênam gebe akôc sa, go akêḡ êwiḡ gebe Joaḡ eḡ Elia, taḡ sêsôm gebe êmêḡ naḡ. ¹⁵ Naḡ teḡ nê taḡasun embe ênêc, naḡ êḡômaḡ.

¹⁶ “Aê janam dôḡ lau têm tonecḡa êpi asageḡ. Êsêac têtôm ḡapalê, taḡ sêmoa malacluḡ ma sêmôêc gêdêḡ taunḡ gebe ¹⁷ ‘Aêac ajac oḡ, mago amac atê wê atom. Aêac ataḡ taḡjiboa, mago amac ataḡ awiḡ atom.’ ¹⁸ Joaḡ gêmêḡ e geḡ to gêḡôm gêḡ atom, ma lau sêsôm sebe ‘ḡalau sec teḡ gêḡôm eḡ.’ ¹⁹ ḡamalacnê Latu mêngeḡ to gêḡôm gêḡ ma mênjac sêsôm teḡ gebe ‘Alic eḡ lasamtêna to gêḡôm wain anaboa, teloḡ to lau sec nêḡ teḡ eḡoc.’ Mago Anôtônê mêtê tokauc gêjam ḡanô kêwaka tau sa.”

*Jesu geḡ oliḡ malac, taḡ sêkêḡ gêwiḡ atom naḡ
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Go Jesu gêôc awa sa ma geḡ oliḡ malac, taḡ sêlic ênê gêḡtalô taêsam naḡ, gebe sêjam taunḡ ôkwi atom gebe ²¹ “Ojae Korasinma, ojae Bet-saidama, gêḡtalô taḡ gagôm aḡga amacnêm naḡ, embe jaḡgôm aḡga Turu to Sidon nêḡ, oc sênam taunḡ ôkwi wanêcgeḡ su ma sêsô talu sa to sênac taunḡ auc. ²² Amboac tonanḡ jasôm êndêḡ amac gebe Êndêḡ bêc Anôtô êmêtôc ḡamalacnêḡ biḡḡa eḡ taê walô lau Turu to Sidon êlêlêc amac su. ²³ Ma aôm Kapanaum gobe sêsunḡ aôm sa e ḡatêpôê nadiḡgeḡ undambê me. Aôm oc u taôm ôsêp lamboam ôna. Gêḡtalô taḡ kêsa aômnêm gamêḡ naḡ, embe êsa Sodom oc ênêc e mênêndêḡ tonec. ²⁴ Amboac tonanḡ jasôm êndêḡ amac gebe êndêḡ bêc Anôtô

êmêêtôc ñamalacnêñ biñña eñ taê walô lau Sodom êlêlêc amac su.”

*Andêñ aê amêñ ma alêwan taôm
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu gêôc awa sa ma kêsôm gebe “Tamoc, undambê to nom Nñatau, aê jalambin aôm gebe gôsa bin tônê ñai auc gêdêñ lau mêtê to lau tokauc ma goc lasê gêdêñ ñapalê dedec.

²⁶ Tamoc, binñanô, aôm gôlic ñajam amboac tonañ, tec gôgôm nêñm gêñ.

²⁷ “Tamoc kêkêñ gêñ samob gêdêñ aê, ma ñac ten kêjala Latu atom, Tama taugen. Ma Tama, nañ ñac ten kêjala eñ atom, Latu taugen to lau, tañ Latu gebe eoc lasê êndêñ êsêac.

²⁸ “Amac samob, tañ aŋgôn jageo to aôc wapac amoa nañ, andêñ aê amêñ, go janam amac awem su. ²⁹ Aôc ta ambalañ ñoc wabaña e jatu nêñm kêdônwaga gebe ñoc ñalêlôm malô to katoc tauc sa atom, ec atap malem alêwan taômña sa. ³⁰ Gebe ñoc tê ñagaô to ñoc waba ñawapac atom.”

12

*Ñacseñomi sesolop polom ñanô gêdêñ sabat
(Mar 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu kêsêlêñ gêmoa kôm polomña ñalêlôm gêdêñ sabat. Mo gêjô ênê ñacseñomi ma êsêac sesolop polom ñanô mênseñ.

² Parisai sêlic e sêsôm gêdêñ eñ gebe “Gôlicgac me, nêñm ñacseñomi sêgôm gêñ, tañ sêjac jao gebe daŋgôm êndêñ sabat atom.” ³ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Bin tañ Dawid to nê lau sêgôm gêdêñ mo gêjô êsêac nañ, asam atom me. ⁴ Eñ kêsô

Anôtônê andu jagen polom, tañ sêkêñ gêdêñ Anôtô kêtü da ma sêjac jao gebe êsêac sêniñ atom, lau dabuñwaga taunjen. ⁵ Ma biñ, tañ gêc Mosenê biñsu nañ, gebe gêdêñ sabat samob dabuñwaga sêjac sabat popoc anğa lôm dabuñ, mago sêwê ñakainñ atom nañ asam atom me. ⁶ Aê jasôm êndêñ amac gebe Gêñ tañ kêlêlêc lôm dabuñ su nañ, tau tonec. ⁷ Embe ajala biñ tonec gebe ‘Aê gabe akêñ da atom, gabe taêm walô laugen,’ oc ambu lau, tec nêñ biñ masi nec atom, ⁸ gebe Ñamalacnê Latu kêtü sabat ñatau.”

*Jesu gêgôm lêma kêtü golonñ ñajam kêsa
(Mar 3:1-6; Luk 6:6-11)*

⁹ Go Jesu gêdi anğa tonañ gêja e kêsô êsêacnêñ lôm. ¹⁰ Ma ñamalac teñ lêma kêtü golonñ gêmoa tonañ. Ma lau ñagêdô sêmoa, tañ sebe sêngôliñ biñ êpi eñ, tec têtü kênac eñ gebe “Embe danğôm lau ôliñ ñajam êsa êndêñ sabat, oc êtôm me masi.” ¹¹ Tec eñ kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amacnêm asa embe nê domba teñ êmoa ma êu tau êsêp sê êndêñ sabat, oc naê sa atom me. ¹² Op, ñamalac kêlêlêc domba su ñênjen. Tec tatôm gebe tamoasiñ lau êndêñ sabat.” ¹³ Go kêsôm gêdêñ ñac tau gebe “Ômêtôc lêmam.” Tec kêmêtôc lêma e ñajam kêsa kêtiam kêtôm ñamaken. ¹⁴ Ma Parisai sêsa sêkic ênê biñ gebe senseñ eñ.

Sakinwaga tañ Anôtô kêjaliñ sa nañ

¹⁵ Jesu kêjala biñ tonec, tec kêtaiñ tau su anğa gamêñ tonañ, ma lau taêsam têdaguc eñ, ma gêgôm êsêac samob ôliñ ñajam kêsa. ¹⁶ Go kêbaob êsêac ñajana gebe sêsôm eñ lasê atom, ¹⁷ gebe biñ, tañ propete Jesaia kêsôm nañ, êtu têtü gebe

- 18 “Alic acgom, aêṅoc sakinwaga, taṅ
 kajaliṅ sa
 to ṅoc ṅac têtac gêwiṅ eṅṅa, taṅ
 gallic eṅ ṅajam naṅ,
 oc jakêṅ ṅoc ṅalau êpi eṅ
 ma êsôm bêc jamêtôc biṅṅa lasê
 êndêṅ lau samuc.
- 19 Eṅ oc ênam wambaṅ to êmôdec
 atom,
 ma teṅ êṅô eṅ awa aṅga malacluṅ
 atom.
- 20 Siṅ taṅ gêjac bic naṅ, eṅ oc
 êmandôm su atom,
 ma dawey gasilana naṅ, eṅ oc êsi
 êmac atom,
 êṅgôm êmoa e êwê biṅgêdêṅ êku
 ṅaṅajo tulu,
- 21 ma lau samuc sêkêṅ materṅ ênê
 ṅaê.”

Jesu ma Belsebul

(Mar 3:20-30; Luk 11:14-23)

22 Gêdêṅ tonanṅ sêkôc ṅac teṅ tonalau sec, naṅ
 matapec to awamê, dêdêṅ Jesu sêja. Ma Jesu gêgôm
 eṅ ôli ṅajam kêsa e awamê kêsôm biṅ lasê to gêlic
 gamêṅ. 23 Ma lau samob sê taêṅ ma sêsôm gebe
 “ṅac tonec oc Dawidnê Latu me.” 24 Parisai sêṅô,
 tec sêsôm gebe “ṅac tônê kêtiṅ ṅalau sec ṅa ṅalau
 sec nêṅ kasêga Belsebul.” 25 Jesu kêjala biṅ, taṅ
 êsêac taêṅ gêjam naṅ, ma kêsôm gêdêṅ êsêac gebe
 “Gamêṅ teṅ embe êwa tau êkôc, go êtu gasaṅ ma
 malac me gôlôac teṅ embe sêwa tauṅ êkôc, oc sêmoa
 atom. 26 Ma embe Sadanṅ êtiṅ Sadanṅ, go êwa tau
 êkôc. Ma ênê gamêṅ ênêc amboac ondoc. 27 Ma aê

embe jatiŋ ɲalau sec ɲa Belsebul, go amac latômi têtin ɲa asa. Kêtu tonanɲa êsêac tauŋ ocgo sêmêtôc amac. ²⁸ Mago aê embe jatiŋ ɲalau sec ɲa Anôtônê ɲalau, go êwa sa gebe Anôtne gôlin wacêpi amac.

²⁹ “Me ɲac teŋ êsô ɲac ɲajaŋa teŋ nê andu naêjaŋgo ênê waba su amboac ondoc. Eŋ ênsô ɲac ɲajaŋa tau tôŋ êmuŋ acgom, go êjaŋgo ênê waba.

³⁰ “ɲac teŋ embe êwiŋ aê atom, oc enseŋ aê, ma ɲac teŋ embe ejoŋ ɲanô êwiŋ aê atom, oc êtê salin-salin. ³¹ Kêtu tonanɲa aê jasôm êndêŋ amac gebe ɲamalacnêŋ sec to biŋ alôb-alôb samob Anôtô oc êsuc ôkwi, tageŋ biŋ alôb-alôb êpi ɲalau Dabuŋ, tec Anôtô êsuc ôkwi atom. ³² Ma teŋ embe ênam saic biŋ êndêŋ ɲamalacnê Latu, tec Anôtô oc êsuc ôkwi, mago teŋ embe ênam saic biŋ êndêŋ ɲalau Dabuŋ, naŋ Anôtô oc êsuc ôkwi êndêŋ têm tonec to ônêŋa atomanô.

Bin kaŋanôŋa
(Luk 6:43-45)

³³ “Embe asê ka ɲajam, oc ênam ɲanô ɲajam, ma embe asê ka sec, oc ênam ɲanô sec. Gebe ka tajala gêdêŋ ɲanôgeŋ. ³⁴ Moac ɲalatu amac. Amac secgoc, tec asôm biŋ ɲajam amboac ondoc. Gêŋ taŋ geIôc gêc nêŋ ɲalêlôm naŋ, mênkêsa awemsuŋ. ³⁵ ɲamalac ɲajam oc êtaiŋ gêŋ ɲajam sa aŋga nê awa ɲajam, taŋ gêc nê ɲalêlôm, ma ɲamalac sec oc êtaiŋ gêŋ sec sa aŋga nê awa sec.

³⁶ “Aê jasôm êndêŋ amac gebe Êndêŋ bêc mêtôcŋa ɲamalac sêwa biŋ agwaagwa samob, taŋ sêsôm naŋ, ɲam sa. ³⁷ Awamsuŋ ɲabiŋ oc ênam aôm kêsi, ma awamsuŋ ɲabiŋ oc êtin aôm su.”

*Lau sec sêjatu gêntalô
(Mar 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Go biñsutau to Parisai nêñ ñagêdô sêjô Jesu awa gebe “Mêtêmôkê, aêac abe alic aôm ôngôm gêntalô tenj.” ³⁹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Lau sec to mockainj sêjatu gêntalô, mago gêntalô tenj oc êndênj êsêac atom, gêntalô propete Jonanja tagenj. ⁴⁰ Jona gêmoa gêñsêga têtacêlôm kêtôm gelenja têlêac ma gêbêcauc têlêac, ma Ñamalacnê Latu oc amboac tonanjenj. Enj ômoa nom ñalêlôm êtôm elenja têlêac ma êmbêcauc têlêac. ⁴¹ Êndênj noc mêtôcña ñacwaga Niniwenja oc sêndi sa sêwiñ lau tônê ma sêmêtôc êsêac, gebe Jona gêjam mêtê êsêac, tec sêjam taunj ôkwi. Ma alic acgom, tenj kêlêlêc Jona su tec gêmoa. ⁴² Êndênj noc mêtôcña kwinqa mula-mña oc êndi sa êwiñ lau tônê ma êmêtôc êsêac, gebe enj anja nom ñamadiñ, mago gêmênj gebe êñô Salomonê mêtê. Ma alicgac, tenj kêlêlêc Salomo su tec gêmoa.

*Nalau sec gêmu gêja nê gamênj lanjwa kêtiam
(Luk 11:24-26)*

⁴³ “Ñalau ñatêmui embe êsa anja ñamalac tenj nê, oc eo êmoa gamênj kwalam ma ensom gamênj êlêwanj taunja e êtap sa atom. ⁴⁴ Go êsôm gebe ‘Aê jamu jana ñoc andu, tañ kasa gamênj nanj êtiam.’ Ma embe naêô lasê, oc alic andu tau sawa ma sêkajo sa to sêgêlônj. ⁴⁵ Go naêkôc ñalau 7, tañ nêñ sec kêlêlêc ênê su nanj, sêwiñ enj sêsô nasenjgônj. Go ñamalac tonanjenj êmoa naeo ñanô êlêlêc gêmunja su. Ma lau sec tônê ñai amboac tonanjenj.”

Jesu têna ma lasiio to ñac
(*Mar 3:31-35; Luk 8:19-21*)

⁴⁶ Eñ kêsôm biñ gêdêñ lau gêmoa ma têna to lasii mênşêkô dêmôêña sebe sêsôm biñ êndêñ eñ. ⁴⁷ Tec ñac teñ kêsôm gêdêñ eñ gebe “Gôlicgac me, tênam to lasimi tec mênşêkô dêmôêña sebe sêsôm biñ êndêñ aôm.” ⁴⁸ Mago Jesu gêjô ñac, tañ kêsôm biñ gêdêñ eñ nañ, awa gebe “Tinoc asa ma lasici asa lau.” ⁴⁹ Ma kêmêtôc lêma jakêtôc nê ñacsenomi ma kêsôm gebe “Alic acgom, aê tinoc to lasici tau tonec. ⁵⁰ Lau tañ sêmasañ Tamoc, tañ gêñgôn undambê nañ nê biñ nañ, go têtú lasicio to ñac ma tinoc.” *

13

Biñgôlinj ñac kêpalip ñ awêña
(*Mar 4:1-9; Luk 8:4-8*)

¹ Bêc tonanğen ma Jesu anğa andu kêsa jagêñgôn ambêô. ² Lau topom-topom sêkac sa sêgi eñ auc, tec kêpi wañ teñ jagêñgôn ma lau samob sêkô bau. ³ Ma gêjac miñ biñ taêsam gêdêñ êsêac gêjam kêtú biñgôlinğen ma kêsôm gebe

“Alic acgom, ñac kêpalip ñawêña teñ kêsa gêja gebe êpalip ñawê. ⁴ Kêpalip gêmoa e ñagêdô kêsêp întêna, tec moc mênşen su. ⁵ Ñawê ñagêdô kêsêp poclêlôm nañ nom kapôêñ gêc atom. Tec kêpoa sebeñğen gebe kêsêp nomlêlôm gêja atom, ⁶ e oc kêpi ma kêsêgô e kêtú masê gebe ñawakac keselen kêsêp gêja atom. ⁷ Ma ñagêdô kêsêp êcmôkê ma êc kêpoa e gejon êndu. ⁸ Ma ñagêdô kêsêp nom ñajam, tec gêjam ñanô. Teñ gêjam 100, ma teñ 60, ma teñ 30. ⁹ Ñac teñ nê tañasun embe ênêc, nañ êñô.”

* **12:50:** Sadanğnê ñaê teñ. Alic Mat 10:25

*Bingôlinj tau ñam**(Mar 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Nacsenjomi dèdèñ Jesu jasêsôm gèdèñ enj gebe “Amboac ondoc tec gôjam kêtù bingôlingenj gèdèñ êsêac nec.” ¹¹ Ma enj gèjô êsêac awenj gebe “Amac atap kauc sa, tec ajala gamênj undambêña ñabinj ñalêlômña, mago êsêac têtap sa atom. ¹² Nac tanj nê gên gêc nanj, êtap ñagêdô sa naêwiñ e êlêlêc su. Mago ñac, tanj nê gên masi nanj, sêkôc ñakêsu, tanj gêc enjña nanj, su amboac tonanjenj. ¹³ Êsêac sêlic gên e amboac sêlic atom to senjo binj e amboac sênô atom ma nêñ kauc kêsa atom, tec gajam kêtù bingôlingenj gèdèñ êsêac. ¹⁴ Ma Jesaianê binjdêm, tanj geoc lasê nanj, kêtù tôñ kêpi êsêac gebe ‘Tanjemsunj oc anjô, mago oc nêm kauc êsa atom. Matemanô oc alic, mago oc ajala atom.

¹⁵ Lau tonanjenj nêñ ñalêlôm ñadani to tanjenjsunj gêoc auc ma matenj gêmôb. Mago embe amboac tonanjenj atom, go sêlic gên to tanjenjsunj sênô binj ma nêñ ñalêlôm sêjala mêtê to sênam taunj ôkwi ma aê janam êsêac sa.’

¹⁶ Aê aoc aoc amac matamanô gebe alic gên ma amac tanjemsunj gebe anjô binj. ¹⁷ Binjnanô, aê jasôm êndênj amac gebe Propete to lau gèdèñ gwalêkinj sêkênj matenj gebe sêlic gên, tec amac alic nec, mago sêlic atom to sênô binj, tec amac anjô nec, mago sênô atom.

*Jesu gêwa binj gôlinj ñac kêpalip ñawêña ñam sa
(Mar 4:13-20; Luk 8:11-15)*

18 “Amboac tonañ aṅô biṅgôlinṅ ṅac kêpalip ṅawêṅa tau ṅam acgom. 19 Lau embe sêṅô gamêṅ undambêṅa ṅabiṅ ma sêjala atom, naṅ têtôm ṅawê, taṅ kêpalip kêsêp intêna naṅ. ṅac sec tau naêjaṅgo biṅ, taṅ kêpalip kêsêp nêṅ ṅalêlôm naṅ su. 20 Ma ônaṅ kêpalip kêsêp poc kêtôm lau, taṅ sêṅô biṅ ma gacgeṅ sêkôc sa totêntac ṅajamgeṅ. 21 Mago nêṅ ṅawakac jagêjam atom, êsêac lau daiṅdaiṅ. Embe gêṅ wapac êtap êsêac sa ma sêjanda êsêac êtu mêtêṅa, oc gacgeṅ sêwi siṅ. 22 Ma ônaṅ kêpalip kêsêp êcmôkê kêtôm lau, taṅ sêṅô biṅ ma gêṅlêlôm-lêlôm nomṅa to lêtôm awêṅa ejoṅ biṅ tau êndu ma sênam ṅanô atom. 23 Ma ônaṅ kêpalip kêsêp nom ṅajam kêtôm lau, taṅ sêṅô biṅ e sêjala ma sêjam ṅanô, teṅ gêjam 100, teṅ gêjam 60 ma teṅ 30.”

Biṅgôlinṅ waôṅṅa

24 Go Jesu kêkêṅ biṅgôlinṅ tau ṅateṅ gêdêṅ êsêac ma kêsôm gebe “Tanam dôṅ gamêṅ undambêṅa êpi ṅac, taṅ kêpalip ṅawê ṅajam kêsêp nê kôm. 25 Ma gêdêṅ taṅ lau sêc bêc sêc naṅ, ênê soṅo-soṅo mênkêpalip waôṅ ṅawê gêsac padi ṅaô ma gêc gêja. 26 ṅawê gêlêc e jagêuc acgom, go têtap waôṅ sa kêpi gêwiṅ. 27 Tec ṅataunê sakiṅwaga mênssêsôm gêdêṅ eṅ gebe ‘Apômtau, aôm oc kôpalip ṅawê ṅajamgeṅ kêsêp nêṅ kôm me. Ma waôṅ tec aṅga ondoc mênkêsa.’ 28 Eṅ kêsôm gêdêṅ êsêac gebe ‘Gêṅ tonañ ṅaço teṅ gêgôm.’ Ma sakiṅwaga sêsôm gêdêṅ eṅ gebe ‘Aôm gobe aêac naajo sa me masi.’ 29 Ma eṅ kêsôm gebe ‘Masi, gebe amac embe ajo waôṅ, oc ambuc padi sa êwiṅ. 30 Andec, lulugeṅ têtû kapôêṅ sêsêlip taunṅeṅ sêkô e êndêṅ têtû sêsêpṅa acgom. Ma êndêṅ noc sêsêpṅa aê jasôm êndêṅ sêsapwaga gebe Ajoṅ waôṅ

tau sa êmun mênanac lagic sa naja êniñ su. Mago gêñ taniñña tau anac sa êpi aêñoc andu gêñ ñanôña êna.’ ”

Biñgôlinj gêmêc ñawêña

(Mar 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Go kêkêñ biñgôlinj tau ñatenj gêdêñ êsêac ma kêsôm gebe “Gamêñ undambêña kêtôm gêmêc ñawê ñamalac tenj kêkôc jakêsê kêsêp nê kôm. ³² Gêñ tau talic ñasec-ñasec kêtôm gêñ ñagêdô ñamatu atom ma êpi acgom, go êlêlêc gêñ tolaunj ñagêdô su e naêtu ka, ma moc umbonj ñalabuña mênşênam sac sêñgônj ñalaka.”

Biñgôlinj jistña

(Luk 13:20-21)

³³ Ma kêsôm biñgôlinj tau ñatenj gêdêñ êsêac gebe “Gamêñ undambêña kêtôm jist, awê tenj kêkôc mênkêgalunj gêwiñ polom kêsêp suc têlêac e gêjam aucgenj.”

Jesu kêsôm biñ kêtû biñgôlinj ñamña

(Mar 4:33-34)

³⁴ Biñ samob tonan Jesu gêjam kêtû biñgôlinjenj gêdêñ lau ma kêsôm biñ tenj gêc awê atom, kêsôm kêtû biñgôlinjenj, ³⁵ gebe propetenê biñdêm tonec êtu tônj gebe

“Aê gabe jaña aoc êtu biñgôlinjña,
aê gabe jaônj biñ sa, tañ kêsiniñ tau
gêc lêlôm gêdêñ Anôtô kêkêñ nom
e mênşêdêñ galoc.”

Jesu gêwa biñgôlinj waônjña sa

³⁶ Go kêkêñ lau tonanj sêja ma kêsô andu gêja. Ma nê ñacsenjomi dêdêñ enj jasêsôm gebe “Ôwa biñ

waôñ kêsêp kômña nan ñam sa êndêñ aêac acgom.”
³⁷ Tec eñ gêjô êsêac awenñ gebe “Ñac, tañ kêpalip ñawê ñajam nan, Ñamalacné Latu. ³⁸ Kôm kêtôm nom, ma ñawê ñajam kêtôm gamêñ undambêña tau ñaawêlatu, go waôñ kêtôm ñac sec nê latui. ³⁹ Ma ñacjo, tañ kêpalip waôñ nan Sadañ. Noc sêsêpña kêtôm nom ñabêc ñamuña. Ma sêsapwaga tau añela. ⁴⁰ Kêtôm sejoñ waôñ nasêmboia êpi ja êna, ma êndêñ bêc ñamuña oc sêñgôm amboac tonañ. ⁴¹ Ñamalacné Latu êkêñ nê añela sêna sejoñ lau kalomtêna to secwaga samob aña ênê gamêñ sa, ⁴² ma sêmbaliñ êsêac sêsêp gamêñ, tañ ja ñawaô kêlakoc sêna, natêtañ ma lunlun êkôsiñ tau. ⁴³ Ma lau gêdêñ nêñ ñawê êpoa lasê amboac oc aña Tameñinê gamêñ. Ñac teñ nê tañasun embe ênêc, nan êñômañ.

Bingôliñ awa gêc kômña

⁴⁴ “Gamêñ undambêña kêtôm awa, tañ ñac teñ kêsiniñ ôkwi gêc kôm e ñac teñ kêtap sa ma kêsun auc kêtiam ma totêtac ñajamgeñ gêja, jakêkêñ nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli kôm tau.

Bingôliñ kêkômña

⁴⁵ “Ma teñ gêwiñ gebe Gamêñ undambêña kêtôm ñac-kêtulu-gêñwaga teñ gesom kêkôm ñajam-ñajam gêmoa ⁴⁶ e kêtap kêkôm mata êjam teñ sa, go gêja ma kêkêñ nê gêñ samob lau sêjam ôli, go jagêjam ôli gêñ tau.

Bingôliñ wasañña

⁴⁷ “Ma teñ gêwiñ gebe Gamêñ undambêña kêtôm wasañ, tañ sêkêñ kêsêp gwêc ma gêñ tokainñ-tokainñ sêwê ⁴⁸ e toñoma, go sê sa kêpi bau gêja jasêñgôn

sic ma sêjaliņ i ņajamgeņ sa kêsêp laclu, ma sec naņ sêbaliņ siņ. ⁴⁹ Êndêņ nom ņabêc ņamuņa naņ, oc amboac tonanġeņ. Aņela oc sêsa sêmêņ ma sêjaliņ lau sec aņga lau gêdêņ nêņ sa ⁵⁰ ma sêmbaliņ êsêac sêsêp gamêņ ja ņawaô kêlakocņa sêna. Aņga tônê oc têtaiņ ma luņluņ êkôsiniņ tau.

Awa wakuc to laņgwa

⁵¹ “Amacnêm kauc kêsâ kêpi biņ samob tonanġ ņai me masi.” Ma êsêac sêlôc sebe “Aec.” ⁵² Tec eņ kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Kêtu tonanġa biņsutau samob, taņ sêņô biņ gamêņ undambêņa katu tônġ naņ, têtôm andu ņatau teņ, naņ gê nê gêņ wakuc to laņgwa sa aņga nê awa ņalêlôm.”

*Jesunê lau têtiniņ eņ aņga Nasaret
(Mar 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Jesu gêjac mata biņgôliņ tonanġ ņai su, go gêdi sa aņga tonanġ. ⁵⁴ Jagêô lasê nê malacmôkê ma kêdônġ êsêac gêmoa nêņ lôm e têtakê ņanô ma sêsôm gebe “ņac tonec kêkôc kauc to gêņtalô nec aņga ondoc. ⁵⁵ Eņ tonec kamunda latu me masi. Sêsam eņ têna sebe Maria me. Ma lasii Jakobo agêc Josep ma Simon agêc Juda me. ⁵⁶ Ma luio samob sêmoa sêwiņ aêac atom me. Ma eņ kêkôc gêņ samob tônê ņai aņga ondoc.” ⁵⁷ Ma têtu môsi eņ. Tec Jesu kasôm gêdêņ êsêac gebe “Lau gamêņ teņ tetoc propete teņ sa kwalec atom, tau nê malacmôkê to nê laugeņ tec sêmbu eņ.” ⁵⁸ Ma eņ gêgom gêņtalô taêsam aņga tonanġ atom gebe sêkêņ gêwiņ atom. * êsêp ewin gebe polom esuņ êtu kapôêņ. Jist ņaņaclai ênam polom samucgeņ auc.

* **13:58:** Bômôm embe sêpac naņ polom, go sêkêņ gên tau

14

*Nackêsagu Joaņ gêmac endu
(Mar 6:14-29; Luk 9:7-9)*

¹ Gêdêņ têm tonañ kiņ Herodo gêņô Jesu űawae
² ma kêsôm gêdêņ nê sakiņwaga gebe “Eņ tonec
ņackêsagu Joaņ. Eņ gêdi sa aņga űacmatêņêņ, tec
ņaclai kêpoa kêpi eņ.”

³ Gebe Herodo kêjatu gebe sêkôc Joaņ têt ma
sênsô eņ têt nasêkêņ eņ êņgôn kapoacwalô kêt
têwa Pilip nê awê Herodiaņa, ⁴ gebe Joaņ kêsôm
gêdêņ eņ gebe “Gôjam awê tonañ tec keso.” ⁵ Ma
têtac kêkac Herodo gebe ênac eņ êndu, mago kêtêc
lau gebe sêlic Joaņ kêtôm propete.

⁶ Gêdêņ taņ Herodo taê gêjam nê bêc têna
kêkôc eņņa naņ, Herodia latuo jakête wê gêmoa
êsêac to nê űacleņ űalêlôm. Herodo gêlic e têtac
ņajam kêsa, ⁷ tec kêtôc lêma ma kêsôm gebe “Gêņ
taņ oteņ naņ, oc jakêņ êndêņ aôm.” ⁸ Ma têna
kêsôm biņ kêsêp latuo têtac, tec kêsôm gebe “Ôkêņ
ņackêsagu Joaņ môtêapac êsêp laclu teņ êndêņ aê
aņga tonec.” ⁹ Kiņnê űalêlôm űawapac kêsa, tageņ
kêt kêtôc lêma űacleņ sêlic suņa, tec kêjatu gebe
sêkêņ, ¹⁰ ma kêsakiņ jadêdim Joaņ gêsutêkwa gêngic
aņga kapoacwalô. ¹¹ Ma sêkêņ môtêapac kêsêp
laclu teņ mêtêsêkêņ gêdêņ űapalêo, ma kêkôc gêdêņ
têna gêja. ¹² Ma Joaņnê űacsenomi mêtêsêkôc ênê
ņawêlêlaņ su jasêsuņ ma jasêsôm űawae gêdêņ Jesu.

*Jesu gêlôm lau 5,000
(Mar 6:30-44; Luk 9:10-17; Joaņ 6:1-14)*

¹³ Jesu gêņô Joaņ gêmac êņdu űawae e kêtaiņ tau
su aņga gamêņ tonañ jakêpi waņ ma gêja gebe êmoa

nê ñasawa ten taunja. Ma lau sênô ñawae tec sêlêlên anja nêñ malac tédaguc en sêja. ¹⁴ Jesu jakêsô bau ma gêlic lau topom-topom tau, tec taê walô êsêac ma gêgôm êsêacnêñ gêmac ñajam kêsa.

¹⁵ Oc jagêjam kwalam, tec nê ñacsenjomi dêdên en jasêsôm gebe “Gamên tonec gamên sawa ma oc gêja su. Amboac tonan ôkên lau sêc êlin-êlin têtôm malacgen nasênam ôli nêñ mo.” ¹⁶ Ma Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Oc sêc sêna atom, amac taôm akên gêñ êsêac sêniñ.” ¹⁷ Go êsêac sêsôm gêdên en gebe “Aêacma gêñ gêc tonec atom polom lemen ten to i luagêcgen tec gêc.” ¹⁸ Ma en kêsôm gebe “Akôc gêñ tau andên aê amên.” ¹⁹ Tec kêjatu lau tau gebe sêngôn sic sêngôn gêgwan, ma kêkôc polom lemen ten to i luagêc tau sa mênmata gedec undambê ma gêjam danje, go kêpô kêkôc ma kêkên polom gêdên nê ñacsenjomi jasêjac sam gêdên lau. ²⁰ Samob sen e gêoc êsêac tôn, go sejon ñapopoc sa kêsêp gadob 12 e mênjêc. ²¹ Ma êsêac, tan sen gêñ tau nan, ñacwaga amboac 5,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

*Jesu kêsêlên gêmoa ñadembom ñaô
(Mar 6:45-52; Joan 6:15-21)*

²² Ma Jesu kêkac nê ñacsenjomi gacgen sêpi wan sêmun en sêna ñamaken ônêña ma en tau êmoa e êkên lau sêna acgom. ²³ En kêkên lau tau sêja ma taugen kêpi lôc gêja gebe eten mec. Oc jakêsêp su ma en taugen gêmoa nê tônê. ²⁴ Wan kêsa e jakêkô ñalunjen ma dembom kêpôn êsêac secanô gebe mu kêpuc êsêac tôn. ²⁵ Talec kêtan, go Jesu kêsêlên gêmoa dembom ñaôgen kêsa gêdên êsêac gêja. ²⁶ Ñacsenjomi sêlic en kêsêlên gêmoa ñadembom

ñaôgeᅇ e têtakê ma sêsôm gebe “Joe, balôm teᅇ.” Tec têtêc e sêwakic. ²⁷ Go Jesu awa kêsa sebeᅇ ma kêsôm gebe “Têmtac êpa su, aê tau tonec, atêc taôm atom.” ²⁸ Tec Petere gêjô eᅇ awa gebe “Apômtau, embe aôm tau tonan, nan ôsôm ma jamoa bu ñaô jandêᅇ aôm jawac.” ²⁹ Ma Jesu kêsôm gebe “Ômôêᅇ.” Go Petere anᅇa waᅇ kêsêp kêsêlêᅇ gêmoa bu ñaô gêdêᅇ Jesu gêja. ³⁰ Mago eᅇ gêlic mu ᅇsasênôm ma kêtakê e kêka tau su ma gêmôêc gebe “Apômtau, ôkam aê sa.” ³¹ Tec Jesu kêmetôc lêma ôb tagenᅇ jakêkam eᅇ ma kêsôm gêdêᅇ eᅇ gebe “O aôm ᅇac, kôkêᅇ gêwinᅇ kwalec, kêtú asageᅇᅇa nêᅇm ᅇalêlôm gêja lu.” ³² Agêc jasêpi waᅇ ma mu kêtú malô. ³³ Ma êsêac, taᅇ sêᅇgôn waᅇ nan, sêpôn aenᅇduc dêdêᅇ eᅇ ma sêsôm gebe “Anôtônê Latu aôm biᅇᅇᅇanôgoc.”

Jesu gêgôm gêmâc ôlin ᅇjam kêsa anᅇa Genesaret (Mar 6:53-56)

³⁴ Ma sêja e sêpi bau anᅇa Genesaret. ³⁵ Ma gêdêᅇ taᅇ lau gamêᅇ tonanᅇa sêjala eᅇ nan, sêkêᅇ biᅇ kêtôm nêᅇ malac ᅇamagêᅇa samob gêja, go sejoᅇ lau samob, taᅇ gêᅇ gêgôm êsêac nan, dêdêᅇ eᅇ sêja ³⁶ ma tetenᅇ eᅇ gebe sêmoasac ênê ᅇakwê ᅇataligeᅇ. Tec samob, taᅇ sêmoasac nan, ôlin ᅇjam kêsa.

15

Lau ᅇnanô nêᅇ mêtê (Mar 7:1-13)

¹ Gêdêᅇ tonanᅇ Parisai to biᅇᅇᅇᅇ anᅇa Jerusalem dêdêᅇ Jesu sêja ma têtú kênac eᅇ gebe ² “Amboac ondóc, nêᅇ ᅇacsenomi sêgêli lau ᅇnanô nêᅇ biᅇ ma sebe sêniᅇ gêᅇ, nan sêkwasiᅇ lemeᅇ atom.” ³ Tec eᅇ gêjô êsêac aweᅇ gebe “Ma amac taôm gêdêᅇ

tañ amasañ nê m ñagôlinj lanğwa nañ, asenj Anôtônê biñsu gêwinj. ⁴ Anôtô gêjac jatu gebe ‘Otoc tamam agêc tênam sa, ma teñ embe êpuc boa tama me têna, nañ senseñ enj su ênaña.’ ⁵ Mago amac asôm gebe Ñac tañ êsôm êndêñ tama me têna gebe ‘Aôm taêm kêka ñoc gêñ, mago gabe jakêñ êtu da,’ ⁶ ñac tonañ embe etoc tama agêc têna sa atom, oc naêndêñ. Tec agôm nê m ñagôlinj lanğwa ñanô kêsa ma asenj Anôtônê biñ su. ⁷ Dansantêna, Jesaia geoc biñ tonec lasê jagadêñgenj kêpi amac gebe ⁸ Anôtô kêsôm gebe

‘Lau tonec tetoc aê sa ña gêdonjôlicgêñ,
ma nêñ ñalêlôm gêmoa jaêc aê.

⁹ Êsêac sêjam sakinj aê kwalec,
gebe biñsu, tañ têdônj nañ,
ñamalacnêñ biñ ñaômagenj.’ ”

*Gêñ tañ gêgôm ñamalac kêtú sêc
(Mar 7:14-23)*

¹⁰ Go Jesu gêmôêc lau dêdêñ enj sêja ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Añô biñ ma nê m kauc êsa. ¹¹ Gêñ tañ kêsô awasunj nañ, oc êngôm ñamalac êtu sec atom, tagenj gêñ tañ kêsa awasunj, tonañ tec êngôm ñamalac êtu sec.”

¹² Go nê ñacsenjomi jasêsôm gêdêñ enj gebe “Pari-sai tau sêño biñ tonañ e gêli nêñ ñalêlôm sa, nê kôjalagac me.” ¹³ Tec Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Gêñ samob, tañ Tamoc undambêña kêsê atom nañ, oc êjô sa. ¹⁴ Andec êsêac, êsêac matenpec, tañ sêwê matenpec. Matapec teñ embe êwê matapec teñ, nañ oc agêc lulugenj sêu taunj sêsêp sê sêna.”

¹⁵ Ma Petere gêjô enj awa ma kêsôm gebe “Ôwa biñgôlinj tonec ñam sa êndêñ aêac acgom.” ¹⁶ Tec

Jesu kêsôm gebe “Ma amac tonec amboac ondod, nê m kauc kêsâ atom tagen atom êsêac me. ¹⁷ Ajala atom me. Gên samob, tanj êsô awemsun nan, oc êsêp natêtac ma tau êtainj su êna. ¹⁸ Ma gên samob, tanj kapi anja nâlêlôm mênkêsâ awemsun, tonanj tec oc êngôm namalac êtu sec. ¹⁹ Gebe gên tonec anja nâlêlôm kêpi gêmênj gebe Taênj gêjam sec, sêjac namalac êndu, dêdim sêmôcwalô gêogic, sêgôm gên mockainjo to mockainja, genjen, binj gêga ma binj alôb-alôb. ²⁰ Gên tonanj naj tec gêgôm namalac kêtuj sec. Mago embe sêkwasiñ lemenj atom ma sêninjen, tonanj oc êngôm namalac êtu sec atom.”

*Awê Kanaanja kêkênj gêwinj najanja
(Mar 7:24-30)*

²¹ Jesu gêdi kêtainj taugenj anja tonanj jagêo lasê gamênj Turu to Sidonja. ²² Ma gêdênj tonanj awê Kanaanja tenj anja gamênj tonanj mênngêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aê. Aênoc latuco nalau sec tenj kêlêsu enj.” ²³ Mago Jesu gêjô ênê binj tenj atom. Ma nê nacsenjomi dêdênj enj jatetenj enj gebe “Ôkênj enj ênamanj, kêtanj-kêtanj kêdaguc aêac nec.” ²⁴ Enj gêjô êsêac awenj gebe “Anôtô kêsakinj aê gadênj gôlôac Israel taunjenj nênj domba gêbôm tec gamênj.” ²⁵ Ma awê tau kêpônj aduc gêdênj enj ma kêsôm gebe “Apômtau, ônam aê sa.” ²⁶ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “Embe takôc napalênênj mo su ma tambalinj êndênj kêamlatu, oc najam atom.” ²⁷ Ma awê tau gêjô enj awa gebe “Apômtau, kôsômgaç. Mago mo napopoc, tanj kêsêlô kêsêp nênj nataunênj tebo nalabu nanj, kêamlatu senjoc.” ²⁸ Go Jesu gêjô enj awa gebe “O awê tau, aôm kôkênj gêwinj najanja. Amboac tonanj binj, tanj

koten nan, êtu tôn.” Ma gêdên n̄asawa tonan̄en awê tau latuo ôli n̄ajam kêsa.

Jesu gêgôm lau taêsam ôlin̄ n̄ajam kêsa

²⁹ Ma Jesu gêdi an̄ga tonan̄ jagêô lasê bugêjacton Galilaiana, go kêpi lôc ten̄ jakêpon̄ tau sic gêngôn̄.

³⁰ Go lau topom-topom dêdên en̄ sêja, nan̄ sejon̄ nêj magin̄ kêsu, pulin̄, maten̄pec, awen̄mê ma gêm̄ac tokain̄-tokain̄ sêwin̄ dêdên en̄ sêja jatetoc êsêac sêc en̄ a-m̄na, ma gêgôm êsêac n̄ajam kêsa.

³¹ Lau sêlic awen̄mê sêsôm bin̄ to pulin̄ ôlin̄ n̄ajam kêsa, ma magin̄ kêsu sêsêlên̄ to maten̄pec sêlic gamên̄, tec sê taên̄ ma sêlambin̄ Israelnên̄ Anôtô n̄anô.

*Jesu gêlôm lau 4,000
(Mar 8:1-10)*

³² Go Jesu gêmôêc nê n̄acsen̄omi dêdên en̄ jakêsôm gebe “Aê taêc walô lau tonec gebe sêmoa sêwin̄ aê e bêc têlêac samuc ma nêj gên̄ sênīn̄a masi, tec gabe jakên̄ êsêac têntac sawagen̄ sêna atom gebe oc en̄kain̄ to lemen̄ êmac an̄ga intêna.” ³³ Ma n̄acsen̄omi sêsôm gêdên en̄ gebe “Aêac tamoa gamên̄ sawa nec, oc takôc polom taêsam an̄ga ondoc gebe lau tonec sênīn̄ êtôm êsêac.” ³⁴ Tec Jesu kêtû kênac êsêac gebe “Amacnêm polom tendocgen̄ gêc.” Ma êsêac sêsôm gebe “7 to i palê n̄agêdô.” ³⁵ Go kêsôm lau sêngôn̄ sic sêngôn̄ nom. ³⁶ Ma kêkôc polom 7 to i tonan̄ sa ma gêjam dange, go kêpô kêkôc ma kêkên̄ gêdên n̄acsen̄omi, go n̄acsen̄omi sêjac sam gêdên lau. ³⁷ Êsêac samob sen̄ e gêoc êsêac tôn̄ ma sejon̄ n̄apopoc sa kêsêp gadob 7 e mên̄gêc. ³⁸ Ma

êsêac, tañ senj gêñ tau nañ, ñacwaga 4,000, ma sêsa lauo to ñapalê sa sêwiñ atom.

³⁹ Enj kêkêñ lau tau sêja acgom, go kêpi wañ jagêô lasê gamêñ Magadanña. * enaña nec atom. Êsêac sêkêñ gêwiñ gebe êsêac embe sêmoasac lau samuc nêñ gêñ teñ, go lau samuc nêñ ñatêmui ñalêlômña elom êsêac, tec sêkwasiñ lemeñ gebe ñatêmui tau tonañ ênaña.

16

Lau sêjatu gêñtalô

(Mar 8:11-13; Luk 12:54-56)

¹ Ma Parisai to Sadukai dêdêñ Jesu jasêlêtôm enj ma teten enj gebe êtôc gêñtalô umdambêña teñ êndêñ êsêac sêlic. ² Tec enj gêjô êsêac awen gebe “Êndêñ êtula amac asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlañ, oc gamêñ ñajam.’ ³ Ma bêbêc asôm gebe ‘Gêjac wêcdêlañ ma gamêñ kêtun tau. Ocsalô gamêñ oc êtu sec.’ Gamêñ ñapuc tec ajala, mago têm to noc ñabelo tec ajam kauc. ⁴ Gôîôac sec to mockaiñña sêgôm mocsac gêñtalô, mago gêñtalô teñ oc êndêñ êsêac atom, gêñtalô Jonaña tageñ.” Go gêjam dêmôê êsêac gacgeñ sêkô ma gêc gêja.

Parisai to Sadukai nêñ jist

(Mar 8:14-21)

⁵ Ñacseñomi jasêsô ñamakeñ ônêña ma sêlin polom sinj sêkôc gêwiñ atom. ⁶ Tec Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Alic ma ajop taôm ñapep êndêñ Parisai to Sadukai nêñ jist.” ⁷ Ma êsêac taêñ gêjam gêc tauñña ma sêsôm gebe “Kec, aêac takôc polom

* **15:39:** Lau tonañ sekwasin lemeñ gebe ñatemui demôêña

gêwiñ atom, tec kêsôm biñ tonec.” ⁸ Ma Jesu kêjala ma kêsôm gebe “O amac, akêñ gêwiñ kwalec, kêtù agenña amac taêm gêjam gêc taômñagenj gebe akôc polom gêwiñ atom. ⁹ Nêm kauc kêsâ atom tagenj me. Taêm gêjam polom lemenj tengeñ, nañ gêdêñ lau 5,000 me masi. Ma ajoj ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgeñ. ¹⁰ Ma polom 7, nañ gêdêñ lau 4,000 nañ amboac ondoci. Ajoj ñagêdô-gêdô sa ñagadob tendocgeñ. ¹¹ Amboaci ondoci nêm kauc kêsâ atom gebe aê kasôm biñ kêpi polom gêdêñ amac nec atom. Ajop taôm êndêñ Parisai to Sadukai nêñ jist.” ¹² Gêdêñ tonañ nêñ kauc kêsâ gebe eñ kêsôm biñ sejop tauñña kêpi jist polomña atom, kêsôm kêpi Parisai to Sadukai nêñ mêtê.

*Petere kêsôm Jesu ñam
(Mar 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Jesu kêsâ gamêñ Kaisarea Pilipiña, go kêtù kênac gêdêñ nê ñacseñomi gebe “Lau sêsam Ñamalacnê Latu sebe asa.” ¹⁴ Ma êsêac sêjô eñ awa gebe “Lau ñagêdô sebe ñackêsagu Joan, ma ñagêdô sebe Elia, ma ñagêdô sebe Jeremia me propetenêñ teñ.” ¹⁵ Go gêjam kênac êsêac gebe “Ma amac nec asam aê abe asa.” ¹⁶ Go Simon Petere gêjô eñ awa gebe “Aôm Kilisi tau, Anôtô mata jali nê Latu aôm.” ¹⁷ Ma Jesu gêjô eñ awa gebe “Jona latu Simon, aê aoc êoc aôm gebe ñamalac teñ geoc biñ tonañ lasê gêdêñ aôm atom, Tamoc taugenj, tañ gêngôn undambê nañ. ¹⁸ Ma aêgenj mênjasôm êndêñ aôm gebe Petere, aôm poc teñ ma jansuñ ñoc gôlôac sa êsêp poc tonec naêkô, ma lamboam ñañaclai êku tulu atom. ¹⁹ Aê jakêñ gamêñ undambêña ñaki êndêñ aôm gebe gêñ, tañ aôm ôi tôñ anga nom nañ,

oc si tòn anḡa undambê ma gên, taḡ aôm ônac pêla anḡa nom naḡ, oc sênac pêla anḡa undambê.”²⁰ Go gêjam ḡacsenḡomi awenḡ auc gebe sêsôm enḡ wae Kilisiḡa lasê êndênḡ lau tenḡ atom.

*Kilisi geoc êmac êndu to êndi saḡa lasê
(Mar 8:31-9:1; Luk 8:22-27)*

²¹ Gêdênḡ tonanḡ Jesu geoc lasê gêdênḡ nê ḡacsenḡomi kêtu ḡamata gebe “Aê oc jana Jerusalem ma lau-mata to dabunḡsêga ma biḡsutau sêkênḡ ḡandanḡ taêsam êndênḡ aê ma sênac aê êndu e ḡabêc êtu têtêac, go jandi sa matoc jali êsa êtiam.”²² Tec Petere gê enḡ jakêsôm enḡ gebe “Apômtau, Anôtô êkô biḡ tonanḡ auc. Biḡ amboac tonanḡ êtap aôm sa atommanḡ.”²³ Tec Jesu kêsa tau ôkwi jakêsôm gêdênḡ Petere gebe “Sadanḡ, ôkôc taôm sa naôkô jaêc, aôm gôwa lakô aê. Aôm taêm gêjam biḡ Anôtôḡa atom, taêm gêjam biḡ ḡamalacḡagenḡ.”

²⁴ Go Jesu kêsôm gêdênḡ nê ḡacsenḡomi gebe “ḡac tenḡ embe taê ênam gebe êsap aê tònḡ, naḡ ênac kapoac tau ma êôc nê kakesotau êndanḡguc aê,²⁵ gebe ḡac tenḡ embe êḡgôm mocsac gebe êmoa mata jali, naḡ oc êmac êndu. Ma tenḡ embe êmac êndu êtu aêḡa, naḡ oc êḡgônḡ mata jali.²⁶ ḡac tenḡ embe ênsôb gênḡ nomḡa samob sa êtu ênê gênḡ, mago êjaiḡ katu, oc ênam enḡ sa me masi. Oc ênam enḡ sa atom. ḡamalac oc ênac da katu ḡa asagenḡ.²⁷ Gebe ḡamalacnê Latu oc êmênḡ to Tamanê ḡasawi ma nê anḡela oc sêwiḡ, ma êkênḡ ḡagêjô êndênḡ ḡamalac samob êndênḡ-êndênḡenḡ êtôm gênḡ, taḡ êsêac tau ḡ sêgôm.²⁸ Biḡḡanô, aê jasôm êndênḡ amac gebe Êsêac tec sêkô nec nêḡ ḡagêdô oc sêmac êndu atomgenḡ,

e sêlic N̄amalacnê Latu tonê gôliŋ êmêŋ acgom.” *
 kêpi jist. Jist êtôm gebe polom samucgrŋ auc (alic
 Mat 13:33) ma Parisai to Sadukai nêŋ mêtê êtôm
 gebe êenam launêŋ ŋalêlôm auc amboac tonanŋeŋ.
 †

17

Jesu ôli kaiŋ têŋ kêsa
(Mar 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêc 6 gêjaŋa acgom, go Jesu kêkôc Petere ma
 Jakobo agêc lasi Joaŋ sêwiŋ eŋ. Eŋ gêwê êsêac sêpi
 lôc ŋatêpôê baliŋ teŋ sêja gebe nasêmoa taunŋa.
² Ma sêlic eŋ ôli kêpô tau ôkwi e laŋôanô kêpô gamêŋ
 amboac oc, ma nê ŋakwê ŋawasi ŋaeb ŋaôma. ³ Go
 sêlic Mose agêc Elia seoc taun lasê dêdêŋ êsêac ma
 sêjam biŋgalôm sêwiŋ eŋ. ⁴ Tec Petere gêôc awa sa
 ma kêsôm gêdêŋ Jesu gebe “Apômtau, ŋajam gebe
 tamoa gamêŋ tonec. Embe ôsôm, go janam bec
 têlêac anŋa tonec, aômnêm teŋ ma Mosenê teŋ ma
 Elianê teŋ.” ⁵ Kêsôm biŋ tonanŋ gêmoa ma sêlic tao
 tonawê teŋ gêjam ajuŋ êsêac, go awa teŋ kêsa anŋa
 tao kêsôm gebe “Aêŋoc Latuc, taŋ têtac gêwiŋ eŋ
 ma galic eŋ ŋajam naŋ tonec. Akêŋ taŋem eŋ.”
⁶ N̄acsenomi sêŋô e sêu taun jasêc ma têtêc taun
 ŋanô. ⁷ Go Jesu kêsa jakêmoasac êsêac ma kêsôm
 gebe “Andi sa ma atêc taôm atom.” ⁸ Ma gêdêŋ taŋ
 sêôc materanô sa naŋ, sêlic teŋ atom, Jesu taugenŋ.
⁹ Êsêac sêsêp anŋa lôc sêmoa ma Jesu gêjac jao
 êsêac gebe “Asôm gêŋ kaiŋ teŋ, taŋ amac alic naŋ,
 êndêŋ ŋac teŋ atom e N̄amalacnê Latu êndi sa anŋa

* **16:28:** Apômtau gêjam dôŋ Parisai to Sadukai nêŋ mêtê

† **16:28:** N̄aê Petere ŋam be poc. (Alic Joaŋ 1 42)

ņacmatênêņ su acgom.” ¹⁰ Go ñacsenjomi têtü kênac enj gebe “Amboac ondoc, biņsutau sêsôm sebe Elia êmêņ êmuņ acgom.” ¹¹ Tec enj gêjô êsêac awenj gebe “Elia oc êmêņ ma êsa gêņ samob ñalaņô sa êtiam. ¹² Mago aê jasôm êndêņ amac gebe Elia tec gêmêņ su, ma sêjala enj atom, ma têtü kasec enj kêtôm taêņ gêjam. Ma Ñamalacnê Latu oc êtap ñandaņ sa aņga êsêacnêņ amboac tonanjenj.” ¹³ Gêdêņ tonanj ñacsenjominêņ kauc kêsa gebe biņ, taņ enj kêsôm gêdêņ êsêac naņ, kêsôm kêpi ñackêsagu Joan.

*Jesu gêgôm ñapalê tonjalau sec ôli ñajam kêsa
(Mar 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Ac sêmêņ e sêô lasê dêdêņ lau, ma ñac tenj kêsa gêdêņ Jesu jakêpônj aduc gêdêņ enj ¹⁵ ma kêsôm gebe “Apômtau, taêm walô ñoc latuc, tê meloc kêtê enj ma gêmoa jageo ñanô, tec gêu tau kêpi ja to kêsêp bu kêtü dim taêsam. ¹⁶ Aê kakôc enj gadêņ nêm ñacsenjomi gamêņ, mago têtôm gebe sêņgôm enj ôli ñajam êsa atom.” ¹⁷ Tec Jesu gêjô enj awa gebe “O amac akêņgêwiņ-atom to laukesowaga, aê jamoa jawiņ amac e êndêņ ondoc, ma jaôc amacnêm biņ e êndêņ ondocgenj. Akôc ñapalê andêņ aê amêņ.” ¹⁸ Jesu gec biņ ñalau sec e kêsa aņga ênê gêja, ma gêdêņ ñasawa tonanjenj ñapalê tau ôli ñajam kêsa.

¹⁹ Go ñacsenjomi dêdêņ Jesu sêja sêkô taunja ma sêsôm gebe “Amboac ondoc tec aêac atôm gebe atij ñalau tonanj atom.” ²⁰ Enj kêsôm gêdêņ êsêac gebe “Kêtü amac akêņ gêwiņ kwalecņa. Biņjanô, aê jasôm êndêņ amac gebe Amac embe nêm akêņ êwiņ êtôm gêmêc ñamatu tagenj ênêc, ma asôm êndêņ lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa aņga tonec naôkô ônêņa’ oc êmbuc tau sa êna, ma aņgôm gêņ tenj

eselop sa atom. ²¹ [Nalau amboac tonanɲ ɲai oc taunɲ sêsa ɲagaô sêna atom, tatenɲ mec to tanam dabunɲ mogenɲ, go êtôm.]”

*Jesu geoc êmac êndu to êndi sanɲa lasê kêtû luagêcɲa
(Mar 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Ac sêsêlêɲ sêmoa Galilaia ma Jesu kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Kêdabinɲ gebe sêkêɲ ɲamalacnê Latu êndêɲ ɲamalac lemenɲ êna ²³ nasênac enɲ êndu e bêc êtu têlêac, go êndi sa êtiam.” Ma ɲacseɲominêɲ ɲalêlôm ɲawapac kêsa ɲanô.

Binɲ takis lôm dabunɲa

²⁴ Ac jasêô lasê Kapanaum ma lau, taɲ sêjac takis lôm dabunɲa sa naɲ, dêdêɲ Petere jasêsôm gebe “Amacnêm mêtêmôkê oc êkêɲ takis me masi.” ²⁵ Tec enɲ gêlôc gebe “Aec.” Ma gêdêɲ taɲ Petere kêpi andu gêja naɲ, Jesu sep tagenɲ kêsôm gêdêɲ enɲ gebe “Simon, aôm gobe amboac ondoc. Kinɲ nomɲa naɲ sêkôc awa to takis anɲa asa nê, anɲa taunɲ latuninêɲ me anɲa lau jaba nêɲ.” ²⁶ Ma Petere kêsôm gebe “Anɲa lau jaba nêɲ.” Tec Jesu kêsôm gêdêɲ enɲ gebe “Amboac tonanɲ ma êsêac taunɲ latunɲi oc gacgenɲ sêmoa. ²⁷ Mago aêac dabe danɲgôm êsêac sêli awenɲ sa atom. Amboac tonanɲ ôna bu tau nawenɲ i ma ôkôc i ɲamataɲa, taɲ ôjac naɲ, ôɲa awasunɲ, go ôtap mone tau ɲatenɲ sa, ma ôkôc naôkêɲ êndêɲ êsêac êtu aêagêc lemenɲ.”

18

*Asa êtu ɲac kapôêɲ
(Mar 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ Gêdêñ ñasawa tonañ ñacsenjomi dêdêñ. Jesu sêja ma sêsôm gebe “Asa oc êtu ñac towae êlêlêc anja gamêñ undambêña.” ² Tec enj gêmôêc ñapalê saunj tenj mênketoc enj kêkô êsêac ñalunjenj ³ ma kêsôm gebe “Binjanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Amac embe akac taôm ôkwi ma atôm ñapalê atom, oc asô gamêñ undambêña ana atomanô. ⁴ Ñac tanj kêkôninj tau kêtôm ñapalê tonec nanj, kêtû ñac towae kêlêlêc anja gamêñ undambêña. ⁵ Ma tenj embe êkôc ñapalê tenj amboac tonec sa êtu ñoc ñaêña, oc êkôc aê sa.

Tatim lau atom
(*Mar 9:42-48; Luk 17:1-2*)

⁶ “Ñac tenj, embe êtim lau saunj, tanj sêkêñ gêwinj aêña nanj nêñ tenj e êtu sec, nanj lau oc sêwa poctêmui sa enj gêsutêkwa ma sêmbalinj enj êsêp gwêc gêdimbobsêga êna, go ñajam. ⁷ Ojae êsêac kalomtênamêñ. Binjalom oc êsa, mago ojae ñackalomma.

⁸ “Lêmam me amkainj embe êtim aôm gebe ôngôm sec, nanj ôndim su ma ômbalinj sinj. Ôngônj matam jali amboac pulinj me magi kêsû nanj, ñajam êlêlêc sembalinj aôm lêmam to amkainj samucgenj ôsêp ja, tanj kêsa gedenj tonjenña ôna nanj su. ⁹ Ma matamanô embe êtim aôm gebe ôngôm sec, nanj ôkip sa ma ômbalinj sinj, ômoa matam jali tomatamanô makenjenj nanj, ñajam êlêlêc sêmbalinj aôm tomatamanô lulu ôsêp ja kêlakoc ñalamboam ñakêlêndinj ôna nanj su.

Binj gôlinj domba gêlarja
(*Luk 15:3-7*)

¹⁰ “Alic taôm gebe ambu êsêac lau saun tonec nêj teŋ atom. Aê jasôm êndêj amac gebe Êsêacnêj aŋela, taŋ sêmoa undambê naŋ, sêlic Tamoc, taŋ gêmoea undambê naŋ, laŋôanô ŋapaŋ. ¹¹ [Gebe Ŋamalacnê Latu gêmêj gebe ênam gêŋgebeŋ sa.]

¹² “Amac abe amboac ondoc. Ŋac teŋ embe nê domba 100. sêmoa e ŋatej êmbôm, oc endec 99, naŋ sêmoa lôc ma naensom gêbôm tonan atom me. ¹³ Aê jasôm biŋŋanôgeŋ enden amac gebe Embe êtap sa, oc êtu samuc gêj tau ŋanô êlêlêc 99, taŋ sêbom atom naŋ su. ¹⁴ Amboac tonan tec Tamoc, taŋ gêmoea undambê naŋ, gebe êsêac saun tecenec nêj teŋ ênaŋa atom.

Lasitêwai tobiŋ keso
(Luk 17:3)

¹⁵ “Lasim embe êŋgôm sec, go ôna e agêc taômgeŋ laŋômanô êpi tageŋ ma ômêtôc eŋ. Embe êkêj taŋa aôm, go ambiŋ taôm tôj lasitêwaiŋa êtiam. ¹⁶ Ma embe êkêj taŋa aôm atom, naŋ ôkôc ŋac teŋ me luagêc sêwiŋ aôm acgom, gebe ‘ŋac luagêc me têlêac, taŋ sêŋô biŋ sêwiŋ naŋ, sêpuc biŋ tau tôj amboac tonan.’ ¹⁷ Embe êkêj taŋa Êsêac tonan atom, naŋ ôsôm êndêj gôlôac. Ma embe êkêj taŋa gôlôac atom, naŋ ôlic eŋ amboac ŋac samuc me telon teŋ.

Dai biŋ tôj to tanac pêla biŋ

¹⁸ “Biŋŋanô, aê jasôm êndêj amac gebe Gêj, taŋ amac ai tôj aŋga nom naŋ, Anôtô i tôj aŋga undambê, ma gêj, taŋ amac anac pêla aŋga nom naŋ, Anôtô ênac pêla aŋga undambê. ¹⁹ “Ma jasôm teŋ êndêj amac êwiŋ gebe Amacnêm luagêc embe

nêm ñalêlôm tagen anğa nom êtu gêñ samob, tañ abe aten nanğa, Tamoc tañ gêmoa undambê nan, êngôm ñanô êsa êndên amagêc. ²⁰ Gebe gamên-gamên samob, tañ luagêc me têlêac sêpi tagen kêtú ñoc ñaêña, tê gêngôn êsêac ñaluñ.”

Biñgôliñ kêpi sakiñwaga, tañ kêsuc biñ ôkwi atom

²¹ Go Petere kêsa jakêtu kênac Jesu gebe “Apômtau, lasic embe êngôm sec êndên aê, oc jasuc ôkwi êtu dim tendocgen. Êtu dim 7 oc êtôm me masi.” ²² Tec Jesu kêsôm gêdên en gebe “Aê jasôm êndên aôm gebe êtu dim 7 gen atom, 70 e êtu dim 7 acgom. ²³ Kêtu tonanğa gamên undambêña kêtôm kiñ ten, tañ gebe nê sakiñwaga sêwa ênê awa ñabiñ sa êndên en. ²⁴ Gêgôm gêjac m gêmoa ma sêkôc ñac ten, tañ nê tốp kêtôm gold totalu milion samuc ten gêc nan, dêdên en sêja. ²⁵ Ma ñac tonan nê gêñ gebe êjô tốpña gêc atom, tec ñatau kêjatu gebe sêkên êsêagêc nê awê to nên gôlôac ma nên waba samob lau sênam ôli, ma ñaôli tau êjô ênê tốp. ²⁶ Tec sakiñwaga kêpôn aduc ma keten nê ñatau gebe ‘Ôê aênoc biñ tôn ma aê janac nêm tốp samob e êmbacnê.’ ²⁷ Amboac tonan apômtau taê walô ñac tonan, tec kêgaboac en su ma kêsuc tốp tau ôkwi gêwiñ.

²⁸ “Sakiñwaga tau kêsa gêja e gêdac nê ñac ten, tañ sêjam kôm sêwiñ tauñ nan. Ñac tonan nê tốp denari 100 gêc enğa. Tec kêkam en tôn gêgin en ma kêsôm gebe ‘Ônac ñoc tốp.’ ²⁹ Ma nê ñac tonan gêu tau ma keten en gebe ‘Oê ñoc biñ tôn, ma aê janac nêm tốp e êmbacnê.’ ³⁰ Mago en gedec jakêbaliñ en kêsêp kapoacwalô gebe ênac ênê tốp e

êmbacnê. ³¹ Tec nê lau, tañ sêjam kôm sêwiñ taun nañ, sêlic gêñ tonañ e têtac kêbôli auc, tec sêja sêsôm biñ tonac lasê samob gêdêñ nêñ natau. ³² Go nê natau gêmôêc eñ ma kêsôm gêdêñ eñ gebe ‘Aôm sakinwaga sec, aê kasuc aômnêm tôp samob ôkwi kêtû kotenj aêña. ³³ Aê tec taêc walô aôm, ma aôm gobe taêm walô nêm ñac amboac tonañ atom me.’ ³⁴ Ma nê natau têtac ñandanj sec ma kêkêñ eñ gêdêñ gejobwaga kapoacwalôña gebe sêlênsu eñ e ênac ênê tôp samob su. ³⁵ Ma amac embe asuc lasim-inêñ biñ ôkwi tonêm ñalêlômgenj atom, go Tamoc undambêña êñgôm amac amboac tonañgenj.” *

19

Biñ sêmôcwalôña

(Mar 10:1-12; Luk 16:18)

¹ Jesu gêjac mata biñ tônê su acgom, go gêdi anga Galilaia ma kêsêlêñ e gêô lasê Judaia ñagamêñ, tañ gêc Jordan ñamakenj ônêña. ² Ma lau topom-topom têdaguc eñ jagêgôm êsêac ñajam kêsa anga tônê.

³ Ma Parisai ñagêdô dêdêñ eñ sêja sebe sêlêtôm eñ ma sêsôm gebe “Ñac teñ embe êwi nê awê siñ êtu biñ gêga teñña paliñ-paliñgenj, oc êtôm me masi.” ⁴ Tec eñ gêjô êsêac awenj gebe “Gêdêñ andanjenj ñac-kêkêñ-gêñwaga kêkêñ awêlu ñac, nañ asam atom me. ⁵ Anôtô kêsôm gebe ‘Amboac tonañ ñac oc êwi tama agêc têna siñ êsap nê awê tôñ, ma agêc lulu têtû ñanô tagenj,’ ⁶ ma agêc têtôm gêñ luagêc êtiam atom, têtôm ñanô tagenj. Gêñ tañ Anôtô kêkêñ kêkwa tau nañ, ñamalac teñ êkac su

* **18:35:** Denari tagenj kêtû kômwaganên ñaôli bêc tagenja.

atom.” ⁷ Go Parisai sêsôm gêdêḅ enj gebe “Ma kêtḅ asageḅḅa Mose kêjatu gebe sêkêḅ papia sêwi awê siḅḅa acgom, go sêwi enj siḅ.” ⁸ Jesu gêjô êsêac awenj gebe “Mose gêlôc gêdêḅ amac gebe awi nêḅ lau siḅ kêtḅ nêḅ kauc ḅadaniḅa. Mago gêdêḅ andanjenj naḅ amboac tonan atom. ⁹ Tec aê jasôm êndêḅ amac gebe ḅac tenj embe nê awê êsêlêḅ mockaiḅḅa atom, mago êwi enj siḅ ma ênam awê tenj, naḅ oc êḅgôm biḅ sêjam tauḅḅa popoc.”

¹⁰ Go nê ḅacseḅomi sêsôm gêdêḅ enj gebe “Embe lau to ḅac sêjam tauḅ ḅabiḅ amboac tonan, go sênam tauḅ ḅamoasiḅ masi.” ¹¹ Ma enj kêsôm gêdêḅ êsêac gebe “Lau samob oc nêḅ kauc êsa êpi biḅ tonan atom, lau taḅ Anôtô gêwa sa gêdêḅ êsêac nanjenj. ¹² Lau ḅagêdô sêmoa, taḅ teneni sêkôc êsêac têtôm gebe sênam awê atomḅa kwananjenj, ma ḅagêdô ḅamalac sêjam êsêac ôkwi gebe sênam awê atom, ma ḅagêdô sêmoa, taḅ sêjam awê atom kêtḅ gamêḅ undambêḅa. Tenj embe êjala ḅam, oc êjala.”

*Jesu gêjam mec ḅapalê ḅasec-ḅasec
(Mar 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Ma sejoḅ ḅapalê dêdêḅ Jesu sêja gebe êkêḅ lêma ênsac êsêac to etenj mec. Ma ḅacseḅomi sec biḅ lau. ¹⁴ Mago Jesu kêsôm gebe “Andec, ma ḅapalê dêndêḅ aê sêmêḅ. Akô êsêac auc atom, gebe lau tecenanj ḅai têtḅ gamêḅ undambêḅa ḅatau.” ¹⁵ Go kêkêḅ lêma gêsac êsêac su ma gêdi anḅa tonan gêja.

*ḅacseḅom tolêlôm
(Mar 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Ma ḅac tenj gêdêḅ enj jakêḅ kênac enj gebe “Mêtêmôkê, aê janḅôm gêḅ ḅajam ondoc gebe

janğôñ matoc jali tenğen.” ¹⁷ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enğ gebe “Amboac ondoc kôtu kênac aê kêtü gêñ ñajamña. Ñac ñajam tagenânô tê gêmoa. Embe taêm ênam gebe ôngôñ matam jali tenğen, nañ ômansañ biñsu.” ¹⁸ Enğ kêtü kênac gebe “Biñsu ondoc.” Tec Jesu gêjô enğ awa gebe “Ônac ñamalac êndü atom. Ôngôm gêñ mockainço to mockainña atom. Ônam genğenğ atom. Ônga biñ atom. ¹⁹ Otoc tamam agêc tênam sa ma têmtac êwiñ lau wacbañ aôm amboac têmtac gêwiñ taôm.” ²⁰ Ñacsenjom tau kêsôm gêdêñ enğ gebe “Gêñ tonañ ñai samob kamasañ su, ma janğôm asagenğ tenğ êwiñ.” ²¹ Jesu kêsôm gêdêñ enğ gebe “Embe taêm ênam gebe ômansañ taôm e ñapep sawa, go ôna naôkêñ nêw waba samob lau sênam ôli ma ôkêñ ñaawa êndêñ lau ñalêlôm sawa, go nêw awa oc ênêc undambê, ma ômôêñ ôndañguc aê.” ²² Ñacsenjom tau gêñô biñ tonañ e nê ñalêlôm ñawapac ñanô ma kêsa gêja, gebe nê waba taêsam.

²³ Ma Jesu kêsôm gêdêñ nê ñacsenjomi gebe “Biññanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Ñac tolêlôm embe êsô gamêñ undambêña êna, oc êngôm elêmê. ²⁴ Ma jasôm êndêñ amac êwiñ gebe Bôc kamele tenğ oc êsêli êsô so ñalasê êna ñagaôgenğ êlêlêc ñac tolêlôm êsô Anôtônê gamêñ ênaña su.” ²⁵ Ñacsenjomi sêñô biñ tonañ e têkakê ñanô ma têtü kênac gebe “Ai, amboac tonañ asa oc ênam samuc.” ²⁶ Tec Jesu mata gê êsêac ma kêsôm gebe “Ñamalac oc têtôm gêñ amboac tonañ atom, mago Anôtô oc êngôm gêñ samob naêtôm.”

²⁷ Go Petere gêjô enğ awa gebe “Ôlic acgom, aêacmêñ tec awi ma gêñ samob siñ gêcña ma adaguc aôm nec. Oc akôc asagenğ êjô.” ²⁸ Tec

Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Binñanô, aê jasôm êndêñ amac, tec adaguc aê nec, gebe Êndêñ tañ gêñ samob êtu wakuc nañ, Ñamalacnê Latu oc êngôñ nê lêpôñ ñawasi, ma amac oc añgôñ lêpôñ 12 amboac tonañ ma amêtôc Israelnêñ gôlôacmôkê 12. ²⁹ Lau samob, tañ sêwi andu me lasitêwai me luñio me tenenji me tamenji me ñapalê me kôm sinj êtu aêña, oc sêkôc ñagêjô êtu dim 100 ma sêwê kainj sêngôñ materj jali tengeñ. ³⁰ Ma lau ñamataña taêsam oc têtû ñamu, ma ñamu oc têtû ñamata.

20

Binjôlinj ñapalê sêjam kôm wainña

¹ “Gamêñ undambêña kêtôm kôm wainña ñatau tenj, nañ bêbêc kanucgeñ gêja gebe etenj kômwaga sênam ênê kôm wainña. ² Enj to kômwaga nêñ binj kêpi tagenj gebe têtap denari tagenj-tagenj sa êndêñ oc tenj. Su, go kêsakinj êsêac sêja ênê kôm wainña. ³ Oc mêngic launj sa ma kêsa gêja e jagêlic lau ñagêdô tau sêkô malaclunj. ⁴ Tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwinmanj, oc janam ôli amac ñajam.’ ⁵ Tec Êsêac sêja. Go ocsalô to ocmata ma kêsa gêja kêtiam nañ gêgôm amboac tonanjenj ⁶ e oc kêpô sisi, gocgo kêsa gêja e gêdac ñagêdô sêkô ma kêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Asagenj oc samuc tonec amac taôm akô tonec.’ ⁷ Êsêac sêsôm gêdêñ enj gebe ‘Ñac tenj ketenj aêac kêtû anam kômña atom.’ Tec kêsôm gêdêñ êsêac gebe ‘Ana kôm wainña êwinmanj.’

⁸ “Kêtula acgom, go kôm wainña ñatau kêsôm gêdêñ nê gejobwaga gebe ‘Ômôêc kômwaga ma ôkên nêñ ñaôli êndêñ êsêac, ônac m êndêñ lau ñamuña ma

êsêlêḅ e êndêḅ lau ḅamata.’ ⁹ Tec lau, taḅ sêḅêḅ gêdêḅ oc kêpô sisi naḅ, sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgeḅ. ¹⁰ Ma lau ḅamataḅa sêḅêḅ, tec seboc oc sêkôc êlêlêc, mago êsêac sêkôc denari tagen-tagen kêtôm êsêacgeḅ amboac tonan. ¹¹ Ac sêkôc su acgom, go sêli awenḅ sa gêdêḅ ḅatau ¹² ma sêsôm gebe ‘Lau ḅamuḅa tonec sêjam kôm kêtôm ockatu ḅasawa tagen, mago gôjam ôli êsêac kêtôm aêac, tec aôc wapac to ḅandanḅ oc samucgeḅḅa nec.’ ¹³ Tec ḅatau gêjô acnêḅ ḅac teḅ awa gebe ‘ḅacnec, aê gagôm aôm sec atom, taôm gôlôc kêtu denari tagenḅa gêdêḅ aê. ¹⁴ Ôkôc nêḅ ḅaôli sa ma ôêc ôna. Aê gabe jakêḅ ḅac ḅamuḅa tonec êkôc êtôm aôm. ¹⁵ Gêḅ ḅatau aê katôm gebe janḅôm ḅoc gêḅ êtôm taêc gêjamḅa nec atom me. Ma aôm amboac ondod. Gôlic aê sec kêtu aê ḅac wapômḅa me.’ ¹⁶ Amboac tonan tec lau ḅamu têtḅ ḅamata, ma ḅamata têtḅ ḅamu.”

*Jesu geoc êmac êndḅ to êndi saḅa Iasê kêtu têlêacḅa
(Mar 10:32-34; Luk 18:31-34)*

¹⁷ Ma gêdêḅ taḅ Jesu gebe êpi Jerusalem êna naḅ, kêkôc êsêac ḅacseḅomi 12 sa jasêmoa nêḅ taunḅa ma kêsôm gêdêḅ êsêac anḅa intêna gebe ¹⁸ “Alic acgom, aêac tapi Jerusalem tana ma oc sêkêḅ ḅamalacnê Latu êndêḅ lau dabuḅsêga to biḅsutau sêkic ênê biḅ, ¹⁹ go sêkêḅ eḅ êndêḅ lau samuc gebe sêsu eḅ susu ma si eḅ to sênac eḅ êpi kakesotau. Ma ḅabêc êtu têlêac, go êndi sa.”

*Jakobo agêc Joaḅ teneḅi ketenḅ Jesu kêtu êsêagêcḅa
(Mar 10:35-45)*

²⁰ Gêdêḅ tonanḅ Sebedai latuagêc to teneḅi dêdêḅ Jesu sêja ma teneḅi kêpônḅ aduc gebe etenḅ gêḅ anḅa

Jesunê. ²¹ Tec Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Aôm gobe amboac ondoc.” Awê tau kêsôm gêdêñ enj gebe “Ôsôm êtu tôñ gebe latucagêc tonec nêñ teñ êñgôn aôm anôña ma teñ êñgôn aôm gasêña anja nêñ gamêñ.” ²² Ma Jesu gêjô enj awa gebe “Amac ajam kauc gêñ, tañ atenñ nañ. Amac atôm gebe anôm êsêp laclu, tañ aê oc janôm êsêpña nañ me.” Ac sêsôm gêdêñ enj gebe “Aêac atôm.” ²³ Enj kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Amac oc anôm êsêp aêñoc laclu, tagenñ aê katôm gebe jakêñ lau sêñgenñ ñoc anôña to gasêña atom, gêjac lau, nañ Tamoc kêjal i ñ êsêac sa nanjenñ ñawae.”

²⁴ Êsêac lau 10 sêñô e têtù môsi ñaclu lasi. ²⁵ Tec Jesu gêmôêc êsêac dêdêñ enj sêja ma kêsôm gebe “Amac ajalagac gebe lau samuc nêñ gôlinwaga sêkôninñ êsêac ma nêñ lau kapôêñ sêjam gôlinñ êsêac ñajaña. ²⁶ Mago amac amboac tonañ atom. Nac teñ embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñac kapôêñ, nañ êtu amacnêñ sakinwaga. ²⁷ Ma teñ embe taê ênam gebe êtu amacnêñ ñamata, nañ êtu amacnêñ gêñôma. ²⁸ Ñamalacnê Latu gêmêñ gebe sênam sakin enña atom, mago gebe ênam sakin to êkêñ tau ênac da lau taêsam.”

*Jesu gêgôm matapec luagêc sêlic gamêñ kêtiam
(Mar 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Ma gêdêñ tañ sêwi Jeriko sinñ nañ, lau topom-topom sêwê têdaguc Jesu. ³⁰ Ma matapec luagêc sêngôn intêna ñatali, nañ sêñô gebe Jesu kêsêlêñ gêmêñ, tec sêmôêc gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm walô aêagêc.” ³¹ Tec lau tonañ ñai sec binñ êsêagêc gebe sênam tañ tôñ. Mago êsêagêc sêmôêc sêpuc sagenñ gebe “Apômtau, Dawidnê Latu, taêm

walô aêagêc.” ³² Tec Jesu kêkô ma gêmôêc êsêagêc ma kêsôm gebe “Agêc abe janğôm asagenj êndênj amagêc.” ³³ Agêc sêsôm gêdênj enj gebe “Apômtau, ôngôm aêagêc matenjanô êpoa lasê.” ³⁴ Tec Jesu taê walô êsêagêc ma kêmoasac êsêagêc matenjanô e sep tagenj matenj gêlac ma têdaguc enj.*

21

Jesu jagêô lasê Jerusalem

(Mar 11:1-11; Luk 19:28-38; Joan 12:12-19)

¹ Ma gêdênj tanj êsêac têdabinj Jerusalem jasêsa Betpage, tanj gêc Lôckatêkwi nanj, Jesu kêsakinj njacsenjom luagêc ² ma kêsôm gêdênj êsêagêc gebe “Agêc asêlênj apenj malac, tanj gêc nêmnja nanj, ana ma gaôgenj andac donki têna tenj sêkô tônj ma njalatu kêkô gêwiñ, nanj anğamboac su ma awê andênj aê amênj. ³ Njac tenj embe êsôm binj êndênj amagêc, nanj agêc asôm gebe ‘Apômtau kêpô lêna genj tau’ ma oc êkênj gaôgenj êndênj amagêc.”

⁴ Binj tonanj kêsa gebe binj, tanj propete kêsôm nanj, êtu anô gebe

⁵ “Asôm êndênj Sion latuo gebe Gôlicgac me, nêmn kinj gêdênj aôm gêmênj, njac malô kêpi jagênğônj donki ma gênğônj bôc wabañja njalatu ñaô.”

⁶ Njacsenjomagêc sêja jasêsôm kêtôm Jesu kêsakinj êsêagêc, ⁷ sêwê donki têna to njalatu sêja jasêu nênj njakwê gêsac ma Jesu gênğônj ñaô. ⁸ Lau topom nênj taêsam sêja nênj njakwê gêc intêna, ma ñagêdô, sêsapu kalaunj mênjsêja gêc intêna. ⁹ Ma lau, tanj sêwê topom-topom sêmunj to têdaguc nanj, sêmôêc

* **20:34:** Alic Mat 18:28

gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu, alanem en, nañ gêmêñ gêjam Apômtau lanô. Osana êsa anğa lólôc.”

¹⁰ Ma gêdêñ tañ Jesu jagêô lasê Jerusalem nañ, lau malacña samucgen sêjam sêjô ma sêsôm gebe “Tônê asa.” ¹¹ Go lau topom tonañ sêsôm gebe “Propete Jesu, tañ anğa Nasaret Galilaiarña nañ, ñac tau tonsc.”

Jesu kêjanda lau anğa lôm dabuñ

(Mar 11:15-19; Luk 19:45-48; Joañ 2:13-22)

¹² Ma Jesu kêsô lôm dabuñ jakêjanda lau-samob, tañ têtulu gêñ sêmoa lôm dabuñ ñalêlôm nañ, sêsa awê sêja ma kêtin lau sêjam-mone-gêjô-tauwaga nêñ tebo to lau-têtulu-balôsiwaga nêñ lêpôn pinpon. ¹³ Go kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Teto gêc gebe ‘Aêñoc andu sêsam gebe andu mecña,’ mago amac agôm kêtü kêjanğowaganêñ gêsun.”

¹⁴ Ma matenpec to magin kêsü dêdêñ en sêja ma gêgôm êsêac ôlin ñajam kêsä anğa lôm dabuñ. ¹⁵ Lau dabuñsêga to biñsutau sêlic gêñ kain ten, tañ en gêgôm nañ, to ñapalê, tañ sêmôéc sêmoa lôm dabuñ gebe “Osana êndêñ Dawidnê Latu,” tec têtü môsi, ¹⁶ ma sêsôm gêdêñ Jesu gebe “Biñ tec êsêac sêsôm nec aôm gônô me.” Ma Jesu kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Aec, ganôgac. Ma bi ñ tonec gebe “Aôm kômasañ lambin kêsä ñapalê saun to gêñ dedec awenñsun’ nec amac asam atom me.” ¹⁷ Ma gêwi êsêac sin kêsä anğa malac gêja Betania ma gêc tônê.

Jesu kêpuc boa jambô

(Mar 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gêdêñ bêbêcgen Jesu gêmu gêja malac kêtiam e mo gêjô en. ¹⁹ Ma gêlic jambô ten kêkô intêna, tec kêtü gasuc gêja e gêlic gêñ ten atom, gêlic ñalauñ

naômagen. Ma kêsôm gêdên ka tau gebe “Aôm oc ônam njanô êtiam atom enden tîngen.” Ma jambô tau kêsêlic sep tagen. ²⁰ Ma nacsenomi sêlic e sênac lemej ma sêsôm gebe “Amboac ondoc, tec jambô kêsêlic sep tagen nec.” ²¹ Tec Jesu gêjô êsêac awen gebe “Biñjanô, aê jasôm êndên amac gebe Embe akên ôwiñ ma têmtac lulu atomanô, oc anğôm gên amboac tonan api jambôgen atom. Embe asôm êndên lôc tonec gebe ‘Ômbuc taôm sa nau taôm ôsêp gwêc ôna,’ ma oc alic njanô êsa. ²² Ma gên samob, tan amac aten êsêp nê m mec njalêlôm embe akên êwiñ, oc atap njanô sa.”

*Judawaga têtû kênac Jesunê nyclai njam
(Mar 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Jesu kêsô lôm dabun gêja kêtiam jakêdôn lau. Tec lau dabunșêga to launên laumata dêdên en sêja ma têtû kênac en gebe “Aôm gôgôm gên tonan gôjam nyclai ondoc lanô. Ma asa kêkên nyclai tau gêdên aôm.” ²⁴ Jesu gêjô êsêac awen gebe “Aê gabe jatu kênac biñ ten êndên amac amboac tonan. Embe ajô nóc kênac, go aê Jasam nyclai, tan gêjam aê sa ma gagôm gên tau nan, êndên amac amboac tonan gen. ²⁵ Joaņnê sanğu anğa ondoc, oc anğa Anôtônê me anğa nmalacnên.” Ma Êsêac taên gêjam gêc taun gen gebe “Embe tasôm gebe anğa Anôtônê, en oc êsôm êndên aêac gebe Ma amboac ondoc tec akên gêwiñ en atom. ²⁶ Ma embe tasôm gebe anğa nmalacnên, oc tatêc lau gebe samob sêlic Joaņ kêtôm propete.” ²⁷ Tec sêjô Jesu awa gebe “Aêac ajam kauc.” Ma en kêsôm gêdên êsêac gebe “Amboac tonan aê jasôm nyclai, tan gêjam aê sa ma gagôm gên tau nan, lasê êndên amac atom amboac tonan gen.

Binjôlinj latuagêcnêñ biñ keso tauña

²⁸ “Amac abe amboac ondoc. Nac tenj latu luagêc sêngôn. Enj gêdênj ñacsêga gêja ma kêsôm gebe ‘Latucenec, ocsalô ôna ônam kôm wainña.’ ²⁹ Nac tau gêjô enj awa gebe ‘Apômtau, aêc.’ Mago gêja atom. ³⁰ Go gêdênj ñac sêu ñ gêja ma kêsôm amboac tonanjenj gêdênj enj. Tec ñac tau gêjô enj awa gebe ‘Aê gadec.’ E saunjenj, go taê gêjam tau tec gêja. ³¹ Nac lagêc tonanjenj nêñ asa gêgôm tamenjinê biñ kêtutôtj.” Ma êsêac sêsôm gebe “Ñac saun.” Jesu kêsôm gêdênj êsêac gebe “Binjanô, aê jasôm êndênj amac gebe Telonj to mockainjo oc sêsô Anôtônê gamênj sêna sêmunj amac. ³² Joañ tec gêdênj amac gêmênj ma kêtôc biñ, taj Anôtô kêjatu nanj, gêdênj amac gebe andanjenj, mago akênj gêwinj enj atom. Telonj to mockainjogenj tec sêkênj gêwinj enj. Amac tec alicgac, mago taêm gêjam taôm to akênj gêwinj enj atom.

*Binjôlinj kêpi kôm wainña to ñagejobwaga
(Mar 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ “Anjô binjôlinj tenj. Andu ñatau tenj gêmôa, nanj kêsê wain kôm tenj, gêsô tunj e kêsô tau ma kêsap sêpip wain ñamala to kêkwê andu ñaatêkwa baliñ kêtutôtj sejob kôm tauña, go kêmasanjenj biñ gêdênj lau sênam kôm êpiña ma enj tau gêja gamênjbôm tenj. ³⁴ Noc wain ñanô êsaña kêdabinj, go kêsakinjenj nê sakinjwaga gêdênj kômwaga sêja gebe sêkôc ênê ñanô. ³⁵ Ma lau-sêjam-kômwaga sêkôc ênê sakinjwaga tôñ jasi tenj ma sêjac tenj êndu ma têtuc tenj ña poc. ³⁶ Ma kêsakinjenj ñagêdô kêtiam sêlêlêc ñamataña su sêja e sêgôm gênj tonanjenj gêdênj êsêac. ³⁷ Kêtutôtj ñamu enj kêsakinjenj nê latu gêdênj êsêac gêja ma kêsôm gebe ‘Êsêac oc tetoc aênjoc latuc sa.’ ³⁸ Kômwaga sêlic latu

tau gêmêḡ ma sêsôm gêdêḡ tauḡ gebe ‘Ḥac-gêwê-kaiḡ-gêḡlênsêmwaga tau tonec. Aḡôc, tanac eḡ êndu ma ênê gêḡlênsêḡ êtu aêacnêḡ.’ ³⁹ Go sêkôc eḡ tōḡ ma têtḡ eḡ aḡga kôm wainḡa kêsa gêḡa e sêḡac eḡ êndu. ⁴⁰ Amboac tonanḡ kôm wainḡa ḡatau embe êô lasê, oc êḡḡôm lau-sêḡam-kômwaga tonanḡ amboac ondodoc.” ⁴¹ Ma êsêac sêsôm gêdêḡ eḡ geb “Oc enseḡ lau sec tonanḡ popoc ma êwi kôm wainḡa siḡ êndêḡ lau teḡ sênam kôm êpi, taḡ sêkêḡ kôm ḡanô êndêḡ eḡ êtôm ḡanocḡeḡ naḡ.” ⁴² Ma Jesu kêsôm gêdêḡ êsêac gebe

“ ‘Poc taḡ sêkwêwaga sêbaliḡ siḡ naḡ,
poc tonanḡeḡ tec kêtu poc kêclêsuḡa.

Gêḡ tonanḡ Apômtau gêḡḡôm,
tec materḡanô talic amboac gêḡsêga teḡ.’

Biḡ tonanḡ teto gêc, oc asam atom me. ⁴³ Amboac tonanḡ jasôm êndêḡ amac gebe sêkôc Anôtônê gamêḡ su aḡga amacnêḡ ma sêkêḡ êndêḡ lau teḡ gebe sênam ḡanḡanô. ⁴⁴ Ḥac teḡ embe êtuc êpi poc tonec, oc ôli êḡḡic, ma poc tau êmbe êtuc êpi teḡ, oc êsac eḡ popocḡeḡ.”

⁴⁵ Lau dabuḡsêga to Parisai sêḡô ênê biḡḡoliḡ e sêḡala gebe eḡ kêsôm biḡ kêpi êsêac. ⁴⁶ Tec sebe sêkam eḡ tōḡ, mago têtêc lau gebe sêlic eḡ kêtôm propete teḡ. *

22

Biḡḡoliḡ kêpi moasiḡ awêḡa
(Luk 14:15-24)

* **21:46:** Osana ḡam gebe lambiḡ.

¹ Go Jesu gêoc awa sa ma gêjam kêtû bingôlinḡenḡ gêdêḡ êsêac kêtiam ma kêsôm gebe ² “Gamêḡ undambêḡa kêtôm kiḡ teḡ kêsî awê gebe latu ênam. ³ Ma kêsakiḡ nê sakiḡwaga gebe nasêkalem êsêac, taḡ jaenḡ moasiḡ awêḡa gêdêḡ êsêac kwananḡenḡ naḡ, e dedec ma sêmêḡ atom. ⁴ Go kêsakiḡ sakiḡwaga ḡagêdô ma kêsôm gebe Asôm êndêḡ êsêac, taḡ jaenḡ gêdêḡ êsêac naḡ, gebe ‘Alicḡac, aê gagôm ḡoc moasiḡ su, gaguḡ ḡoc bulimakao to bôc ḡadambê kapôêḡ-kapôêḡ ma gajac dabiḡ gêḡ samob e gêbacnê. Amboac tonanḡ amêḡ ma aniḡ moasiḡ awêḡa tau.’ ⁵ Lau tau sêḡô e sêkônḡ auc ma sêc êliḡ-êliḡ. Teḡ gêja nê kôm, ma teḡ gêgôm nê kôm awaḡa. ⁶ Lau ḡagêdô sêkam ênê sakiḡwaga tau tôḡ ma sêlêsu êsêac e sêjac êsêac êndu. ⁷ Tec kiḡnê lai kêpoa ma kêkêḡ nê lausiḡ sêja e sesenḡ lau, taḡ sêjac ênê sakiḡwaga êndu naḡ su ma sêkêc êsêacnêḡ malac ja geḡ. ⁸ Gocḡo kêsôm gêdêḡ nê sakiḡwaga gebe ‘Moasiḡ tau tec gajac dabiḡ su, mago êsêac, taḡ jaenḡ gêdêḡ êsêac naḡ, têtôm atom. ⁹ Amboac tonanḡ naakô intêna gêga tau ma embe andac lau, go akalem êsêac sêmêḡ sêniḡ moasiḡ awêḡa.’ ¹⁰ Tec sakiḡwaga tonanḡ ḡai sêsa intênaḡa sêja ma sêjac lau samob, taḡ dêdac naḡ sa, sec to ḡajam ḡôliḡ-goliḡenḡ e ḡaclenḡ sêlôc andu moasiḡḡa.

¹¹ “Ma kiḡ kêsô gêja gebe êlic ḡaclenḡ. Ma gêlic ḡac teḡ gêmoa, taḡ kêsô ḡakwê moasiḡḡa atom. ¹² Tec kêsôm gêdêḡ enḡ gebe ‘ḡacnec, aôm kôsô ḡakwê moasiḡḡa atom, mago amboac ondoc tec kôsô ḡômôêḡ.’ Ma ḡac tau awamê kêsa. ¹³ Go kiḡ kêsôm gêdêḡ sakiḡwaga gebe ‘Ansô enḡ lêma to akaiḡ tôḡ ma ambaliḡ enḡ êsa naêsêp gêsunḡbôm ḡalêlôm êna,

ec êtaŋ ma luluj êkôsiŋ êpi tau.’ ¹⁴ Njakalem gêdêŋ lau gwalêkiŋ, mago sêjaliŋ ulugen sa.”

Bij takisŋa

(Mar 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Go Parisai sêja sêkic bij sebe sêwa lip Jesu ŋa tau nê bij. ¹⁶ Tec sêsakiŋ nêŋ ŋacsenomi to Herodonê lau dêdêŋ Jesu jasêsôm gebe “Mêtêmôkê, aêac alic aôm ŋac biŋŋanôŋa ma kôdôŋ Anôtônê intêna ŋa biŋŋanôgeŋ ma goe go lau teŋ atom ma kôpuc openŋ lau teŋ atom. ¹⁷ Amboac tonanŋ ôsôm bij, taŋ taêm gêjam nanŋ êndêŋ aêac. Embe takêŋ takis êndêŋ kaisara oc eso biŋsu me masi.” ¹⁸ Mago Jesu kêjala êsêacnêŋ ŋalêlôm sec, tec kêsôm gebe “Amac dansantêna, amboac ondoc tec abe alêtôm aê. ¹⁹ Akôc mone takisŋa mênjalic acgom.” Tec êsêac sêkôc denari teŋ dêdêŋ eŋ sêja. ²⁰ Ma kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Asa nê ŋakatu to ŋatalô tonec.” Êsêac sêsôm gebe “Kaisaranê.” ²¹ Tec kêsôm gêdêŋ êsêac gebe “Amboac tonanŋ akêŋ kaisaranê gêŋ êndêŋ kaisara ma Anôtônê gêŋ êndêŋ Anôtô.” ²² Êsêac sêŋô bij tonanŋ e sê taêŋ ma sêwi eŋ siŋ ma sêc sêja.

Ŋacmatê sêndi sa ŋabiŋ

(Mar 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Gêdêŋ bêc tonanŋeŋ ma Sadukai, taŋ sêsôm sebe ŋacmatê oc sêndi sa atom nanŋ, dêdêŋ Jesu sêja ma têtû kênac eŋ gebe ²⁴ “Mêtêmôke, Mose kasôm gebe ‘Ŋac teŋ embe êmac êndu ma nê gôlôac masi, nanŋ lasi ênam ênê awêtuc gebe êka gôlôac lasê êjô têwa su.’ ²⁵ Lasitêwai 7 sêmoa sêwiŋ aêac. Ŋacsêga gêjam awê e gêmac êndu. Ênê wakuc masi, tec gêwi

nê awê siŋ gêdêŋ lasi, taŋ kêsi eŋ naŋ. ²⁶ Awê tagen tonan ma lasitêwa m ten tonan sêjam gelom-gelom jakêsu ŋac saun. ²⁷ Samob sêmac acgom, go awê tau gêmac êndu kêdaguc. ²⁸ Êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa, eŋ oc êtu lau 7 nêŋ asa nê awê gebe êsêac samob sêjam eŋ su.”

²⁹ Ma Jesu gêjô êsêac awen gebe “Amac ajala mêtê to Anôtônê ŋaclai atom, tec taêm gêjam biŋ keso. ³⁰ Gebe êndêŋ noc ŋacmatê sêndi saŋa ŋacwaga oc sênam awê atom ma lau sênam ŋac atom, samob têtôm aŋela, taŋ sêmoa undambê naŋ. ³¹ Biŋ ŋacmatê sêndi saŋa, taŋ Anôtô kêsôm gêdêŋ amac gêc mêtê naŋ, asam atom me. Eŋ kêsôm gebe ³² ‘Abrahamnê Anôtô agêc Isaknê Anôtô ma Jakobnê Anôtô aê.’ Eŋ ŋacmatênêŋ Anôtô atom, eŋ lau materŋ jali nêŋ Anôtô.” ³³ Lau topom-topom sêŋô biŋ, taŋ Jesu kêdôŋ naŋ, e têtakê.

*Biŋsu ŋalô, taŋ kêlêlêc ŋagêdô su naŋ
(Mar 12:28-34; Luk 10:25-28)*

³⁴ Parisai sêŋô eŋ gêjam Sadukai awen auc, tec sêkac taun sa ³⁵ ma acnêŋ biŋsutau ten gebe êlêtôm eŋ, tec kêtû kênac gebe ³⁶ “Mêtêmôkê, biŋsu ŋajatu ondoc kapôeŋ kêlêlêc ŋagêdô su gêc biŋsu ŋabuku.” ³⁷ Ma eŋ kêsôm gêdêŋ eŋ gebe “‘Têmtac êwiŋ Apômtau, aômnmê Anôtô, tonêm ŋalêlôm samuc ma nêŋ katôm samuc ma nêŋ kauc samuc êwiŋ eŋgeŋ.’ ³⁸ Biŋsu ŋajatu ŋamataŋa tonan tec kapôeŋ kêlêlêc. ³⁹ Kêtû luagêcŋa kêtôm tonan gebe ‘Têmtac êwiŋ lau wacbaŋ aôm amboac têmtac gêwiŋ taôm.’ ⁴⁰ Biŋsu ŋajam luagêc tonan tec gedêŋ Mosenê biŋsu samob to propetenêŋ biŋ tôŋ.”

*Kilisi asa nê latu eŋ**(Mar 12:35-37; Luk 20:41-44)*

⁴¹ Parisai sêkac tauŋ sa sêmoa ma Jesu kêtû kênac êsêac gebe ⁴² “Amac taêm gêjam biŋ amboac ondoc kêpi Kilisi, asa nê latu eŋ.” Ma êsêac sêsôm gêdêŋ eŋ gebe “Dawidnê latu.” ⁴³ Eŋ kêtû kênac êsêac gebe “Amboac ondoc, Nalau gêôc Dawid awa sa ma kêsam eŋ gebe ‘Apômtau’ ma kêsôm gebe

⁴⁴ ‘Apômtau kêsôm gêdêŋ aêŋoc Apômtau gebe mênôŋgôn aêŋoc anôŋa

e jakêŋ nêŋ ŋacjo sêŋêc amkaiŋ ŋalabu acgom.’

⁴⁵ Embe Dawid êsam eŋ gebe ‘Apômtau’ mago amboac ondoc tec Kilisi kêtû ênê latu.” ⁴⁶ Ma ŋac teŋ kêtôm gebe êjô eŋ awa ŋa biŋ teŋ atom ma gêdêŋ bêc tonan têtêc tauŋ e têtû kênac biŋ teŋ gêdêŋ eŋ kêtiam atom.

23*Jesu geŋ oliŋ biŋsutaŋ to Parisai**(Mar 12:38-40; Luk 11:37-52; 20:45-47)*

¹ Gêdêŋ ŋasawa tonan Jesu kêsôm biŋ gêdêŋ lau pom kapôêŋ teŋ to nê ŋacsenomi gebe ² “Biŋsutaŋ to Parisai têdôn to sêwa Mosenê biŋsu sa. ³ Amboac tonan biŋ samob, taŋ sêsôm gêdêŋ amac nan, ajop to amansaŋ. Tagenŋ gêŋ, taŋ sêgôm nan, anğôm atom, gebe êsêac sêsôm gêc awenŋsungeŋ, mago tauŋ sêgôm atom. ⁴ Êsêac sêkic gêŋ ŋawapac ma sêu gêsac lau magiŋm, ma êsêac tauŋ segenŋ taungeŋ. ⁵ Êsêac sêgôm nêŋ gêŋ samob kêtû ŋamalac sêlicŋagenŋ, sebec nanenŋenŋ kapôêŋ mecŋa to sêsô ŋakwê ŋalêsô baliŋ. ⁶ Ma êsêac têtêc gêwiŋ sebe sênac tauŋ mata-mata gebe sêŋgônŋ ŋamatagenŋ anğa

gamêñ sêniñ gêñña to anğa lôm amboac tonanğen,
⁷ ma sebe lau awenğ ênac êsêac anğa malacluñ
to sêsam êsêac gebe ‘Mêtêmôkê’. ⁸ Mago sêsam
amac gebe ‘Mêtêmôkê’ atom, ñac tagenğ kêtü nêñ
mêtêmôkê ma amac samob atu ñalasiñtêwaigenğ. ⁹ Ma
asam ñac teñ anğa nom gebe ‘Tamemi’ atom,
amac Tamemi tagenğ tê gêmoa undambê. ¹⁰ Ma
sêsam amac gebe “Laumata mêtêña’ atom, gebe
amacnêñ laumata mêtêña tagenğ tec Kilisi tau.
¹¹ Amacnêñ ñac kapôênğ atu amacnêñ sakinğwaga.
¹² Teñ embe etoc tau sa, go Anôtô êkôninğ enğ ma teñ
embe êkôninğ tau, go Anôtô etoc enğ sa.

¹³ “Ojaê amac dansanğtêna, biñsutau to Pari-
saimênğ, tec êlai gamêñ undambêña auc gêdênğ
ñamalacgoc. Amac taôm oc asô ana atom, ma lau
tañ sebe sêsô sêna nañ, tec amac akô êsêac auc
sêwiñ.

¹⁴ [“Ojae amac dansanğtêna, biñsutau to Pari-
saimênğ, tec ajañgo awêtucnênğ andu to ñawaba
ñawaô, mago akwa taôm auc ña mec baliñ. Ñagêjô
oc êtap amac sa êlêlêc.]

¹⁵ “Ojae amac dansanğtêna, biñsutau to Pari-
saimênğ, tec ajac laoc gwêc to masanğmgenğ abe
anam ñac jaba tagenğ ôkwi êtu Juda. Ma embe anam
enğ ôkwi su, oc anğôm enğ êtu lamboam ñakêlênđinğ
ñalatu êlêlêc amac taôm su.

¹⁶ “Ojae amacmênğ tec matempec, mago abe awê
lau. Amac asôm gebe ‘Ñac teñ embe êtôc lêma êpi
lôm dabuñ, oc êñğôm nê biñ ñanô êsa atom. Ma
tagenğ embe êtôc lêma êpi lôm dabuñ ñagold, tonanğ
tec oc êñğôm ñanô êsa.’ ¹⁷ Meloc to matempec ñanô
amac. Gêñ ondoc ñanô, gold me lôm dabuñ, tañ

gêgôm gold kêtû gêṅ dabuṅ. ¹⁸ Ma teṅ gebe ‘Teṅ embe êtôc lêma êpi altar, oc êṅgôm nê biṅ ṅanô êsa atom. Ma tagenṅ embe êtôc lêma êpi da, taṅ gêsac altar tau ṅaô, tonanṅ tec oc êṅgôm ṅanô êsa.’ ¹⁹ O matempecac, gêṅ ondoc ṅanô, da me altar, taṅ gêgôm da kêtû dabuṅ. ²⁰ ṅac embe êtôc lêma êpi altar, nanṅ oc êtôc êpi altar tau to gêṅ samob, taṅ gêsac ṅaô nanṅ êwiṅ. ²¹ Ma teṅ embe êtôc lêma êpi lôm dabuṅ, nanṅ oc êtôc êpi lôm tau to ṅac, taṅ gêmoa lôm ṅalêlôm nanṅ êwiṅ. ²² Ma ṅac teṅ embe êtôc lêma êpi undambê nanṅ oc êtôc êpi Anôtônê lêpôṅ to ṅac, taṅ gêṅgôṅ ṅaô nanṅ êwiṅ.

²³ “Ojae amac dansaṅtêna, biṅsutau to Parisaimêṅ, amac embe atap laki to gwêc ma môsi 10-10 sa, go akêṅ ṅatenṅ êtu da. Ma biṅsu ṅakolenṅ ṅanô tonec biṅgêdêṅ to taêm walô lauṅa ma akêṅ gêwiṅ, tec awi siṅ, Daṅgôm teṅ ma dawî teṅ siṅ atom. ²⁴ Amac matempec, mago abe awê lau. Embe anîṅ gwada saunṅsaunṅ, go ajalinṅ ṅatêkwa ṅapepgeṅ, ma bôc tec aenṅ totêkwageṅ.

²⁵ “Ojae amac dansaṅtêna, biṅsutau to Parisaimêṅ, tec akwasîṅ laclu to suc ṅadêmôêṅa ṅapep ma ṅalêlôm geṅgeṅ to gêṅ wauc-wauc gêjam auc. ²⁶ Aô, matapec Parisai, ôkwasîṅ laclu ṅalêlôm êmuṅ acgom, go ṅadêmôêṅa ṅawasi êsa êwiṅ.

²⁷ “Ojae amac dansaṅtêna, biṅsutau to Parisaimêṅ, amac tec atôm sêô, taṅ sêsê ṅadêmôêṅa ṅa pocko gebe ṅakatu ṅajam, go ṅalêlôm nanṅ ṅacmatê ṅatêkwa to gêṅ gêmôb gêjam auc. ²⁸ Amac atôm tonanṅ. ṅamalac sêlic amacnêm ṅadêmô ṅa amboac lau gadêṅ, mago nêṅ ṅalêlôm tec biṅdansanṅ to gêṅ sec gêjam auc.

29 “Ojae amac dansantêna, biñsutau to Parisaimên, tec akwê andu kêkô propetenên sêô ñaô to ajam gêlôn lau gêdên nên sêô ³⁰ ma asôm gebe ‘Aêac embe dangôn êndên tameninên têm, oc tawe propetenên dec ñakaiñ atom.’ ³¹ Amacnêm biñ tonan gêwa amac sa gebe Lau tañ sêjac propete êndu nan, nên latuñ amac. ³² Amboac tonan anac dabiñ tameminên secmañ. ³³ Moac to lêñuckêm ñalatu amac, abe aêc lamboam ñakêlêndin ñamêtôc su amboac ondoc.

³⁴ Amboac tonan alic acgom, aê jasakin propete to lau malô ma biñsutau êndên amac, ma amac oc anac êsêacnên ñagêdô êndu to anac ñagêdô sêpi kakesotau ma ai ñagêdô anğa nêm lôm ma ajanda ñagêdô selom-selom malacgen sêna, ³⁵ gebe dec ñajam samob, tañ sêkêc siñ anğa nom gêdên ñac gêdên Abelnê dec e gêdên Balakia latu Sakaria nê dec, tañ ajac en êndu anğa lôm dabuñ tau to altar dajaña ñasawa nan, êpi amac samob. ³⁶ Biññanô, aê jasôm êndên amac gebe Gêñ samob tonan ñai ñagêjô oc êtap lau têm tonecña sa.

*Jesu kêtañ tañiboa kêpi Jerusalem
(Luk 13:34-35)*

³⁷ “Jerusalem, Jerusalem, aôm gôjac propete êndu to kôtuc êsêac, tañ Anôtô kêsakin dêdên aôm sêwac nan, ña poc êndu. Aê gagôm gêñlêlôm elêmê gabe janac aôm nêm ñapalê sa amboac talec têna gêjac ñalatu sa sêsô magê ñalabu, mago amac adec. ³⁸ Alic acgom, amacnêm andu oc êtu tuc êkôña. ³⁹ Aê jasôm êndên amac gebe Galoc oc alic aê êtiam atom, e taôm asôm gebe ‘Lambiñ êndên en, tañ

gêmêḡ gêjam Apômtau laḡô naḡ.’ ”* naḡeḡeḡ toatali ḡasec-ḡasec. Êsêac teto biḡsu ḡagêdô kêsêḡ papiama sêkêḡ kêsêḡ atali ma sebec gêdêḡ noc mecḡa. ḡakwê ḡalêsô aclê ḡam gebe êkêḡ puc lau e sêlin Anôtônê biḡsu siḡ atom.

24

Jesu geoc senseḡ lôm dabuḡ su ḡabiḡ lasê

(Mar 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Jesu kêsama aḡga lôm dabuḡ gêja ma nê ḡacseḡomi dêdêḡ eḡ sêja sebe têtôc lôm dabuḡ ḡaandu êndêḡ eḡ. ² Tec eḡ gêjô êsêac awenḡ gebe “Amac alambinḡ gêḡ samob tônê me. Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe Poc teḡ oc êḡḡôḡ teḡ ḡaô aḡga tonec atom, têta samob salinḡ-salinḡeḡ.”

Gêḡwapaç ênac m tau

(Mar 13:3-13; Luk 21:7-19)

³ Jesu jagêḡḡôḡ Lôckatêkwi acgom, go ḡacseḡomi dêdêḡ eḡ sêja jasêmoa nêḡ taunḡa, go sêsôm gebe “Ôsôm êndêḡ aêac acgom, êndêḡ ondoc biḡ tonanḡ ḡanô êsa ma asageḡ oc êtu aôm ômôêḡ to nom ḡatêku êsuḡa ḡabelo.”

⁴ Ma Jesu gêjô êsêac awenḡ gebe “Alic taôm gebe lau sênam amac ôkwi atom. ⁵ Lau gwalêkinḡ oc sênam aê laḡôc sêmêḡ ma sêsôm gebe ‘Aê Kilisi,’ ma sênam lau taêsam ôkwi. ⁶ Malôgeḡ oc aḡô siḡ ḡawae to siḡ ḡaboḡa. Alic taôm, atakê atom. Gêḡ samob tonanḡ mênêsa, mago noc ḡatêku êsuḡa atom tageḡ. ⁷ Laum teḡ sêndi sebe sênac siḡ êndêḡ laum teḡ ma gamêḡ teḡ êndêḡ gamêḡ teḡ to tôbôm êsa ma ôjô

* **23:39:** Mosenê biḡsu kêjatu gebe lau Juda sêmansanḡ

ênamênam êtôm gamêngen. ⁸ Gêñ samob tonañ ñai gêjac m gêñ ñandanñ ñanô tau.

⁹ “Go sêkêñ amac gebe sêlênsu amac e sênac amac êndu. Ma lau tomôkêtomokê têtac endec amac êtu aêñoc ñaêña. ¹⁰ Êndêñ tonañ lau taêsam oc sêwi sêkêñ gêwiñ sinj to seoc taunñ lasê-lasê ma têtac endec taunñ. ¹¹ Ma propete dansañ gwalêkinj oc sêndi sa mênêsênam lau taêsam ôkwi. ¹² Êtu gêñ alôb-alôb ênam sêgaña lau taêsam nêñ têtac gêwiñ oc ñaluc êsa. ¹³ Ma ñac, tañ êpuc tau têtac e êndêñ ñamadinñ nanñ, Anôtô ênam enñ kêsi. ¹⁴ Ma sênam mêtê êpi ñawae ñajam Anôtônê gamêñña tonec aña nom samucgenj e lau samuc samob sêñô, go bêtac ñatêku êsuña tau mênêsa.”

Gêñwapac ñanô tau

(Mar 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ “Embe alic gêñ alôb-alôb, tañ propete Daniel kêsôm ñabinñ nanñ, ensenj gêñ ñawaô êkô gamêñ dabunñ—lau tañ sêsam binñ tonec nanñ, nêñ kauc êsamanñ — ¹⁶ go êsêac, tañ sêngônñ Judaia nanñ, sêc sêpi lôc sêna. ¹⁷ Tenj embe êngônñ salôm ñaô, nanñ oc ê-sêp naêkôc nê gêñ su aña nê andu atom. ¹⁸ Ma tenj embe êmoa kôm, nanñ êmu naêkôc nê ñakwê atom. ¹⁹ Ojae lauo, tañ sêmoa tenj to êsêac, tañ sêkêñ su ñapalê sêmoa nanñmêñ êndêñ bêtac ônê. ²⁰ Amboac tonañ atenñ mec êtu aêc êndêñ komô to êndêñ sabet atomña, ²¹ gebe êndêñ bêtac ônê gêñwapac kapôênñ êsa êtôm tañ kêsa gêdêñ nom ñatêm andangenñña e mênégêdêñ galoc atom, ma êtu ñamu oc êsa amboac tonañ êtiam atomanô. ²² Ma embe Anôtô ênac bêtac tonañ ñagêdô êngic atom, oc lau tenj sêngônñ matenñ

jali atom. Mago êtu lau, taŋ eŋ kêjaliŋ êsêac sa naŋŋa, tec oc ênac bôc tonan êŋgic.

²³ “Êndêŋ tonan teŋ embe êsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic acgom, Kilisi tec gêmoa tonec’ me ‘Gêmoa ônê,’ naŋ akêŋ êwiŋ atom. ²⁴ Kilisi dansan to propete dansan oc mênssêsa ma sêŋgôm gêntalô kapôêŋ to gêŋsêga. Embe têtôm, go sêwê lau Anôtô kêjaliŋ êsêac saŋa ôkwi amboac tonan. ²⁵ Alic acgom, aê kakêŋ puc amac kwananŋgac.

²⁶ “Amboac tonan embe sêsôm êndêŋ amac gebe ‘Alic acgom, eŋ gêmoa gamêŋ sawa,’ naŋ asa ana atom. Embe sêsôm gebe ‘Alic acgom, eŋ gêmoa balêmlêlôm,’ naŋ akêŋ êwiŋ atom. ²⁷ Kêtôm ôsic kêkac aŋga gamêŋ oc kêpiŋa gê tônŋeŋ e gêdêŋ gamêŋ oc kêsêpŋa naŋ Ŋamalacnê Latu embe êmêŋ, oc êtôm tonan. ²⁸ Gêŋgêmbôb teŋ embe ênêc, naŋ aoco sêkac taŋ sa.

*Ŋamalacnê latu êmu êmêŋ
(Mar 13:24-27; Luk 21:25-28)*

²⁹ “Gêŋwapac ŋabêc tonan êmbacnê, go sep tagen oc ênam kanuc ma ajôŋ êŋgamiŋ ŋawê ma utitala êpôp-êpôp aŋga undambê, ma gêŋ ŋaclai undambêŋa kôtêŋ-kôtêŋŋeŋ. ³⁰ Tonan su acgom, go Ŋamalacnê Latunê gêbôm aŋga undambê mênêsa ma lau tomôkê-tomôkê samob aŋga nom oc têtan taŋiboa ma sêlic Ŋamalacnê Latu êŋgôn tao undambêŋa ŋaô toŋaclai ma toŋawasi kapôêŋ êmêŋ. ³¹ Ma eŋ oc êsakiŋ nê aŋela todauc êtan kapôêŋ ma êsêac sênac ênê lau, taŋ kêjaliŋ êsêac aŋga mu aclê ŋam to aŋga undambê ŋamadiŋ samobŋeŋ naŋ sa.

Kaleloj êkêj puc aêac
(Mar 13:28-31; Luk 21:29-33)

0³² “Kaleloj êtu biŋgôliŋ êwa nêma kauc sa. Êndêj taŋ ŋalaka êliŋ têkwi to ŋamatadêbu êjac sa naŋ, ajala gebe ockêsa kêdabiŋ. ³³ Amac amboac tonan. Êndêj tê alic gêj samob tonan ŋai mênêsa nê, ajala gebe Ŋac tau mênkêdabiŋ katam. ³⁴ Biŋŋanô, aê jasôm Êndêj amac gebe Gôlôac tonec oc sênaŋa atom e gêj tonan ŋai samob ŋanô êsa acgom. ³⁵ Undambê to nom oc ênaŋa, mago aêjoc biŋ oc ênaŋa atomanô.

Ŋac teŋ kêjala bêc to ockatu atom
(Mar 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Bêc tonan to ockatu ŋac teŋ kêjala atom e aŋela undambêŋa sêjam kauc ma Latu gêjam kauc amboac tonan, Tama taugen tec gêlic. ³⁷ Ŋamalacnê Latu êmu êmêj ŋabêc oc êtôm Noanê bêc. ³⁸ Gêdêj taŋ bu kêsuŋ atomgen naŋ, seŋ to sênôm gêj ma ŋac sêjam awê to awê sêjam ŋac, sêgôm sêmoa e gêdêj bêc, taŋ Noa kêsô waŋ ŋalêlôm gêja naŋ, ³⁹ ma sêjam kauc taŋ sêmoa e bu kêsuŋ mênjesen êsêac samob su. Ŋamalacnê Latu êmu êmêj ŋabêc oc êtôm tonan. ⁴⁰ Êndêj tonan ŋac luagêc oc sêmoa kôm, naŋ Anôtô oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ, ⁴¹ ma awê luagêc oc sêlai polom sêmoa, naŋ Anôtô oc êkôc teŋ sa ma êwi teŋ siŋ. ⁴² Amboac tonan anam jali gebe ajam kauc bêc amacnêma Apômtau êmu êmêj. ⁴³ Ajala tonec gebe Andu ŋatau embe êjala ockatu geŋgeŋtêna oc êmêj êndêj êmbêcŋa, naŋ oc ênam jali gebe êkô geŋgeŋtêna auc, ec êtuc êné andu popoc atom. ⁴⁴ Tec amansaŋ taôm amboac

tonanġen gebe Ɗamalacnê Latu êmêġ êndêġ ockatu, nanġ amac abe oc êmêġ atom nanġ.

Biġġolin sakiġwaga ġêdeġ to kesonġa
(Luk 12:41-48)

⁴⁵ “Sakiġwaga ơaġêġ ma tokauc ondoc, taġ nê ơatau kêkêġ eġ gebe ejop ênê komwaga gebe êkêġ mo êndêġ êsêac êtôm ơanocġen. ⁴⁶ Aê aoc êoc sakiġwaga tonanġ, taġ nê ơatau êmu êmêġ ma êtap eġ sa gebe kêsap nê kôm tôġ ġêmoa. ⁴⁷ Biġġanô, aê jasôm êndêġ amac gebe ơatau oc êkêġ eġ ejop ênê waba samob. ⁴⁸ Ma sakiġwaga sec tonanġ embe taê ênam ênêc tau gebe ‘Ɗoc ơatau ġêġam ġamêġ tôġ,’ ⁴⁹ ma ênac m gebe i nê sakiġwaga ơaġêdô ma êniġ to ênôm ġêġ êwiġ lau, taġ sênôm ġêġ e kêġaġiġ êsêac nanġ, ⁵⁰ go sakiġwaga tonanġ nê ơatau êmêġ êndêġ bêc, nanġ eġ gebe oc êmêġ atom nanġ, to êndêġ ockatu, nanġ eġ kêġala atom nanġ, ⁵¹ oc ênac eġ popoc to êkêġ ơaġêġô êpi eġ êwiġ dansaġtêna, go ac têtanġ ơanô ma luġluġ êkôsġiġ êpi tau aġga ônê.

25

Biġġolin awêtakiġ 10ġa

¹ “Êndêġ tonanġ ġamêġ undambêġa oc êtôm awêtakiġ 10 sêkôc nêġ lamp sa ma sêpuc ơac-gebe-ênam-awêwaga tôġtôġ sêġa. ² Êsêacnêġ lemeġ teġ nêġ kaucmê ma lemeġ teġ tokauc. ³ Kaucmêo sêkôc nêġ lamp sa, mago sêkôc buġa ġêwiġ atom. ⁴ Ma êsêac tokauc, nanġ tec sêkôc buġa kêsêp kekec ġêwiġ nêġ lamp. ⁵ Ɗac-gebe-ênamawêwaga ġêġam ġamêġ tôġ ma êsêac sêġac tuluc sêġġônġ e sêc bêc samob.

⁶ “Gêdêñ gêbêc gêja lugenj môêc tenj kêtanj gebe ‘Aô, ñac-gebe-ênâm-awêwaga gêmênj, apuc enj tôñtôn ana.’ ⁷ Gêdêñ tonanj awêtakiñ samob dêdi sa ma sêmasanj nêñ lamp. ⁸ Go kaucmêo sêsôm gêdêñ tokauco gebe ‘Akêñ buja ñagêdô êndêñ aêac gebe aêacma lamp oc êmac.’ ⁹ Tec tokauco sêjô êsêac awenj gebe ‘Masigoc, oc êtôm aêac sêlêñ atom. Amboac tonanj naanam ôli nêñ êndêñ têtulu-gênwaga acgommanj.’ ¹⁰ Êsêac tonanj sebe sênam ôli, tec têtulu lênña sêmoa ma ñac-gebe-enamawêwaga gêmênj e êsêac, tanj sêmasanj tauñ kwananjenj nanj, sêsô sêwiñ enj gebe nasêniñ ñamoasiñ ma katam ñajanja kêsa.

¹¹ “Sêmoa acgom, go awêtakiñ ñagêdô, nanj sêmênj amboac tonanj ma sêsôm gebe ‘Apômtau, Apômtau, ôiêc katam su êndêñ aêac.’ ¹² Mago enj gêjô êsêac awenj gebe ‘Binñanô, aê jasôm êndêñ amac gebe Gajam kauc amac.’ ¹³ Amboac tonanj anam jali, gebe ñabêc to ñaockatu amac ajam kauc.

Binğôliñ gold totaluñja
(Luk 19:12-27)

¹⁴ “Têm tau tonanj tanam dôñ êpi ñamalac, tanj gebe êna gamênjbôm tenj nanj. Enj kêkalem nê sakiñwaga gebe ênac sam nê waba êndêñ êsêac. ¹⁵ Enj kêkêñ gold talu lemenj tenj gêdêñ ñac tenj, ma luagêc gêdêñ ñac tenj, ma tenj gêdêñ ñac tenj, kêtôm êsêacnêñ kauc, ma gêc gêja. ¹⁶ Ma ñac, tanj kêkôc talu lemenj tenj nanj, gêja sebenj jagêjam kôm kêpi awa tau ma kêtulu gênj e kêtap talu lemenj tenj sa mênğêwiñ. ¹⁷ Ma ñac, tanj kêkôc talu luagêc nanj, kêtulu luagêc mênğêwiñ. ¹⁸ Ma ñac, tanj kêkôc tagenj nanj, gêja jakêkwê nom ma kêsunj nê ñataunê awa auc.

19 “Nasawa nêngen gêjaŋa su, go sakinwaga tonan nêŋ ŋatau gêmu gêmên gebe sêwa awa ŋam sa êndên en. 20 Ma ŋac, taŋ kêkôc gold talu lemeŋ teŋ naŋ, kêsâ gêja ma kêkôc gold talu lemeŋ teŋ mêngêwiŋ ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkên gold talu lemeŋ teŋ gêdên aê, mago aê katap lemeŋ teŋ sa mêngêwiŋ.’ 21 Tec nê ŋatau kêsôm gêdên en gebe ‘O ŋajam, aôm sakinwaga ŋajam ma ŋaŋên, tec gojob geŋ luagêcgeŋ ŋapep. Aê jakên aôm ojop gêŋ taêsam. Ôsô nêŋ ŋataunê gamên têtac ŋajamŋa ôna.’ 22 Ma ŋac, taŋ kêkôc gold talu luagêc naŋ, kêsâ gêja ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aôm kôkên gold talu luagêc gêdên aê, mago aê katap gold talu luagêc sa mêngêwiŋ.’ 23 Ma nê ŋatau kêsôm gêdên en gebe ‘O ŋajam, aôm sakinwaga ŋajam ma ŋaŋên, tec gojob gêŋ luagêgeŋ ŋapep. Aê jakên aôm ojop gêŋ taêsam. Ôsô nêŋ ŋataunê gamên têtac ŋajamŋa ôna.’ 24 Go ŋac, taŋ kêkôc gold talu tageŋ naŋ, kêsâ gêja amboac tonan ma kêsôm gebe ‘Apômtau, aê galic aôm ŋac laŋômsiboa. Gêŋ taŋ aôm kôsê atom, mago kôkôc ŋanô, ma gêŋ taŋ aôm kôpalip atom, mago gôjac sa elêmê. 25 Aê katêc tauc, tec gaja ma kasuŋ nêŋ gold totalu auc kêsêp nom. Ôlic acgom, nêŋ gêŋ tau tec gêwac.’ 26 Mago nê ŋatau gêjô en awa gebe ‘Aôm sakinwaga sec to ojom, aôm gôlic aê kakoc gêŋ, taŋ kêsê atom naŋ, ŋanô sa to gajac gêŋ, taŋ kapalip atom naŋ, sa me. 27 Embe amboac tonan, go ôkên ŋoc awa êndên lausêjam-mone-gêjô-tauwaga acgomman, go embe jamu jamên amboac tec ma jakôc ŋoc gêŋ tonalakacgeŋ. 28 Amboac tonan akôc ênê gold totalu tau su ma akên êndên ŋac, taŋ kêkôc gold talu 10 naŋ. 29 Gebe ŋac, taŋ

kêtap gêñ sa su nan, oc sêkêñ ñagêdô naêwiñ e êlêlêc su. Ma ñac, tan kêkôc gêñ ten atom nan, oc sêkôc gêñ ñagec, tan gêc enña nan su êwiñ. ³⁰ Ma sakiñwaga ñanô masi nan, ambaliñ en sin êsêp gêsunbômsêga êna. Anja ônê êsêac oc têtan ma lunlun ekôsiniñ tau.’ ”

Jesu êmêtôc laum nomña samob

³¹ “Êndên tan Ñamalacnê Latu êmu êmên tonê ñawasi ma anela samob sêwiñ en nan, êngôn ñawasi ñalêpôn ñaô ³² ma êkac laum nomña samob sa sêkô en lanônem ma êwa êsêac êkôc amboac ñacgejob gêwa nê domba to noniñ kêkôc ³³ ma êkên domba sêkô ênê anôn ma noniñ sêkô gasêña. ³⁴ Go kiñ oc êsôm êndên êsêac, tan sêkô ênê anôn nan gebe ‘Amac tan Tamoc gêjam mec amac nan amên. Tamoc kêmasan gamên kwanangen kêtú amacña gêdên tan kêkên undambê to nom nan. Tec akôc gamên tau sa êtu nêñ gêñlênsêm. ³⁵ Mo gêjô aê, ma amac akên gêñ aê gaen, bu gêjô aê, ma amac akên bu aê ganôm, aê ñac jaba, ma amac agôm ja aê. ³⁶ Aê ôlic ñaôma, ma amac akên ñakwê aê kasô, gêmac gêgôm aê, ma amac ajac aê kêsi, aê ganôn kapoacwalô, ma amac adên aê amên.’ ³⁷ Êndên tonan lau gêdên oc sêjô en awa gebe ‘Apômtau, gêdên ondoc aêac alic mo gêjô aôm, ma akên gêñ aôm goen, me bu gêjô aôm, ma akên bu aôm gônôm. ³⁸ Gêdên ondoc aêac alic aôm ñac jaba, ma agôm ja aôm, me ôlim ñaôma, ma akên ñakwê aôm kôsô. ³⁹ Ma gêdên ondoc alic gêmac gêgôm aôm me gônôn kapoacwalô, ma adên aôm awac ajac aôm kêsi.’ ⁴⁰ Ma kiñ oc êjô êsêac awen gebe ‘Biñanô, aê jasôm êndên amac gebe Gên tan amac

agôm gêdêḡ aêḡoc lasici ḡasec-sec tecenec ḡai nêḡ ten nan, agôm gêdêḡ aêḡac.’

⁴¹ “Go êsôm êndêḡ êsêac, taḡ sêkô gasêḡa nan, amboac tonec gebe ‘Sec ḡalatu amac, aêc su asêḡ ja kêlakoc tenḡeḡḡa, taḡ Tamoc kêmasaḡ kêtû Sadaḡ to nê aḡelaḡa nan ana. ⁴² Mo ḡêjô aê, ma amac akêḡ ḡêḡ aê gaen atom, bu ḡêjô aê, ma amac akêḡ bu aê ganôm atom. ⁴³ Aê ḡac jaba, ma agôm ja aê atom, aê ôlic ḡaôma, ma amac akêḡ ḡakwê aê kasô atom, ḡêmac ḡêḡôm aê, ma ḡêḡḡôḡ kapoacwalô, ma amac ajaḡ aê kêsi atom.’ ⁴⁴ Go êsêac oc sêjô en awa gebe ‘Apômtau, gêdêḡ ondoc aêac alic mo ḡêjô aôm, me bu ḡêjô aôm, me alic aôm ḡac jaba, me ôlim ḡaôma, me ḡêmac ḡêḡôm aôm, me ḡôḡḡôḡ kapoacwalô, ma ajam sakiḡ aôm atom.’ ⁴⁵ Go en êjô êsêac awen gebe ‘Biḡḡanô, aê jasôm êndêḡ amac gebe ḡêḡ taḡ amac agôm gêdêḡ lau ḡasec-sec tecenec ḡai nêḡ ten atom nan, agôm gêdêḡ aê atom amboac tonan.’ ⁴⁶ Ma êsêac tonan sêsêḡ ḡagêjô ḡaḡandaḡ ênêc tenḡeḡḡa, mago lau gêdêḡ oc sêḡḡôḡ mataḡ jali tenḡeḡḡa.”

26

Sêkic Jesunê biḡ

(Mar 14:1-2; Luk 22:1-2; Joaḡ 11:45-53)

¹ Jesu ḡêjac mata biḡ tonan ḡai samob su, go kêsôm gêdêḡ nê ḡacseḡomi gebe ² “Amac alicḡac, bêc luagêc ênaḡa acgom, ma Pasa, ma oc sêkêḡ ḡamalacnê Latu êpi kakesotau êna.”

³ Gêdêḡ tonan lau dabuḡsêḡa to launêḡ laumata sêkac taḡ sa sêmoa dabuḡsêḡa, taḡ sêsam en gebe Kaiapa nan, nê gamêḡ, ⁴ ma sêkic Jesunê biḡ gebe sêkôc en tôḡ kelecḡeḡ e sênac en êndu. ⁵ Mago sêsôm

gebe “Danğôm êndên om atom, moae tali launên ñalêlôm sa.”

*Awê ten gen oso Jesu anga Betania
(Mar 14:3-9; Joan 12:1-8)*

⁶ Jesu gêmoa Betania gênğôn ñac tokamocbôm Simon nê andu, ⁷ nan awê ten kékôc ñop kwalam-kwalam togênmalu, tan ñaôli kapôên nan. En kêtú gasuc gédên Jesu, tan gen gên nan, jakêkêc kêpi en môkêapac. ⁸ Ñacsenomi sêlic e têtú môsi ma sêsôm gebe “Amboac ondoc sêjain gên tonan. ⁹ Sêkên êndên lau sênám ôliman ma sêkôc ñaawa kapôên ma sêkên êndên lau ñalêlôm sawa acgom.” ¹⁰ Jesu gênô ma kêsôm gédên êsêac gebe “Amboac ondoc tec agôm awê tonec nê ñalêlôm ñawapac kêsá nec. En gêjam kôm ñajam kêpi aê. ¹¹ Lau ñalêlôm sawa oc sênğôn sêwin amac ñapan, mago aê oc jangôn jawin amac ñapan atom. ¹² En kêsêwa gênmalu tonec kêpi aê ôlic gêğôm kêtú sêsun aêña. ¹³ Binñanô, aê jasôm êndên amac gebe Anğa nom samucgen ñagamên embe sênám mêtê êpi ñawae ñajam tonec, go sênac min gên, tan en gêğôm nan, êwin gebe taên ênam en.”

*Juda geoc nê ñatau lasê
(Mar 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Go êsêac lau 12 nên ten, tan sêsám en gebe Juda Isariot nan, gédên lau dabunșéga gêja ¹⁵ ma kêsôm gebe “Embe jaoc Jesu lasê êndên amac, oc akên asagen êndên aê.” Ma êsêac sêjam ôli en ña silber 30. ¹⁶ Gédên tonanğen en gédib gebe êtap ñasawa ñajam ten sa gebe eoc en lasêña.

Jesu geŋ Pasa gêwiŋ nê ŋacsenŋomi
 (Mar 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Joaŋ 13:21-30)

¹⁷ Gêdêŋ Om Polom Ŋalucŋa ŋabêc ŋamataŋa ŋacsenŋomi dêdêŋ Jesu sêja ma têtû kênac gebe “Aôm gobe aêac amansaŋ ôniŋ Pasa ŋamala aŋga ondoc.”

¹⁸ Ma eŋ kêsôm gebe “Asa malac andêŋ ŋac teŋ ana ma asôm êndêŋ eŋ gebe ‘Mêtêmôkê awa tonec gebe Ŋoc noc kêdabiŋ ma aê to ŋoc ŋacsenŋomi abe aniŋ Pasa aŋgôŋ awiŋ aôm.’” ¹⁹ Ma ŋacsenŋomi sêgôm kêtôm Jesu kêsakiŋ êsêac ma sêmasaŋ Pasa.

²⁰ Kêtula acgom ma eŋ to nê ŋacsenŋomi 12 sêsa taunŋ sic. ²¹ Senŋ gêŋ sêmoa ma Jesu kêsôm gebe “Biŋŋanô, aê jasôm êndêŋ amac gebe Amacnêm ŋac teŋ oc eoc aê lasê.” ²² Êsêacnêŋ ŋalêlôm ŋawapac ŋanô ma sêkêŋ taunŋ tagen-tagenŋ jatêtu kênac eŋ gebe “Apômtau, oc aê me.” ²³ Ma eŋ gêjô êsêac awenŋ gebe “Ŋac tau, taŋ aêagêc asac polom tôŋ selenŋenŋ kêsêp laclu su, ŋac tonaŋ tec oc eoc aê lasê.

²⁴ Ŋamalacnê Latu tau oc êsa nê lêŋ êtôm teto gêc. Tagenŋ ojae ŋac tauma, naŋ eoc Ŋamalacnê Latu lasê naŋ, têna êkôc eŋ atommaŋ.” ²⁵ Ma Juda tau, taŋ gebe eoc eŋ lasê naŋ, kêsôm gebe “Mêtêmôkê, oc aê me.” Jesu kêsôm gadêŋ eŋ gebe “Taôm kôsômgaç.”

Biŋ moasiŋ dabuŋŋa

(Mar 14:22-26; Luk 22:15-20; 1Kor 11:23-25)

²⁶ Senŋ gêŋ sêmoa, go Jesu kêkôc polom mênŋgêjam danŋe ma kêpô kêkôc jakêkên gêdêŋ ŋacsenŋomi ma kêsôm gebe “Akôc êwac aniŋ. Aêŋoc ôlic tonec.”

²⁷ Go kêkôc laclu mênŋgêjam danŋe ma kêkêŋ gêdêŋ êsêac ma kêsôm gebe “Samob akôc êwac anôm.

²⁸ Aêŋoc dec jamoatiŋ poacŋa tau tonec, taŋ kakêc

siñ kêtù taêsamña gebe êsuc sec ôkwi. ²⁹ Aê jasôm êndên amac gebe Aê janôm wain ñanô tonec êtiam atom, e êndên bêc ônê, go janôm wakuc jawiñ amac anga Tamocnê gamên.” ³⁰ Sêsôm wê moasiñña su acgom, go sêpi Lôckatêkwi sêja.

Jesu kêkên puc Petere

(Mar 14:27-31; Luk 22:31-34; Joaņ 13:36-38)

³¹ Sêsêlên sêmoa, go Jesu kêsôm gêdên êsêac gebe “Êmbêc tonec amac samob awi aê siñ gebe teto gêc gebe ‘Aê janac ñacgejob ma domba samob sêc êliñ-êliñ.’ ³² Mago embe jandi sa su, oc jamuñ amac jana Galilaia.” ³³ Ma Petere gêjô eñ awa gebe “Samob embe sêwi aôm siñ, mago aê taucgeñ oc jawi aôm siñ atomanô.” ³⁴ Jesu kêsôm gêdên eñ gebe “Biññanô, aê jasôm êndên aôm gebe Êmbêc tonec talec oc êtañ atomgeñ, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” ³⁵ Ma Petere kêsôm gêdên eñ gebe “Sênac aê êndu jawiñ aômman, aê gabe jansa aôm auc atomanô.” Ma ñacseñomi samob sêsôm amboac tonanğeñ.

Jesu keteñ mec gêmoa kôm Getsemane

(Mar 14:32-42; Luk 22:30-46)

³⁶ Go Jesu kêkôc êsêac sa sêja gamên teñ, ñaê Getsemane, ma kêsôm gêdên ñacseñomi gebe “Angôn tonec ma aê gabe jana ônê najateñ mec.” ³⁷ Ma kêkôc Petere to Sebedai latuagêc sêwiñ eñ. Nê ñalêlôm ôluñ-ôluñgeñ ma katu kêlênim tau. ³⁸ Go kêsôm gêdên êsêac lau têlêac gebe “Ñoc katuc ôluñôluñgeñ e gabe jamac. Amoa tonec ma anam jali awiñ aê.” ³⁹ Go kêsa ñasawa gêngic saunğeñ e gêu tau lanğanô jagêdên nom ma keteñ mec gebe

“Tamoc, embe êtôm, go ôkôc laclu tonec su anġa aêġoc. Mago aêġoc biġ êtu tôġ atom, aôm taôm nêmbiġ.”

⁴⁰ Go gêmu gêdêġ ġacsenġomi gêġa e gêlic êsêac sêc bêc ma kêsôm gêdêġ Petere gebe “Amboac ondoc, amac oc anam ġali ockatu ġasawa tagenġ awiġ aê atôm atom me. ⁴¹ Anam ġali to atenġ mecmaġ gebe lêtôm êtap amac sa atom. ġalau ôli palê, mago ôlim tekwm gêbac.”

⁴² Go gêġa kêtiam kêtû dim luagêcġa ma ketenġ gebe “Tamoc, embe êtôm gebe ôkôc laclu tonec su atom, naġ ġanômmanġ. Aôm taôm nêmbiġ êtu tôġ.”

⁴³ Ma gêmu gêġa kêtiam e gêlic êsêac sêc bêc gebe matenġanô ġawapac kêsa su.

⁴⁴ Tec gêwi êsêac siġ kêtiam ma gêġa ġaketenġ kêtû dim têlêac ma kêsôm biġ tonanġenġ kêtiam. ⁴⁵ Go gêmu gêdêġ ġacsenġomi gêġa ma kêsôm gêdêġ êsêac gebe “Aêc bêc to alêwanġ taôm amoa me. Alicġac, ġanoc tau kêdabiġġac, oc sêkêġ ġamalacnê Latu êsêp lau sec lemenġ. ⁴⁶ Andi sa ma tawac. Alic acġom, ġac-eoc-aê-lasêwaga mênġkêdabiġ.”

Sêkôc Jesu toġ

(Mar 14:43-50; Luk 22:47-53; Joaġ 18:3-12)

⁴⁷ Kêsôm biġ kêkô ma êsêac 12 nêġ tenġ, ġuda, kêkôc lau pom kapôêġ tenġ sêoc siġ to olopoac anġa dabunġsêġa to launêġ laumata nêġ sêmêġ. ⁴⁸ ġac-eoc-en-lasêwaga kêkêġ ġabelo tenġ gêdêġ êsêac ma kêsôm gebe “ġac taġ ġalêsôp enġ alianô naġ, ġac tau tonanġ. Akôc enġ tôġ.” ⁴⁹ Go ġacġenġ kêtû ġasuc gêdêġ Jesu gêġa ma kêsôm gebe “O Metêmôkê” ma kêlêsôp enġ alianô. ⁵⁰ Ma Jesu kêsôm gêdêġ enġ gebe “ġacnec, ġômôêġ kêtû aġenġa.” Go êsêac têtû

gasuc sêja e sêjac lemenj kêsêp Jesu ma sêkôc enj tônj. ⁵¹ Ma êsêac tañ sêwiñ Jesu nañ, nêñ tenj kêkêñ lêma jagêbuc nê siñ sa ma gêjac dabuñsêganê sakinwaga e kêpa tañalauñ su. ⁵² Ma Jesu kêsôm gêdêñ enj gebe “Ônsêmunj nêñ siñ êsêp ñamala êtiam, gebe samob, tañ lemenj gêdêñ siñ nañ, siñ oc ensenj êsêac su. ⁵³ Aôm gobe aê embe jatenj Tamoc gebe êkêñ anjela êiêlêc tonj kapôêñ 12 su sep tagenj mênjsênam aê kêsi, oc jatôm atom me. ⁵⁴ Aê embe jangôm amboac tonañ. go biñdêm, tañ teto gêc gebe biñ tonec mênjsaña nañ, oc êtu anô amboac ondoc.”

⁵⁵ Gêdêñ ñasawa tonañ Jesu kêsôm gêdêñ lau tau gebe “Amac amênj abe akôc aê tônj, mago agôm amboac adênj kêjangowaga tenj, tec aôc siñ to olopoac gêwiñ. Kêtôm bêcgenj kadônj lau gêngônj lôm dabuñ ma amac akôc aê tônj atom. ⁵⁶ Biñ tonañ samob mênjkêsa gebe propetenêñ biñ, tañ teto gêc nañ, êtu tônj.”

Ma ñacsenomi samob sêwi enj siñ ma sêc su sêja.

Dabuñwaga to laumata sêgôm Jesunê biñ

(Mar 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Joan 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Lau tañ sêkôc Jesu tônj nañ, sêwê enj dêdêñ dabuñsêga Kaiapa sêja. Anja tônê biñsutau to laumata sêkac tañ sa sêmoa. ⁵⁸ Ma Petere gêjac tau susu kêdaguc e jakêsa dabuñsêganê andu ñamalaculñ ma kêsô jagêngônj gêwiñ sakinwaga gebe êlic biñ tau ñam. ⁵⁹ Lau dabuñsêga to laumata samob, tañ sêkac sa sêmoa nañ, sêsôm biñ sebe sêngôliñ êpi Jesu gebe sênac enj ênduñja. ⁶⁰ Lau taêsam sêgôliñ biñ kêpi enj, mago têtap ñanô tenj sa atom. Ñac luagêc dêdi sa kêtû ñamu ⁶¹ ma

sêsôm gebe “Ñac tonec kêsôm gebe ‘Aê katôm gebe jansenj Anôtônê lôm dabuñ su ma jakwê sa êtôm bêc têlêac.’”

⁶² Ma dabuñsêga gêdi sa ma kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aôm gobe ôjô biñ atom me. Biñ amboac ondoc tec sêgôliñ kêpi aôm.” ⁶³ Mago Jesu gêjam tau tôngeñ. Ma dabuñsêga kêsôm gêdêñ eñ gebe “Aê jatôc lemoc êpi Anôtô mata jali gebe aôm ôwa taôm sa êndêñ aêacmañ gebe Kilisi, Anôtônê Latu tau aôm me masi.” ⁶⁴ Jesu gêjô eñ awa gebe “Taôm kôsôm-gac. Mago jasôm êndêñ amac gebe Oc alic Ñamalacnê Latu êngôñ ñaniniñ Ñatau nê anôña ma êngôñ tao undambêña ñaô êmêñ.” ⁶⁵ Kêsôm e dabuñsêga kêkac nê ñakwê gêngic ma kêsôm gebe “Eñ kêsôm biñ alôbalôbgoc, tapô lêna lau sêsôm biñ lasêña ñagêdô êtu asagenña. Biñ alôb-alôb tau tec galoc añôgac. ⁶⁶ Ma abe amboac ondoc.” Tec êsêac sêjô eñ awa gebe “Eñ êmac êndugeñ.”

⁶⁷ Sêsôm tonañ ma sêkasôp kêpi eñ lanjôanô sêmêgôm lemeñ ma têtuc eñ, ma ñagêdô têtap eñ ⁶⁸ ma sêsôm gebe “Kilisi, oc lasê êndêñ aêac. Asa tañ gêjac aôm.”

Petere gêsa Jesu auc

(Mar 14:66-72; Luk 22:56-62; Joañ 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Petere gêngôñ malacluñ ma sakinwagao teñ kêtú gasuc eñ ma kêsôm gebe “Aôm tec gôwiñ Jesu Galilaiana amboac tonañ.” ⁷⁰ Mago eñ kêpa tau gêdêñ êsêac samob gebe “Biñ tañ kôsôm nañ, aê gajam kauc.” ⁷¹ Go Petere gebe êsa sacgêdôña êna e sakinwagao teñ gêlic eñ kêtiam ma kêsôm gêdêñ lau, tañ sêkô nañ, gebe “Ñac tonec gêwiñ

Jesu Nasaretna.” ⁷² Ma Petere kêpa tau kêtiam e kêtôc lêma gêwiñ gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” ⁷³ Saunjen aksom, go lau, tañ sêkô-sêkô nan, têtû gasuc sêja ma sêsôm gêdên Petere gebe “Binñanôgoc, êsêacnên ñac ten aôm, tec awam tau jala.” ⁷⁴ Go en gêôc awa sa, kêpuc boa tau ma kêtôc lêma gebe “Aê kajala ñamalac tônê atom.” Kêsôm bin tonan gêmoa e gacgen talec kêtan. ⁷⁵ Tec tañ gêjam bin, tañ Jesu kêsôm nan, gebe “Talec oc êtan atomgen, ma aôm ônsa aê auc êtu dim têlêac.” Tec kêsâ gêja kêtan ñanô.

27

Sêwê Jesu dêdên gôliñwaga Pilata (Mar 15:1; Luk 23:1-2; Joan 18:28-32)

¹ Oc mênkêtun tau ma lau dabunsga samob to launên laumata sêkac taun sa ma sêkic Jesunê bin gebe sênac en êndu. ² Tec sêsô en tôn ma sêkôc en dêdên gôliñwaga Pilata sêja.

Juda gêjaña (Apos 1:18-19)

³ Gêdên tañ ñac-geoc-en-lasêwaga Juda gêlic gebe sêkic Jesunê bin e gêbacnê, tec taê gêjam tau ma kêkôc awa silber 30 nan gêdên lau dabunsga to laumata gêmu gêja, ⁴ ma kêsôm gebe “Aê gagôm secgoc, gebe gaoc ñac gêdên lasê.” Ma êsêac sêsôm gebe “Aêacma gên atom, aôm taôm ôlic.” ⁵ Tec en kêbaliñ silber sin gêc lôm dabun ma kêtain tau su jagêbic tau êndu.

⁶ Go dabunsga sêkôc awa tau sa ma sêsôm gebe “Awa decña tonec embe takên êsêp kanom lôm dabunña, oc eso binjsu.” ⁷ Tec sêsôm bin kêpi tagen

ma sêjam ôli ñac-gêjac-kuwaga nê kôm gebe sênsuñ lau jaba sênêc. ⁸ Kêtu tonañja sêsam kôm tau gebe “Kômdec” e mênghêdên galoc.

⁹ Tec biñ, tañ propete Jeremia kêsôm nan, kêtú anô gebe “Êsêac sêkôc silber 30, tañ kêtú ênê ñaôli lau Israel sêlôc kêpi nan, ¹⁰ ma sêkên gêdên ñac-gêjackuwaga nê kôm kêtôm Apômtau kêsakinj aê.”

Pilata kêtú lêsú Jesú

(Mar 15:2-5; Luk 23:3-5; Joañ 18:33-38)

¹¹ Êsêac sêkôc Jesú kêkô gôliñwaga lanônêm, ma gôliñwaga kêtú kênac enj gebe “Judanên kinj aôm me masi.” Tec Jesú gêiôc gebe “Kôsômngac.” ¹² Go lau dabuñsêga to laumata sêgôliñ biñ kêpi enj, tec gêjô êsêac awenj atom. ¹³ Ma Pilata kêsôm gêdên enj gebe “Gônô biñ, tê sêgôliñ kêpi aôm nê atom me.” ¹⁴ Ma Jesú gêjô ênê biñ tenj atomanô, tec gôliñwaga tau gê taê ñanô.

Sêsôm kêtú tônj gebe Jesú êmac êndú

(Mar 15:6-15; Luk 23:13-25; Joañ 18:39-19:16)

¹⁵ Kêtôm omsêgagenj gôliñwaga kêsá nê lênj tenj amboac tonec. Enj kêgaboac ñac kapoacwalôña tenj su gêdên lau kêtôm êsêac tauñ sêsam. ¹⁶ Ma gêdên tonañ êsêacnênj ñac kapoacwalôña towae secña tenj gênngôn, ñaê Baraba. ¹⁷ Sêkac tauñ sa su, go Pilata kêtú kênac êsêac gebe “Amac abe janjgamboac asa êndênj amac, Baraba me Jesú, tañ sêsam enj gebe Kilisi nan.” ¹⁸ Pilata kêjalagac gebe sêkênj Jesú kêtú têtac secña gêdên enj gêja.

¹⁹ Pilata jagênngônj lêpônj sêmêtoc biñña, ma nê awê kêsakinj biñ gêdên enj gêja gebe “Ôlic gebe ôwê

ɲac gêdêɲ tonanɲ nê biɲ ɲakaiɲ atom, gebe aê gaêc mê kêpi enɲ ma ênê biɲ kékêɲ wapac aê ɲanô.”

²⁰ Ma lau dabuɲsêga to laumata sêsôm biɲ kêsêp lau têtac gebe tetenɲ êtu Barabaɲa ma senseɲ Jesu suɲa. ²¹ Ma gôliɲwaga kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Amac abe jaɲgamboac ɲac luagêc tonec nêɲ asa su êndêɲ amac.” Ma êsêac sêsam “Baraba”. ²² Pilata kêsôm gêdêɲ êsêac gebe “Ma Jesu, taɲ sêsam enɲ gebe Kilisi nanɲ, oc jaɲgôm enɲ amboac ondodoc.” Ma êsêac samob sêsôm gebe “Enɲ êpi kakesotau êna.” ²³ Ma enɲ kêsôm gebe “Enɲ gêgôm sec amboac ondodoc.” Mago êsêac sêmôêc sêôc aucgenɲ gebe “Enɲ êpi kakesotau êna.” ²⁴ Pilata gêlic gebe oc êɲgôm êtôm atom ma lau sêli taunɲ sa ênam sêga, tec kékôc bu jakêkwasiɲ lêma lau sêlic ma kêsôm gebe “Aê jawê ɲac tonec nê dec ɲakaiɲ atom, amac taôm alic.” ²⁵ Ma lau samob sêjô ênê biɲ gebe “Ênê dec êpi aêac taunɲ to ma ɲapalê.” ²⁶ Go Pilata kêgaboac Baraba su gêdêɲ êsêac, ma si Jesu ma kékêɲ enɲ gêja gebe sênac enɲ êpi kakesotau.

*Lau siɲ sêsu Jesu susu
(Mar 15:16-20; Joaɲ 19:2-3)*

²⁷ Ma gôliɲwaganê lau siɲ sêkôc Jesu sêja gôliɲwaganê andu ma sêkac siɲwaga samucgenɲ sa gebe sêlic enɲ. ²⁸ Êsêac sêkwalec ênê ɲakwê su ma sêu siɲwaganêɲ ɲakwê asôsamuc baliɲ jagêsaɲ enɲ, ²⁹ go sêmôê okêm kêtú sunsuɲ jasêkêɲ enɲ kékuc to sêkêɲ ôpic enɲ kêkam gêc lêma anôɲa ma sêpônɲ aenɲduc gêdêɲ enɲ to sêsu enɲ susu gebe “Judanêɲ kiɲ, ômoa ɲajamônɲ.” ³⁰ Sêkasôp kêpi enɲ to si enɲ ɲa ôpic tau kêsêp môkêapac. ³¹ Sêsu enɲ susu su acgom, go sêkwalec ɲakwê baliɲ nanɲ su ma sêu enɲ tau nê

ɲakwê gêsən en, go sêwê en sêja sebe sênac en êpi kakesotau.

Sêjac Jesu kêpi ka

(Mar 15:21-32; Luk 23:26-43; Joaɲ 19:17-27)

³² Sêsêlêɲ sêmoa e jadêdac ɲac ten, ɲaê Simon aɲga Kurene, ma sêkac en gebe êôc Jesunê kakesotau su. ³³ Jasêô lasê gamêɲ ten, ɲaê Golgata, ɲam gebe “Gamêɲ môkêlacɲa” ³⁴ ma sêkêɲ wain to ɲaikisi gêdêɲ en gebe ênôm. En kêsaê ma gebe ênôm atom. ³⁵ Sêjac en kêpi kakesotau su acgom, go sêpuc kapoac ênê ɲakwê ma sêjac sam ³⁶ ma sejob en Sêɲgôn tônê. ³⁷ Ma teto ênê biɲ ma sêjac tamiɲ ka gêc en môkêapac ɲaôɲa gebe “Judanêɲ kiɲ Jesu tau tonec.” ³⁸ Gêdêɲ tonan sêjac kêjaɲgowaga luagêc sêpi kakesotau sêwiɲ en, ten geɲkaleɲ anôɲa ma ten geɲkaleɲ gasêɲa.

³⁹ Ma lau, taɲ sêwê sêja sêmêɲ sêmoa naɲ, têdaiɲ gêsun ma sêsôm biɲ alôb-alôb kêpi en ⁴⁰ gebe “Aôm tau, taɲ gobe onseɲ lôm dabun su ma ôkwê sa êndêɲ bêc têlêac naɲ, embe Anôtônê Latu aôm, go ônam taôm sa ôsêp aɲga kakesotau ômôêɲmaɲ.” ⁴¹ Lau dabun sêga to biɲsutau ma laumata sêsu en susu amboac tonan gebe ⁴² “Lau ɲagêdô tec gêjam êsêac sa, mago gêjam tau sa jakêtôm atom. Israelnêɲ kiɲ en, tec galoc êsêp aɲga kakesotau êmêɲmaɲ, go aêac takêɲ êwiɲ en. ⁴³ En taê kêka Anôtô ma kêsôm gebe Anôtônê Latu en. Tec galoc embe Anôtô taê ênam en, naɲ ênam en kêsi.” ⁴⁴ Ma kêjaɲgowaga, taɲ sêjac êsêagêc sêpi kakesotau sêwiɲ en naɲ, sêbu en amboac tonan.

Jesu gêmac endu

(Mar 15:33-41; Luk 23:44-49; Joaɲ 19:28-30)

⁴⁵ Gêdêñ tañ oc kêkô ñaluñ nañ, gêsunjbôm gêjam gamêñ samob auc e gêdêñ oc mata. ⁴⁶ Ma gadêñ oc mata tonañ Jesu gêmôêc awa kapôêñ gebe “Êli, Êli, lêma sabatani,” ñam gebe “Aêñoc Anôtô, aêñoc Anôtô, amboac ondoc gôwi aê siñ.” ⁴⁷ Ma lau ñagêdô, tañ sêkô ñagala nañ sêñô, tec sêsôm gebe “Ñac tau gêmôêc Elia.” ⁴⁸ Ma êsêacnêñ ñac teñ kêlêti sebenñ jakêsac mêckelep tônñ kêsêp bu ñamakic ma gêjac kêsô ôpic jagêsunñ gêdêñ eñ gênôm. ⁴⁹ Ma ñagêdô sêsôm sebe “Akôgeñ ma talic acgom, Elia oc êmêñ ênam eñ kêsî me masî.” ⁵⁰ Go Jesu gêmôêc awa kapôêñ kêtiam ma gêwi katu siñ.

⁵¹ Ma obo baliñ, tañ geñkaleñ lôm dabunñ nañ, kêkac tau gêngic gêja luagêc anğa ñaô e jakêsu ñalabu, ma ôjô gêjam e poc gêôc kêkôc, ⁵² ma sêô gêña ma lau dabunñ, tañ sêc bêc sêc nañ, nêñ taêsam dêdi sa toôliñgeñ ⁵³ sêsa anğa sêô sêmêñ. Ma gêdêñ tañ eñ gêdi sa nañ, sêsa malac dabunñ sêja ma têtôc tauñ dêdêñ lau taêsam sêlic.

⁵⁴ Ma kapitai to nê lau, tañ sejoy Jesu sêmoa nañ, sêlic ôjô gêjam to gêñ samob tonañ tec têtakê ñanô ma sêsôm sebe “Ñac tonec Anôtônê Latu eñ biññanôgoc.” ⁵⁵ Ma lauo taêsam, tañ têdaguc Jesu anğa Galilaia sêmêñ sêjam sakiñ eñ nañ, sêkô ec jaêcgeñ ma sêlic. ⁵⁶ Ma lauo tau nêñ ñagêdô tonec Maria anğa Magdala ma Jakobo agêc Josep tenenji Maria ma Sebedai latuagêc tenenji.

Sêsunñ Jesu

(Mar 15:42-47; Luk 23:50-56; Joaņ 19:38-42)

⁵⁷ Ñakêtula ma ñac tolêlôm teñ anğa Arimatia, ñaê Josep, gêmêñ. Eñ kêtû Jesunê ñacsenjom am-

boac tonañ. ⁵⁸ Enj gêdêñ Pilata gêja ma keten Jesunê ñawêlêlan, tec Pilata kêjatu gebe sêkêñ êndêñ enj. ⁵⁹ Josep kêkôc ñawêlêlan jakêkwa auc ña obo kwalam-kwalam ñajam tenj ⁶⁰ ma ketoc enj gêc né sêô wakuc, tanj kêsap kêsêp poc nanj, ma kêsabi poc kapôênj jagêñgônj sêawa auc, ma gêc gêja. ⁶¹ Ma Maria anja Magdala agêc Maria tenj sêmoa tônê sêñgônj sêkanônj sêô tau.

Sinwaga sejop sêô

⁶² Bêc sêmasañ taunja gêjana su, ma ñabêc tenj, go lau dêbuñsêga to Parisai sêwiñ taunj dêdêñ Pilata sêja ⁶³ ma sêsôm gebe “Apômtau, aêac taênj gêjam binj, tanj dansantêna tônê kêsôm gêdêñ tanj gêmoa mata jaligen nanj, gebe ‘Bêc têlêac ênaña acgom, go jandi sa êtiam.’ ⁶⁴ Tec abe akêñ lau nasejop ênê sêô e bêc têlêac ênaña acgom gebe moae ênê ñacsêñomi nasênam genjen enj ma sêsôm êndêñ lau gebe ‘Enj gêdi sa anja ñacmatênênj.’ Binjdanja ñamuña tonanj oc êtu kapôênj êlêlêc gêmunja su.” ⁶⁵ Tec Pilata kêsôm gêdêñ êsêac gebe “Akôc sinwagamanj, ana ma amansañ sêô ñajana êsa e alic naêtôm.” ⁶⁶ Êsêac sêja sêpac katêkwi gêwê kêsêp poc ñasawa e sêmasañ sêô ñajana kêsa ma sêkêñ sinwaga sejop.

28

Jesu gêdi sa

(Mar 16:1-10; Luk 24:1-12; Joañ 20:1-10)

¹ Gêdêñ woke ñabêc ñamata ñabêbêc kanucgenj, go Maria anja Magdala agêc Maria tenj sêja sebe sênac e sêô kêsi. ² Ma Apômtaunê anjela tenj kêsêp anja undambê gêmênj, tec ôjô gêjam kapôênj ma anjela tau kêsabi poc su ma gêñgônj ñaô. ³ Nac tau

ôli amboac ôsic ma nê ñakwê sêp samuc amboac oc ñaboatilo. ⁴ Gejobwaganêñ ñalêlôm ñatutuc e têtênêp ma matenñ kêlô sêsêp jasêc.

⁵ Ma anjela awa gêjac lauo gebe “Atêc taôm atom. Aê galic amac asôm Jesu, tañ sêjac enñ kêpi kakeso-tau nañ. ⁶ Enñ gêc tonec atom, enñ gêdi sa su kêtôm tañ enñ kêsôm nañ. Amên, mênêlic mala, tañ enñ gêc nañ. ⁷ Go sebenñ naasôm ñawae êndênñ ênê ñacseñomi gebe ‘Enñ gêdi sa anña ñacmatênênñ su ma alicgac, enñ oc êmuñ amac êna Galilaia, oc alic enñ anña ônê.’ Binñ tau tañ kasôm gêdênñ amac.” ⁸ Awêlagêc tonañ sêsa anña sêo sebenñ sêja totetec taunñ ma totêntac ñajam samucgenñ. Agêc sêlêti sebe nasêsôm ñawae êndênñ ênê ñacseñomi.

⁹ Tec Jesu gêdac êsêagêc ma kêsôm gebe “Têmtac ñajam êsa.” Ma agêc têtû gasuc sêja e sêkam enñ akainñ tôñ ma sêpônñ aenñduc gêdênñ enñ. ¹⁰ Go Jesu kêsôm gêdênñ êsêagêc gebe “Atêc taôm atom. Ana asôm ñawae êndênñ ñoc lasici gebe sêna Galilaia acgom, go sêlic aê anña tônê.”

Sinwaga sêsôm Jesu gêdi sa ñawae

¹¹ Agêc sêsêlênñ sêmoa ma sinwaga, tañ sejop sêo nañ, nênñ ñagêdô sêja malac ma sêsôm binñ samob, tañ gêgôm êsêac nañ, ñawae gêdênñ lau dabunñsêga.

¹² Ma êsêac sêkac sa sêwiñ laumata ma sêmasañ e sêkênñ awa taêsam gêdênñ sinwaga ¹³ ma sêsôm gebe “Asôm gebe Aêac aêc bêc, ma gêdênñ gêbêc ênê ñacseñomi sêmênñ sêjam genñgenñ ênê ñawêlêlanñ.

¹⁴ Ma binñ tau embe ñapuc êsa êndênñ gôlinwaga, aêac oc anac enñ têtac tôñ ma akac amac su anña gênwapaç.” ¹⁵ Tec sinwaga sêkôc nênñ awa sa ma

sêgôm kêtôm sêjac biñsu êsêac. Ma biñ tau kêtû tapa anja Judanêñ ma gêc mênghêdêñ galoc.

Jesu geoc tau lasê gêdêñ nê ñacsenjomi

(Mar 16:14-18; Luk 24:36-49; Joaņ 20:19-23;

Apos 1:6-8)

¹⁶ Êsêac ñacsenjomi 11 sêja Galilaia jasêpi lôc, tañ Jesu gêjac noc êsêac nañ. ¹⁷ Ac sêlic eñ e sêpôn aenduc ma êsêacnêñ ñagêdô têtac lulu. ¹⁸ Tec Jesu kêsa jakêsôm gêdêñ êsêac gebe “Undambê to nom ñatau aê. ¹⁹ Amboac tonañ ana e akalem lau samob sa têtû ñoc ñapalê, go ansañgu êsêac anam Tamoc agêc Latu ma Ñalau Dabuñ nê lañô, ²⁰ ma andôn êsêac gebe sêmansañ biñ samob, tañ kasakiñ amac nañ. Alicgac me, aê jawiñ amac êtôm bêc samob e nom ñatêm êmbacnê.”

BIBOLO DABUN
The Holy Bible in the Yabem language of Papua New Guinea
Buk Baibel long tokples Yabem long Niugini

Copyright © 1980 Bible Society of Papua New Guinea

Language: Jabem (Yabem)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

447e01c5-a375-5452-ae54-b3f890293eeb